

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÇOCUKLARIN SUÇA SÜRÜKLENMESİNE YOL AÇAN NEDENLERİN TÜM BOYUTLARIYLA İNCELENEREK
KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ MEKANİZMALAR GELİŞTİRİLMESİ İLE ÇOCUKLARIN TOPLUMSAL YAŞAMA ETKİN
KATILIMLARININ SAĞLANMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/1912, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379)
TUTANAK DERGİSİ

6'ncı Toplantı
21 Ocak 2026 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Müşerref Pervin Tuba Durgut'un, bıçaklı saldırı sonucu hayatını kaybeden Atlas Çağlayan'ı rahmetle andığına, Komisyonun bugünkü gündemine ve yapılacak sunumlara ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- İstanbul Ataşehir İlçe Emniyet Müdürü Abdulkadir Bilen'in, özellikle dijital mecralardaki oyunların çocuklar üzerindeki etkisi, çocukların bilişim suçlarına karışmasının başlıca sebepleri ve çözüm önerileri hakkında sunumu

2.- İstanbul Emniyet Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Alperen Süer'in, Şube Müdürlüğü olarak görev alanları, dijital suçlardaki trendler, çocuklar üzerinden sıklıkla işlenen suçlar, çocukları kullanan suç örgütlerinin kullandığı dijital platformlar ve birbirleriyle iletişimde kullandıkları yöntemler, suça aracılık ve diğer şiddet suçları başta olmak üzere bu suçlarla mücadelede kanunun kapsayıcılığının değerlendirilmesi ve bunlarla alakalı kanuni ve kurumsal geliştirme açısından nelerin yapılması gerektiği hakkında sunumu

3.- İstanbul Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürü Özlem Temür'ün, kurumsal yapıları, adli işlemler sürecinde çocuklarla ilgili neler yaptıkları, suçu önleme çalışmaları, çocukları suça sürükleyen faktörler ve çözüm önerileri hakkında sunumu

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- İstanbul Emniyet Müdürlüğü temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÇOCUKLARIN SUÇA SÜRÜKLENMESİNE YOL AÇAN NEDENLERİN TÜM BOYUTLARIYLA İNCELENEREK
KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ MEKANİZMALAR GELİŞTİRİLMESİ İLE ÇOCUKLARIN TOPLUMSAL YAŞAMA
ETKİN KATILIMLARININ SAĞLANMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/1912, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379)

-----0-----

6'ncı Toplantı
21 Ocak 2026 Çarşamba

-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Çocukların Suça Sürüklenmesine Yol Açan Nedenlerin Tüm Boyutlarıyla İncelenerek Koruyucu ve Önleyici Mekanizmalar Geliştirilmesi ile Çocukların Toplumsal Yaşama Etkin Katılımlarının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu saat 14.14'te açıldı.

Komisyon Başkanı Müşerref Pervin Tuba Durgut, bıçaklı saldırı sonucu hayatını kaybeden Atlas Çağlayan'ı rahmetle andığına, Komisyonun bugünkü gündemine ve yapılacak sunumlara ilişkin açıklama yaptı.

İstanbul Ataşehir İlçe Emniyet Müdürü Abdulkadir Bilen tarafından, özellikle dijital mecralardaki oyunların çocuklar üzerindeki etkisi, çocukların bilişim suçlarına karışmasının başlıca sebepleri ve çözüm önerileri,

İstanbul Emniyet Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Alperen Süer tarafından, Şube Müdürlüğü olarak görev alanları, dijital suçlardaki trendler, çocuklar üzerinden sıklıkla işlenen suçlar, çocukları kullanan suç örgütlerinin kullandığı dijital platformlar ve birbirleriyle iletişimde kullandıkları yöntemler, suça aracılık ve diğer şiddet suçları başta olmak üzere bu suçlarla mücadelede kanunun kapsayıcılığının değerlendirilmesi ve bunlarla alakalı kanuni ve kurumsal geliştirme açısından nelerin yapılması gerektiği,

İstanbul Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürü Özlem Temür tarafından, kurumsal yapıları, adli işlemler sürecinde çocuklarla ilgili neler yaptıkları, suç önleme çalışmaları, çocukları suça sürükleyen faktörler ve çözüm önerileri,

Hakkında sunum yapıldı.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 18.02'de toplantıya son verildi.

21 Ocak 2026 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.14

BAŞKAN: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa KÖSE (Antalya)

SÖZCÜ: Ümmügülşen ÖZTÜRK (İstanbul)

KÂTİP: Naci ŞANLITÜRK (Ordu)

----- 0 -----

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın akademisyenlerimiz ve değerli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz.

Çocukların Suça Sürüklenmesine Yol Açan Nedenlerin Tüm Boyutlarıyla İncelenerek Koruyucu ve Önleyici Mekanizmalar Geliştirilmesi ile Çocukların Toplumsal Yaşama Etkin Katılımlarının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonumuzun 6'ncı Toplantısı için bir aradayız.

Toplantı yeter sayımız vardır, toplantıyı açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Müşerref Pervin Tuba Durgut'un, bıçaklı saldırı sonucu hayatını kaybeden Atlas Çağlayan'ı rahmetle andığına, Komisyonun bugünkü gündemine ve yapılacak sunumlara ilişkin açıklaması

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Komisyon üyeleri, bugün Komisyon toplantımıza bizleri derinden sarsan çok acı kaybımız Atlas Çağlayan evladımızı anarak başlamak istiyorum. Atlas henüz 16 yaşında bir gençti, İstanbul'da çevresi tarafından sakin, çalışkan, sevecen birisi olarak biliniyordu. Eğitimi sürdürürken ailesine destek olmaya çalışan, ikiz kardeşiyle büyüyen, geleceğe dair idealleri, hayalleri ve planları olan tertemiz bir çocuktu ancak 14 Ocak akşamı bir yan bakma iddiasıyla başlayan sözlü taciz geri dönülemez bir trajediye dönüştü. Evinin yakınında her zaman gittiği bir kafede maruz kaldığı bu sözlü saldırı kafeden ayrıldıktan sonra bıçaklı saldırı olarak devam etti ve Atlas hayatının en güzel çağında, onu çok seven ailesinden, arkadaşlarından ve hayatından koparıldı. Atlas'ın hayatına vahşice son veren failin yaşının 15 olduğunu öğrendik. Bu elim hadise yalnızca bir suç istatistiği değil, bir insanın, bir ailenin ve bir geleceğin kaybıdır. Atlas Çağlayan'ın hayatını kaybetmesi hepimizin vicdanında derin bir yara açmıştır. Bu acının kelimelerle tarif edilemeyeceğinin farkındayız. Atlas çocuğumuzu çok derin bir üzüntü ve rahmetle anıyorum.

Sayın Komisyon üyeleri, bizler çocukları korumaktan söz ederken Türkiye'de ve dünyada değişen çocuk suçlu profillerini, dijitalleşmeyle birlikte dönüşen suç türlerini ve bu alandaki güncel eğilimleri dikkate alan bir anlayışla hareket etmek zorundayız çünkü bugün çocuk suçluluğu bireysel, tesadüfi ya da yalnızca sosyoekonomik nedenlerle açıklanamayacak kadar örgütlü, dijital mecralarla iç içe ve giderek daha ağır suç tiplerine evrilen bir yapı göstermektedir.

Sayın Komisyon üyeleri, failin yaşı küçük olsa dahi, hayat hakkı elinden alınan çocuğun hukuki ve vicdani üstünlüğünün geri plana itilmesi kabul edilebilir değildir. Komisyon olarak elbette ki önleme, rehabilitasyon ve onarıcı adalet politikalarını esas alıyoruz ancak şunun altını özellikle çizmek isterim: "Suça sürüklenen çocuk" kavramına suçun mahiyetini yok sayan tek tip bir yaklaşımı doğru bulmuyorum. Vahşet içeren, organize, dijital mecralar üzerinden planlanan ve süreklilik arz eden suçlar ile korumasızlık, ihmal ya da yönlendirilme sonucu ortaya çıkan fiilleri aynı hukuki kategoride değerlendirmek ne çocuğu ne de toplumu korur.

Atlas Çağlayan'ın hayatını yitirdiği bu hadise münferit bir vaka olarak değerlendirilemez. Yaşananlar çocuk suçluluğunun değişen niteliğini, suçun oluşum süreçlerini ve mevcut önleme mekanizmalarının sahadaki karşılığını bütüncül biçimde ele alma gereğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, bugün dinleyeceğimiz sahaya ve uygulamaya ilişkin teknik sunumları özellikle önemli buluyorum. Bugün burada ele alacağımız dijital suçlar meselesi bu tartışmanın tam merkezindedir çünkü artık suçlar sokakta değil ekranda başlamaktadır. Çocuklar oyun oynadıkları, mesajlaştıkları ve aidiyet aradıkları dijital alanlarda suç örgütlerinin hedefi hâline gelebilmektedir.

Bu kapsamda İstanbul Emniyet Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüklerinden dinleyeceğimiz sunumları çok kıymetli buluyoruz. Özellikle çocukları kullanan suç çetelerinin hangi dijital platformlarda örgütlendiği, çocuklar arasında yaygınlaşan dijital suç türleri, bu suçların işleme yöntemleri ve nedenleri sosyal medyada sıkça karşılaştığımız çete tehdidi, suça aracılık ve şiddet içerikli eylemler karşısında mevcut mevzuatın ne ölçüde etkili olduğu ve yine Çocuk Şube Müdürlüğü sunumları kapsamında ise sahada çocuklarla doğrudan temas eden birimlerce karşılaşılan başlıca suç tipleri, suça sürüklenen ve mağdur olan çocuklara ilişkin risk faktörleri, önleme mekanizmalarının sahadaki işleyişi ve karşılaşılan uygulama sorunları, gizlilik esasına uygun şekilde aktarılabilecek somut vaka örnekleri ve en önemlisi, dijital ve fiziksel alanlarda çocukların nasıl yönlendirildiği, nasıl istismar edildiği ve hangi noktalarda sistemin müdahalede geciktiği bizim için yalnız teknik başlıklar değil, doğrudan politika üretmemiz gereken alanlardır. Bu kapsamda sunum yapacak İstanbul Emniyet Müdürlüğünden katılımcılarımıza teşekkür ediyor, verimli bir toplantı diliyorum.

Toplantımızın ilk bölümünü siber suçlar ve dijital mecralardaki suçlar ve suça etkisi olarak planladık. Bu kapsamda, öncelikle Sayın Abdulkadir Bilen Bey'le başlıyoruz değil mi? Öyle planlamıştık.

Kısaca kendinizi tanıtır ve öyle başlarsanız tutanaklara geçmesi açısından...

Buyurun lütfen.

III.- SUNUMLAR

1.- İstanbul Ataşehir İlçe Emniyet Müdürü Abdulkadir Bilen'in, özellikle dijital mecralardaki oyunların çocuklar üzerindeki etkisi, çocukların bilişim suçlarına karışmasının başlıca sebepleri ve çözüm önerileri hakkında sunumu

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Sayın Başkanım, sayın vekillerim, kıymetli katılımcılar; öncelikle, ben 2004 yılında Polis Akademisi ve bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümünün ikisini birlikte okudum; sonrasında yüksek lisans ve doktora programımı bilgisayar mühendisliğinde yaptım. Teşkilatın yirmi iki yıl boyunca birçok kademesinde bulundum -özellikle teknik birimler, çocuk birimleri, asayiş birimleri- hem akademik anlamda, literatür anlamında çalışmalarım oldu hem de uygulama noktasında mesleğin çeşitli kademelerinde uygulamaları da tecrübe ettim. Aynı zamanda, Ankara'da bulunduğum dönemde TOBB Üniversitesi Hukuk Fakültesinde bilişim suçları hocalığı yaptım. Bu alanda hem literatür anlamında hem de uygulama anlamında çalışmalarım oldu ve bunu da sizlerle paylaşmak istiyorum.

Ben genel anlamda, özellikle oyunların çocuklar üzerindeki etkisini anlatmak istiyorum ve bu konuyla alakalı da çözüm önerilerimiz mevcut, onları da sunumumun sonunda paylaşacağım.

Tabii, son dönemde dünyadaki dijitalleşmeyle birlikte Türkiye'de biz de çok hızlı dijitalleştik. Çocuklarımız artık 1 yaşından itibaren telefon veya teknik araçlarla bir şekilde dijital dünyaya ilk adımlarını atıyorlar. Bizler belki yaşlarımız daha ileride olduğu için teknik imkânlarla daha geç karşılaşmıştık. Ben ilk bilgisayar gördüğümde 15-16 yaşlarındaydım ama bugün 1 yaşındaki bir çocuk ilk olarak bazı oyunlarla bilgisayarla, cep telefonu, teknik araçlarla tanışıyor.

Tabii, mobil telefon kullanım oranı son Türkiye Dijitalleşme Raporu'nda yüzde 98'lerin üzerinde. Yine aynı şekilde, akıllı telefonu, dizüstü ve masaüstü bilgisayarı, tableti büyük oranda hem çocuklarımız hem de yetişkinlerimiz kullanıyor. Tabii, yine, teknolojinin gelişmesiyle birlikte, yapay zekâ destekli sanal gerçeklik araçları, akıllı ev gereçleriyle birlikte son dönemde yoğun bir şekilde teknik araçları kullanıyoruz. Tabii, oyun dünyası hem maddi anlamda hem de zaman geçirme noktasında her yaştan insanın ilgisini çekiyor ve özellikle de çocuklarımız bu alanda çokça mobil oyunları oynuyorlar. Dünya örneklerine bakacak olursak, özellikle bu oyunların bazıları şiddet içerikli; "PUBG" isimli oyunun dünyada 200 milyondan fazla aktif kullanıcısı var, yine Türkiye'de 15 milyonun üzerinde aktif kullanıcısı var. Bu, dünyada özellikle cep telefonu mobil oyunlar kapsamında oynanan oyunlardan biri. Yine konsol oyunları internet kafelerde veya oyun salonlarında veya evlere alınan oyun konsollarıyla birlikte çocuklarımız ve gençlerimiz tarafından da çokça oynanıyor. Örneğin Valorant oyununun Türkiye'de 6-7 milyon aktif kullanıcısı olduğu düşünülüyor; yine, Counter-Strike'in 4 milyon civarında, Minecraft'ın 3 milyon civarında kullanıcısı var.

Tabii, bu oyunlar genelde silahlı ve savaş oyunları olduğu için aslında çocuklarımızın silahla tanıştıkları ilk yerler sosyal medya mecraları ve oyunlar olabiliyor. Bu açıdan da gerçekten, ailelerinin çocuklarımızın bu oyunları oynayıp oynamadıklarını kontrol etmesi ve özellikle bilgisayar başında ne kadar vakit geçiriyorlar, bilgisayar başında neler yapıyorlar, bunları kontrol etmesi çok çok önemli. Tabii, 18 yaş üzerinde de çokça oynanan oyunlar var, her yaştan... Belki hepimizin telefonunda bir oyun kuruludur ve bir şekilde hayatımızın bir döneminde oyun oynamışızdır. Genelde yaşa göre oyun istatistiklerimiz de bu şekilde.

Oyunların haricinde bir de hem suçu hem de oyunları teşvik eden bazı platformlar var. YouTube platformunda hâliyle birçok oyun videosu, oyun incelemeleri, filmler, videolar, birçok video bilgileri yayınlanabiliyor. Tabii, burada özellikle oyunu öğrenebilmek için izlenen videolar, oyun içi başarılar, eğlenceli anlar, izleyici etkileşimleri, bunlar da YouTube üzerinden çocuklarımızın dikkatini çekiyor. Yine "Twitch" isimli canlı yayın platformunu da oyun yayın aracı olarak kullanıyorlar ve oyun oynanmasını izleyerek çocuk ve gençleri genelde bu platformlar hedef alıyor. Bu platformlar sayesinde, etkileşimli "chat" ve sosyal etkileşimlerle çocuklarımızın hem bu alana olan ilgisi hem de oyunlara olan ilgisi artabiliyor. Yine, TikTok platformunda birçok paylaşımın yapıldığı gibi, yine gençler ve çocuklarımız oyunların eğlenceli videolarını buradan izleyip buradan oyunlara ulaşabiliyorlar. Yine, son dönemde çok gündem olan Discord'ta bazı on-line, özellikle strateji oyunlarında çocuklarımız birlikte konuşarak veya birlikte hareket ederek, buradan savaştıkları diğer gruplarla etkileşimleriyle daha iyi oyun oynamaya çalışıyorlar ve bunlar da çocuklarımızı etkiliyor.

Yine istatistiklerimizde de Türkiye'de ve dünyada en çok oynanan oyunlar... Bunların çoğu şiddet içerikli, bu şiddet içerikli oyunlar da çocuklarımızı ciddi anlamda etkiliyor.

Son çalışmalarda, yapılan bilimsel çalışmalardan bir tanesinde bilgisayar, cep telefonu, akıllı telefon, akıllı saat, oyun konsolu ve teknoloji ürünlerinden en az birinin sadece kendi kullanımında olduğunu beyan eden çocukların oranı yüzde 63,8. Yine, 6-15 yaş arası dijital oyun oynadığını belirten çocukların oranı yüzde 74. Bu, tamamen çocuklar üzerine yapılmış bir bilimsel çalışma. Erkek çocuklarda yüzde 80 iken kız çocuklarda yüzde 64 oranında. Yani bu rakamlar da gösteriyor ki çocuklarımız mutlaka bir dijital oyunla büyük oranda karşı karşıya. Yine, dijital oyun oynayan çocukların yüzde 90,8'i düzenli dijital oyun oynadığını beyan etmiş. Çocuklarımızın yüzde 25,6'sının hafta içi, yüzde 41,8'inin ise hafta sonu günde yaklaşık iki saat ve daha fazla süre dijital oyun oynadığı gözlenmiş. Dijital oyun oynamalarıyla ilgili kişisel düşünceleri sorulduğunda, çocukların yüzde 46,3'ü ebeveynlerinin kendisi hakkında çok fazla oyun oynadığını düşündüklerini belirtmişler. Düzenli dijital oyun oynayan çocukların yüzde 40,1'i planladığı süreden daha fazla oyun oynadığını, yüzde 35,6'sı oyun oynamanın sorumluluklarını aksatmaya neden olduğunu, yüzde 29,9'u da oyun oynamak için çok fazla zaman harcadığını, yine yüzde 23'ü de dijital oyun oynamadığı zaman kendisini mutsuz ve huzursuz hissettiğini ifade etmiş. Bu rakamlar da göstermektedir ki oyunların çocuklarımızın üzerindeki hem olumlu hem olumsuz etkileri çok çok fazla.

Yine bakacak olursak, çocuklarımız üzerinde, evet, oyunların olumlu etkileri de var ama olumsuz etkileri çok çok daha fazla. Bazı strateji oyunları problem çözme yeteneklerini geliştirebiliyor, el-göz koordinasyonunu geliştirebiliyor; çocuklar yaratıcılık, hayal gücü, dil öğrenme ve kültürel farkındalıklarını geliştirebiliyorlar; ekip çalışması ve sosyal becerilerini de bu oyunlar sayesinde geliştiriyorlar. Olumsuz etkilerine bakacak olursak, tabii, bağımlılık aslında en önemli sorunlardan bir tanesi, oyun bağımlılığı. Şiddet içerikli oyunlar çocuklar üzerinde gerçek hayatta uygulama sıkıntısına yol açabiliyor. Yine, sosyal izolasyon, sağlık sorunları; uzun süre bilgisayar başında kalan çocuklarımız sağlık problemleri yaşayabiliyor. Yine, cinsel merakla davranış gelişimi, kadınlara yönelik olumsuz davranışlara teşvik, sosyal baskı ve çete kültürüne ilgi, gerçeklikten kaçma eğilimi, oyunların yarattığı psikolojik baskılar, internet ve çevrim içi oyunların tehlikeleri gibi birçok problemle de karşı karşıya kalabiliyorlar.

Tabii, Türkiye'de bu oyunların ve sosyal medyanın mağdur ettiği birçok çocuğumuz var. Aynı şekilde, dünyada da Türkiye'ye benzer birçok ülkede şantaj, dolandırıcılık konularında çocuklarımız ve gençlerimiz birçok güvensiz ortamlardan dolayı suçun mağduru, bazen de suçun şüphelisi olabiliyor. Yine, Hindistan'da, bir olayda 14 yaşında bir çocuk oyun üzerinden tanıştığı kişiler tarafından tehdit ediliyor ve ailesinin hesabından para transferi gerçekleştiriliyor. Yine, internet üzerinde kurulan gruplar ve kanallar çocukları çıplak fotoğraf göndermeye, uygunsuz içerik paylaşmaya ve ardından da şantaja zorluyorlar. Yine, çocuklarımız, birçok platformda uygunsuz resimler toplayıp zararlı eylemlere zorlanıyorlar ve şantajlara maruz kalabiliyorlar. Yine, dünyada 6-18 yaş arasındaki gençler çevrim içi grup sohbetlerinde sınıf arkadaşlarının izinsiz fotoğraflarını paylaşıp cinsel yönelimli, aşağılayıcı mesajlar göndererek diğer çocukları da mağdur etmektedir.

Diğer yönden, yine "TalkTalk" isimli... 16 yaşında, büyük ölçekli bir "hack" durumu gerçekleşiyor. Yine, İngiltere'de 16 yaşındayken telekom firmasına saldırı düzenleyen yaşı küçük bir çocuğumuz 150 bin müşteri verisini ele geçiriyor. Apple'a sızma adı altında... 16 yaşındaki bir çocuk Apple'ın iç sistemlerine defalarca giriyor ve 90 gigabayt güvenli dosyayı ele geçiriyor, bunun sebebi olarak da Apple'ın hayranı olduğu için tamamen merak üzerinden bunu yaptığını ifade ediyor. Yine, hacker gruplarda 17-18 yaşındaki çocuklar Microsoft, Revolut gibi şirketlere sızıyor ve milyonlarca dolarlık zararlar verebiliyorlar; bu tür örneklerde genellikle organize ve gruplarla da birlikte hareket edebiliyorlar.

Çocukların genel olarak bilişim suçlarına karışmasının başlıca sebeplerine bakacak olursak siber zorbalık, dijital oyunlar aracılığıyla ele geçirilen kişisel bilgiler, oyun ve sosyal medya aracılığıyla oluşan arkadaşlığın oyunlarda meydana gelen sebeplerle çatışmaya dönüşmesi ve sonrasında tehdit, şantaj olayları, oyun ortamlarında tanıştıktan sonra suça teşvik, yönlendirme veya oyundan çıkan bir anlaşmazlığın kavgaya dönüşmesi neticesi gerçek hayatta asılsız ihbarla evine polis gönderme gibi faaliyetler, yine, gizli bilgilerinin sosyal medyada deşifre edilmesi, oyun karakterlerinin çalınması, yine, birçok sosyal medya platformu aracılığıyla organize suç örgütlerinin çocuklarımızla temas kurarak, gençlerimizle temas kurarak bu alanlarda yönlendirdiği ve suça teşvik ettiği de birçok örneklerle mevcut.

Tabii, çocuklarımızın yine "panel" diye tabir edilen platformlarda kişisel verilerin paylaşılması ve bu platform altyapılarının genelde 18 yaşından küçük çocuklarca organize edilmesi, arkadaşlar arasında hackerlık faaliyetleri yaparak yer edinme çabası veya arkadaşlarına "Ben sizden bilgisayar konusunda daha iyiyim."i göstermek için öne çıkma çabası. Tabii, bunun sebeplerinin başında da gençlerimizin bilgisayar ve teknik araçlarla bizlerden çok çok erken çağlarda karşılaşmaları ve dijital tarafta kendilerini bir yetişkinden çok çok daha iyi geliştirmeleri, gizli bilgileri ele geçirme ve şaka amaçlı arkadaşlarının sosyal medya hesaplarını ele geçirmeleri, bir de çokça yaşadığımız menfaat elde etmek için şantaj konuları.

Önerilere geçmeden önce özellikle şunu belirtmek istiyorum: Sunumun başında da bahsettiğim gibi, bizler çok geç yaşta -özellikle kendi adıma- bilgisayarla karşılaştık, şu an dünyaya gelen bir çocuğumuz 1 yaşında veya 2 yaşında bir bilgisayar teknolojisiyle veya teknik bir araçta karşı karşıya gelebiliyor. Yıllara baktığımızda da bizden çok çok... 13 yaşındaki, 12 yaşındaki suç ehliyeti olmayan çocuklarımız bizden çok çok iyi bilgisayar kullanabiliyor ama suç CMK veya TCK konusuna yansıdığına çocuklarımız da bu alanda özellikle bizlerle aynı... Bizden daha iyi olanlar çocuk suçlarıyla yargılanıyorlar ama bu alanda bizden çok çok daha iyiler. O yüzden, evet, çocuklarımızı cezalandırma noktasında değil ama çocuklar genelde bu suçlara bulaşırken ya ebeveynlerinin ya internet kafelerin ya da 18 yaşından büyük arkadaşlarının telefon veya ev internetleri üzerinden bu işlemleri gerçekleştiriyorlar. Özellikle, tabii, hukukçularımız daha iyi bilirler ama, adli kontrol hükümleri kapsamında ev interneti kısıtlanabilir mi, özellikle ben bunu dile getirmek istedim. Belirli bir süre internet erişiminin engellenmesi olabilir veya "eve güvenli internet" uygulamalarıyla beyaz listeler, kırmızı listeler yapılarak o evin... Eğer suça karıştıysa, o evde bir çocuk suça karıştıysa mahkeme kararıyla altı ay süre boyunca o evden sadece belirlenen 1.000 tane siteye erişim yetkisi sağlanabilir, özellikle VPN'lere ve dünyanın birçok internet sitesine erişimi engellenebilir; adli kontrol kapsamında, özellikle suça bulaşan çocuklarda bu tedbirin kendi kanaatimce uygulanabileceğini düşünüyorum.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sadece evi yasaklamak bunu çözer mi?

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Kısmen. Yani...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Çocuğu evden uzaklaştırır, sokağa döker.

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Tabii, ailelerin kontrolünü belki öne çıkarma noktasında... Çünkü ailelerin genellikle birçoğu çocuklarının ne yaptığını habersiz. Evet, evde bir internet var veya çocuğa alınmış bir hat var ama çocuk bu internetle nerelere giriyor, hangi adreslere giriyor, buradan bihaberler; en azından bu kapsamda, ailelerin çocuklarına sahip çıkma noktasında internetlerini veya çocuklarının hangi sitelere girdiklerini, hangi oyunlarla oynadıklarını, bunları kontrol edebileceklerini düşünüyorum. Yine, bilgisayarla ilgili bilgisi eksik olan ailelerimize çocuklarını kontrol etmek için yeterli seviyede eğitim planlamaları yapılabilir. Birçok internette de güvenli internetin ailelerde zorunlu hâle getirilebileceği kanaatindeyim.

Sunumum bu kadar Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Alperen Bey'in sunumuyla devam edelim, bu başlık altında yine.

Bu arada, diğer komisyonda, başka bir komisyonda görevli vekillerimiz diğer komisyona gidip buraya tekrar dönecekler, onlar için bir ara versek mi yoksa devam... Devam edelim, nasıl olsa tutanaklara yansıyor.

2.- İstanbul Emniyet Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Alperen Süer'in, Şube Müdürlüğü olarak görev alanları, dijital suçlardaki trendler, çocuklar üzerinden sıklıkla işlenen suçlar, çocukları kullanan suç örgütlerinin kullandığı dijital platformlar ve birbirleriyle iletişimde kullandıkları yöntemler, suça aracılık ve diğer şiddet suçları başta olmak üzere bu suçlarla mücadelede kanunun kapsayıcılığının değerlendirilmesi ve bunlarla alakalı kanuni ve kurumsal geliştirme açısından nelerin yapılması gerektiği hakkında sunumu

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyeleri, değerli vekillerim, kıymetli hazırun; İstanbul Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Alperen Süer.

Kısaca kendimi tanıtırım; 2008 yılında mezun oldum. İstanbul'da görev aldıktan sonra 2018'de Diyarbakır'da görev aldım. Daha sonrasında, 2022'de İstanbul'da yeniden görev aldım. 2022-2025 yılları arasında üç sene Organize Şube Müdür Yardımcısı olarak görev aldım. 2025 Eylül ayında da Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürü olarak göreve başladım.

Sayın Başkanım, öncelikle Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü'nün görev alanını kısaca anlatmak istiyorum. Önleme faaliyetleri olarak, sanal devriye olarak bildiğimiz önleme bürosunda internette açık kaynaklar dâhilinde oluşan suçluları tespit, haricen kolluk birimleri, adli birimler tarafından talep edilen internet ortamında işlenen konuların, suçların tespitini yapmak, raporlaştırmak, önleme faaliyetleri olarak görev almaktayız.

İkinci bir konu, suç soruşturması bakımından da Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü'nün görev alanında çevrim içi dolandırıcılık, çevrim içi yasa dışı bahis ve kumar, çevrim içi çocuk müstehcenliği ve tacizi, bilişim suçları, suç gelirleri. Haricen de yine kolluk kuvvetlerinin, adli makamların talep ettiği dijital materyallerin incelenmesini ve imajlarının kayda alınmasını sağlamaktayız. Onun haricinde SİBERAY Projesi kapsamında güvenli internet kullanımı açısından okullarda, talep edilen derneklerde, vakıflarda, üniversitelerde kurs vermektediriz.

Yapacağımız sunum dört ana başlık üzerinden; dijital suçlardaki trendler, çocuklar üzerinde sıklıkla işlenen suçlar, çocukları kullanan suç örgütlerinin dijital platformlar ve birbirleriyle iletişimde kullandıkları yöntemler, suça aracılık ve diğer şiddet suçları başta olmak üzere bu suçlarla mücadelede kanunun kapsayıcılığının değerlendirilmesi ve bunlarla alakalı kanuni ve kurumsal geliştirme açısından nelerin yapılması gerektiği hakkında sunum yapacağım.

Dijital suçlarda çocukların maruz kaldığı, sadece dijital konuları ilgilendiren mağduriyet açısından birinci konu çevrim içi çocuk müstehcenliği. Sosyal medya üzerinden kurulan arkadaşlıklar, duygusal bağ, güven, ardından çocuklara yönelik cinsel içerikli görüntü talebi, cinsel içerikli görüntüyü talep ettikten sonra yayma tehdidi ve para talebi şeklinde sıralı olarak müracaatlar şube müdürlüğümüz tarafından takip edilmektedir. Bunun haricinde, dünya genelinde çevrim içi çocuk müstehcenliğiyle alakalı Amerika ve İngiltere merkezli NCMEC raporları kapsamında gelen raporlar değerlendirilmekte olup gerekli adli işlemler yapılmaktadır. Siber zorbalık konusu -Abdulkadir Müdürümüz de bahsetti- sosyal medya ve mesajlaşma uygulamalarında kurulan gruplar üzerinden hakaret, ifşa, linç ve dışlama gibi mağduriyetler yaşanmaktadır. Bunlar geneli itibarıyla çocuklarımızın başına gelmekte olup adli vaka olarak adli birimlere çoğu zaman intikal etmemektedir, daha çok aileler arasında kalmaktadır. Bu durumdaki çocukların gelişiminde psikolojik etkileri; çok ağır depresyon, okuldan kopma -genelde bu, okullarda oluyor- Allah korusun, intihar riski olmaktadır. Onun haricinde, radikalleşme ve zararlı içerikleri yönlendirme; çocukların grup psikolojisiyle Mavi Balina, Momo tarzında daha önce de gündemimize gelen oyunların etkisiyle çocukları etkileyip kendine zarar verme, arkadaşlarına zarar verme, intihara kadar giden konular gerçekleşmektedir. Son dönemde bu oyunlarla alakalı müracaatlar bayağı bir azalmıştır.

Çocuklar özelinde, dijital ortamda çocukların işlediği suçlar genelde oyun içi dolandırıcılık... Bu sadece çocukları ilgilendirmiyor, çocukların kendi arasında işlediği kabahatler, suçlar kapsamında iletiyorum. Oyun içi dolandırıcılık, işte oyunlardaki oyun eşyasını satma, hesabı ele geçirme, yine bir önceki konuda bahsettiğim siber zorbalık ve tehdit.

Çocukların maruz kaldığı dijital suçların en sık işlendiği mecralar ve nedenleri: Instagram ve TikTok gibi uygulamalar üzerinden tehdit, şantaj, siber zorbalık; eski adıyla Twitter, X üzerinden, Facebook üzerinden halkı kin ve düşmanlığa tahrik, dezenformasyon, terör örgütlerinin propagandası. Dijital oyunlar üzerinde daha önce bahsettiğimiz müstehcenlik dâhil, tehdit, şantaj, siber zorbalık, dolandırıcılık. WhatsApp, şu anda Türkiye'de engelli olan Discord ve Telegram uygulamaları üzerinden de kişisel verilerin hukuka aykırı paylaşımı, sonrasında bu suçtan oluşan tehdit, şantaj ve bunun gibi suçlar. YouTube ve Twitch konusunda da yine bağış, manipülasyon, istismar riski gibi durumlar söz konusu olabiliyor.

Bu, çocuklar açısından psikolojik ve sosyal sebepler olarak çocukların onay ihtiyacı, merak duygusu ve kendini ispat etme duygusu, etkileşim alma arzusu -bunu ileride, ilerleyen sayfalarda örneklerle göstereceğiz, etkileşim alma arzusu ciddi manada bu konuda körüklüyor- dijital okuryazarlığın eksikliği ve bunun suç olarak düşünülmemesi, aile ve okulda konunun yeterince konuşulmaması ve ailelerin bilinçli olmaması sayılabilir. Teknolojik nedenler olarak, platformların katbekat hızlı büyümesi ve denetimin zorlaşması, anonim ve sahte hesapların kolay açılabilmesi ve kolay kolay kapanamaması, engellenememesi, yapay zekâyla sahte içerik üretiminin kolaylaşması sayılabilir. Bu konuda da kısa bir video göstereceğiz, gündemdeki konularımızla alakalı. Hukuki ve yapısal nedenler olarak da ailelerinin delil toplama ve başvuru yollarını bilmemesi, çocukların özelinde başlarına gelen veyahut da çocukların işlediği konularla alakalı ailelerin nereye müracaat edecekleri, nasıl bir yol izleyecekleri konusunda bilinçli olmamaları sayılabilir. Çocukların keza, bildirim yapmayı bilmemesi, nereye bildireceğini bilmemesi ve şikâyetten vazgeçmesi, çekinmesi, uluslararası internet platformlarında, genel bütün platformlarda yetki karmaşası, delillerin kullanıcı inisiyatifiyle ortadan kaldırılabilmesi, mağdur tarafından suç konusu delillerin yedeklenmeden şüpheli tarafından silinmesi veyahut da mağdurun nasıl yedeklenmesi gerektiğini bilmemesi sayılabilir.

Çocukları kullanan suç çetelerinin örgütlendikleri dijital platformları iki açıdan değerlendireceğim; birincisi propaganda, ikincisi iletişim. Genelde suç örgütleri propaganda amaçlı Instagram ve TikTok üzerinden propaganda yaparlar, keza iletişim de az da olsa vardır. Daha sonra iletişim Telegram, WhatsApp ve Discord üzerinden olur, genel akım bu şekildedir. Suç örgütlerinin çocuklara yönelik dijital platformda yaptıkları propagandayı ilk başta ilgi çekmek, daha sonra o ilgi kapsamında kendilerine bağlamak, bağladıktan sonra pozisyonuna, durumuna, yerine ve kabiliyetine göre de suç örgütü faaliyetlerinde kullanmak olarak sıralayabiliriz. Propagandada ilk başta lüks hayatı özendirici paylaşımlar yaparlar, işte, villalarda fotoğraflar, havuz başlarında fotoğraflar, lüks araçlarla gezintiler. Ardından kendileriyle özdeşleştirdikleri sembolleri bol bol kullanırlar -burada bir dizi işareti kullandım lakin bu da kullanılıyor- onun haricinde, mevcut yeni nesil suç örgütlerinin kullandıkları fotoğraflarda kartal işareti gibi, gülen yüz işareti gibi işaretler. Farklı fonksiyona sahip silahları temin ederek fotoğraf çekip paylaşım yapmak, bu da kendilerini güçlü olarak gösteriyor. Mafyatik dizi, film karakterleri ve yeni nesil rap müziklerle suç örgütlerini bağdaştıracak, birleştirecek özendirici paylaşımlarda bulunmak. Keza, bu rap müziklerinde ima hâlinde defaatle adli işlem yaptığımız da oldu organize şubedeyken, daha sonra siber şubede tespit edip de gerekli adli birimlere bildirdiklerimiz de oldu. Görünürde herhangi bir müzik olarak, bir şey fark edilmeksizin; bilen çocuklar için ve bilinçaltı için de bol bol burada paylaşımlar yapılmaktadır. Keza, kolluk kuvvetleri tarafından, Emniyetimiz,

Jandarmamız tarafından yapılan operasyonları, bu operasyonların internet ortamında yapılan paylaşımlar kapsamında, haberlerin, medya kuruluşlarının veya bu etkileşim alan kişilerin haberlerinin paylaşımlarını paylaşarak ters algı mantığında güçlü olduklarını belli ederler. Bu propagandaya maruz kalan çocukların devamında sonunun cezaevi olacağını düşünerek, cezaevindeki örgüt üyelerini sosyal medyada paylaşarak örgüt üyelerinin birbirlerini her koşulda desteklediğini ve sahip çıktığı imajını vermek. Keza, kendileri tarafından rakip, kendileri için düşman olarak gördükleri diğer suç örgütlerine yönelik eylemleri ve bu eylemleri yapan şahısları paylaşarak hem eylemleri kutsamak hem de eylemcileri kutsayarak kahraman olarak ilan etmek tarzında hareketleri vardır. Hatta buna şifahi olarak bir örnek verirsek kendi aralarında yurt dışında gerçekleştirdikleri bir silahlı çatışmada ölen şahsın mezarını kutsı bir şey olarak çevirip mezar ziyaretleri yaptırmaya yönelik çalışma dahi yaptılar. Daha sonra, aldığımız gerekli tedbirler kapsamında bunu engelledik. Bu niye önemli? 13 yaşındaki bir çocuk il dışından bu mezarı ziyarete gidiyorsa bunun bilinçaltında da olsun psikolojik olarak da olsun bayağı bir etkisi vardır.

İletişim olarak da ilk temas genellikle -bir önceki slaytta bahsettim- paylaşımlara beğeni, olumlu veya olumsuz yorum; devamında özele çekme manasında iletişime geçip bir süre sonra karşı tarafı tanımaya başlıyorlar suç örgütlerinin hesaplarını kullanan yöneticileri veya suç örgütlerinin hesap kullanıcıları. Artık suç örgütlerinin böyle bir durumu da var çünkü bu hesapların yüzde 99'u yurt dışında olduğu için, yurt dışından yönetildiği için, Türkiye'de, ülkemizde karşısındaki kolluk kuvveti mi yoksa gerçek şahıs mı veya başka kendilerince düşman suç örgütü mü, bunları anlamak için özele geçip özelden iletişime geçiyorlar. Keza, TikTok ve Instagram'da da özel olarak görüşüyorlar, lakin bu daha çok diğer iletişim araçlarında oluyor. Sonrasında propaganda amaçlı kapalı gruplarda da iletişim ağlarının kapalı gruplarında yani herhangi bir yönetici tarafından onaylanmamış, kişinin giremeyeceği gruplarda da propaganda hareketlerine devam etmektedirler.

Suçla mücadelede -bu dijital suçlar, çocukların mağdur veya şüpheli oldukları suçlar- mevcut kanunlar büyük ölçüde bu suçlarla mücadeleyi kapsamakta ama uygulama konusunda ve uyum konusunda sorunlarımız bulunmaktadır. Sosyal medyada gördüğümüz suç örgütü tehditleri, suça aracılık ve şiddet çağrılılarıyla mücadelede sorun daha çok kanunun yokluğundan değil; ispat, hız, yetki ve platform sorumluluğu ekseninde ortaya çıkmaktadır. Örnek verecek olursak gündemimizdeki konuyla alakalı, maktul Atlas Çağlayan kardeşimizin ailesine Türkiye'de olmayan yabancı WhatsApp numarasından, 2 VoIP hat diye tabir edilen internet hatların üzerinden -az sonra göstereceğim ekran görüntülerinde- mesajlar gelmektedir, mesajlar birkaç yerden gelmektedir yani tek kanaldan da değil. Aileyi tehdit etme, aileye amiyane sözler söyleme şeklinde birbiriyle bağlantısı olmayan, rahmetiyle bağlantısı olmayan, şüpheliyle de herhangi bir bağlantısı olmayan, kesinlikle bağlantısı olmayan mesajlar gelmektedir. Sonrasında, bu mesajlar Telegram gruplarında olsun, Instagram'da olsun paylaşılmaktadır. Burada tehdit konusu özeline girerek bu tehditlerin her biri, az sonra göstereceğim örneklerdeki her biri tek başına bir tehditken bunun adli olarak yakalanması, işlem yapılması, sonrasında adli makamlarca tutuklanıp tutuklanmaması konularında problemler yaşamaktayız. Tek başına sadece bir tehdit tutuklanma sebebi değildir örgütlü olmadıkça. Bu, sanal ortamda yapıldığından dolayı bu da herhangi bir nitelikli hâle girememektedir.

Bu konularda bizim kendimizce tespit ettiğimiz problemleri sıralamak gerekirse, ilk başta sosyal medya platformlarından iletişim araçlarından bahsetmek istiyorum: Kanunen yükümlülükleri var lakin pratikte algoritmaların suça teşvik ediyor olması, içeriklerin yayından kaldırma sürecinin uzun sürmesi, bilgi taleplerine cevap verilmemesi veya gecikmesi, her platformun kendine özgü talep formlarıyla başvuruyu kabul ediyor olması.

Burada yine aynı konuyla alakalı bir örnek vermek istiyorum. Bizim, bir genel müdürlük üzerinden Discord'dan talep ettiğimiz yazıda Discord sadece IP Port bilgilerini vermiş olup kullanıcının sadece mail adresine vermiştir. Kullanıcının IP Port bilgilerinden herhangi bir tespit yapılmamış olup -çünkü hepsi yurt dışı IP Portlarında çıkıyor- sonrasında gelen kullanıcı hesabının Gmail olması sebebiyle Google'a yazdığımız yazıda Discord da konunun aciliyetinden dolayı direkt cevap vermesi, anlık olarak, Google'ın adli istinabe istemesi... Adli istinabe dediğimiz konuyu hukukçularımız daha iyi bilir, konunun sıcaklığıyla çok uzun süreceğini yani normalde altı saatte, üç saatte, bir günde, iki günde gelen cevapların yanında üç-altı ay süreceği tarzında herhangi bir standarda binmeyen... Türkiye'deki kullanan şahıslar bu sosyal medya platformlarının bir müşterisi ise yani Türkiye onların tabiri caizse ticari olarak bir pazarı ise burada ülkemizdeki kurallar kapsamında hareket etmeyip kendilerinin bulundukları alanla alakalı artık biraz daha değişik kanunlar kapsamında bunlara standart bir cevap vermemesi.

İspat ve delil sorunları var. Yine, az sonra paylaşacağım fotoğraflarda, gündemdeki konuyla alakalı, "anonim hesap" olarak tabir edilen X hesaplarından yapılan paylaşımları göstereceğim. Bu paylaşımlar kapsamında maktulün ve şüphelinin memleketlerinin farklı farklı yazılması, konuyu farklı mecralara çekme maksadıyla yapılan paylaşımlar ve tam tersi bilgi vermeleri... Bu anonim hesapların keza, yapay zekâyla yaptıkları; tamamen algı amaçlı, şüphelinin farklı siyasi bir fikri olduğuna dair resimlerin paylaşılması yani hiçbirinin birbiriyle alakası yok. Mesela bu anonim hesaplar Türkiye'de olsalar dahi VPN kullanmaları ve ilgili firmanın veri paylaşımında yavaş hareket etmesi ve yeteri kadar veriyi paylaşmaması... Keza, VPN, yurt dışı IP kullanmaları, GSM ve internet hatlarının kullanılması, bir önceki örnekte verdiğim Türk numarasından... Örnek vereyim, benim şahsi numaramdan bir mesaj başka bir şahsa gidiyor, benim atmadığım bir mesaj başka bir şahsa gidiyor ve bunun internet hattı üzerinden yapıldığı anlaşılıyor. Burada suçu işleyen şahsa yönelik herhangi bir durum yok. Yine, Abdulkadir Müdürümüzün bahsettiği gibi, sahte hesap üzerinden benim attığımı göstererek hem aileye yönelik bir hareket hem bana karşı -şahsıma yönelik bir örnek verirsek- yapılan, benim şüpheli duruma düşeceğim bir durum olması.

Kısa süreli paylaşımlara örnek verirsek: "Story" canlı yayın paylaşılması, içeriğin belli bir süre sonra silinmesi. Ayrıca, kısa süreli paylaşımlar ve silinme konusuyla alakalı, yapılan paylaşımların kimin yaptığına dair ekran görüntüleri alıyorlar mesela, vatandaşlarımızdan geliyor bazen. Bu ekran görüntüleri üretilebilir, değiştirilebilir, şekillendirilebilir. Bununla alakalı da geçmişe dönük bu sosyal medya firmalarından herhangi bir veri alınamamaktadır.

Keza, toplumdaki tehdit algısına örnek verirsek: "Şurada bomba patladı." tarzında yalan haber veya da toplumsal olaylarda tehdit oluşturacak konuların soruşturma aşamasında kanıta dönüşmesinde zorlanmaktadır. Keza, sosyal medya platformları üzerinde -burada biraz çocuk konusundan çıktık ama burada konular birbiriyle bağlantılı olduğu için bunu aktarmak istedik- suça aracılık kavramı net değil. Misal, X'ten paylaşılan bir paylaşım yanında, X'te suç unsuru olan bir paylaşımı beğeni

kapsamında gördüğümüz kadarıyla, hiçbir ideolojinin, hiçbir fikrin, hiçbir siyasi düşüncenin dahi kabul etmeyeceği; kimsenin onamayacağı; hiçbir manevi değeri olmayan; ailesine karşı, başka arkadaşının ailesine, dinine, diyanetine veyahut da fikrine karşı herhangi bir kural ve kaidesi olmayan paylaşımlar yapılmaktadır. Bunların da çoğu sahte hesaplar, anonim hesaplar ki o programlar anonim hesap üzerine kurulu programlardır. Yani, nihayetinde, bu paylaşımların konusunun suç teşkil ettiği bilincinin zayıf olduğunu düşünüyoruz ama sorgu paneli konusunda bunun -daha da düşük seviyede bir araştırma, bir tespit tarzında- çocuklar tarafından farkında olunmadığını değerlendiriyoruz mümkün merteye çünkü 15 yaş altındaki çocuklar çok fazla bu sorgu paneli konusunda... Çocuklar biraz burada da kullanılıyor. Sorgu panellerinden tespit ettikleri bilgiler kimi zaman suç örgütleri kimi zaman bu kişisel bilgileri eline geçirmesi gereken diğer şahıslar tarafından bu çocuklar üzerinden ele geçiriliyor; bu sebepten dolayı, sorgu panelleriyle alakalı, çocukların yaşadığı sosyal ortamda ailelerin... Okullarda eğitim, seminer tarzı programların düzenlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Keza, bu suçla alakalı -yani bu, çocuğu cezalandırmak değil kesinlikle- verilerin paylaşımını engellemek ve mevcut verilerin paylaşımının da engellenmesi amacıyla yaptırımların genişletilmesinin faydalı olacağını düşünüyoruz.

Sayın Başkanım, sorunuza tam cevap verebildim mi?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, sağ olun, teşekkür ederim.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Keza, çocukların dijital suçları işleminin önlenmesi için değerlendirdiğimiz, hani fikir olarak sunabileceğimiz, geliştirmelerle alakalı; az önce saydığım sebep-sonuç ilişkilerinden dolayı, sosyal medya platformlarında, bilmediğimiz mecralar, bilmediğimiz sınırlar içerisinde internet dünyasında tedbir almak, daha kontrollü olarak yetiştirmek amaçlı birkaç tane fikrimiz olacaktı.

Sosyal medya platformlarında -16 yaş altı diye yazdık ama bu 15 yaş altı olabilir, 18 yaş altı olabilir, bu araştırılabilir ama belirli bir yaş altı bireylerin hesap açmasının kısıtlanması... Kısıtlanma olarak bunun sadece engellenmesi, kapatılması manasında demek istemiyoruz. İşte, örnek veriyorum, sosyal medyada kurulu, ismi geçen Youtube olsun, yine Twitter olsun -iletişim araçlarından ziyade bunlardan bahsediyorum- bunların çocuk kısımları var ama bunların algoritmik mantıklarının da bilinmesi gerekiyor. Bununla alakalı, hesap kullanıcılarına yönelik bir kısıtlama getirilmesi gerekiyor. Tabiri caizse, sistem oturana kadar hesap açma işlemlerinde yüz tanıma sistemi ve yaş tahmini teknolojilerinin sosyal medya kuruluşları tarafından kullanılması, sosyal medya hesaplarının oluşturulması esnasında kimlik doğrulama şartının getirilmesi, sadece gerçek ve tüzel kişilerin hesap açabilmesi, oyun platformlarında talep eden, talep edilen bilgilerinin alınmasının sağlanması... Bir sonraki slaytımızda diğer platformlarla alakalı bir konu geçecek lakin oyun platformlarının yine bilgi almasında yavaşlık söz konusu.

Keza, yine, Bilgi Teknolojileri İletişim Kurumu BTK'mizin sürecin denetleyicisi konumunda olması ve denetleyici konumunda yanlış, eksik uygulamaların, özellikle çocuklar konusunda yanlış, eksik uygulamaların tespiti hâlinde ilgili platformlara ağır yaptırımların uygulaması... Bu düzenleme sayesinde de hem çocukların sosyal medyada korunmasının sağlanacağı hem de uluslararası iyi uygulama örneklerine uyumlu bir yasal çerçeve oluşacağını değerlendirmekteyiz.

Keza, genel olarak erişimin engellenmesi ve içerik kaldırma... Misal, yine -hep güncel konulardan gidiyorum- bu cinayet konusuyla alakalı yapay zekâyla bir video yayınlandı. Bu videoda maktulü şüpheli bir daha öldürdü. Videoyu az sonra, hani uygunsa burada göstereceğim size. Bu video belirli bir süre Instagram'da kaldı ve bunun kaldırılması da -yazışmalar olsun, vesaireler olsun- uzun sürdü. Keza, bu videonun dolaştığı sosyal medya platformları hâlâ var; popüler olmayan platformlarda yine devam etmektedir.

Keza, sosyal medya platformları ve mesajlaşma uygulamaları üzerinde algoritmaların suç önleyici bir sistemle -hani bu başka bir platform olabilir, başka bir şey olabilir- kontrolünde değil de bunun bir kontrol mekanizması dâhilinde olması gerektiğini düşünüyoruz. Bu, sadece suçla alakalı değil; bu misal, eğitim programları, İngilizce eğitim programları olsun, yine video paylaşım siteleri olsun; algoritmaların mantığında yönlendirmelerde bizim kontrol edemediğimiz... Bir örnek vermek gerekirse; çocukların izlediği bir çizgi filmde kızın damat, erkeğin gelin rolüne girmesi, bir çizgi filmde yani 6-7 tane çizgi film sonunda -bir çocuk izliyor nihayetinde bunu- algoritmanın bu şekilde işlemesi. Mesela, bu algoritmanın, normalde, bizde denetleyici bir sistem olsa... Biz bunun kanuni olarak yani yapılan yönlendirmelerin uygun olmadığını düşünüyoruz. Bu da sadece bir suçla alakalı değil; bu, genel olarak da tabiri caizse toplum ahlakıyla alakalı bir mesele. Hani, 10 yaşında bir çocuğa bu videoyu izleten algoritmanın denetlenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Keza, örnek vermek gerekirse TikTok'ta yayınlanan bir suç örgütü videosu sistemden kaldırılana kadar, Türkiye'de engellenmesi gelene kadar bir kere izlediğiniz zaman, ikinci videoyu izlediğiniz zaman Türkiye'deki olsun, yurt dışındaki olsun bütün suç örgütlerinin yaptığı propagandalara kolaylıkla maruz kalabiliyorsunuz çünkü algoritma direkt buna yöneliyor. Biz ne kadar hesap kapatsak da oluşan basit paylaşımlar, basit uygulamalar sürekli bunun üzerine devam ediyor.

Keza, anonim hesaplar üzerinden yapılan şiddet, sanal kötülük... Bu tabiri son dönemde kullanmaya başladık. Sanal kötülük; bahsettiğimiz, hiçbir kural ve kaidesi olmayan, hiçbir fikri olmayan ve tamamen kötülük paylaşımları üzerine yapılan paylaşımdır. Bu, aileye gönderilen mesajlar veyahut da tehditler... Keza, haberlerde Minguzzi konusunda defaatle karşımıza çıkan, gördüğümüz bildiğimiz konular; hani kimsenin sahiplenmeyeceği konular. Keza, bunların yapılmadan önce platform tarafından içeriklerinin yayınlanmasına müsaade edilmemesi...

Buyurun Sayın Başkanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok, bence de demek istedim. Yani onu kaldırmayı bırakın; direkt ona yönelik bir otokontrolünün, otosansürünün olması lazım o platformların.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Başkanım, şimdi, işte "Biz paylaşımları kaldırıyoruz, intikal edince kaldırıyoruz." diyorlar.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama neden sonra kaldırılıyorsunuz?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Aynen Başkanım, hadi anlık kaldırsalar dahi siz iki video seyrettikten sonra yapay zekâyla birisi bir video paylaşırsa o video algoritma mantığında yine önünüze çıkacak. Hani, tabiri caizse, bizim kontrolümüzde yani bizim devletimizin, toplumumuzun kontrolünde olmayan bir fikre kolaylıkla yönlendirilme söz konusu olabilir ki yapıldığını değerlendiriyoruz; o, size bahsettiğim, YouTube'daki

-YouTube Kids'te dahi olabilir- videodan bahsediyorum. Normalde kimsenin aklına gelmeyecek bir konuda nasıl oluyor da bu videolar sürekli karşımıza çıkıyor? Bunun da ana sebebi algoritmalar.

ŞEBNEM BURSALI (İzmir) - Peki, bunun hiç mi bir çözümü yok yani ben onu anlıyorum.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Vekilim, çözümü var; algoritmaların, platformların algoritmalarının bizim denetleyici yani genel olarak denetleyici ve kontrol altında tutucu bir sistem dâhilinde denetlenmesi.

ŞEBNEM BURSALI (İzmir) - "Biz" derken yani Emniyet mi?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Hayır, Türkiye Cumhuriyeti devletinden bahsediyorum. Hani bu kurum olarak BTK de olabilir, başka bir kurum da olabilir yani Emniyetle alakalı bir durumdan ziyade Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olabilir veyahut da hani genelde internet olduğu için BTK olabilir. Bununla alakalı denetleyici... Ve bu kodları sosyal medya platformlarının bize bildirmesi lazım. Denetlemesi yine yapılabilir ama bildirilmeyen kodlarda biz bunu sağlayamayız. Örnek vereyim: Bu bahsettiğim video olsun, diğer o suç örgütleri olsun; algoritmanın kolaylıkla bildirilip veyahut da onlar tarafından onlara "Bu algoritmaları çalıştırmayın." denilebilmesi lazım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yarın Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımızı ağırlayacağız; bu konuda bazı inisiyatifleri var, muhtemelen bunları sunacaktır yarın, bir hazırlıkları var.

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Sayın Başkanım, bu konuyla ilgili birkaç şey de ben söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tabii.

Sizin sunumunuz bitti mi?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Yok, az kaldı Sayın Başkanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tamam, bittikten sonra...

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Dijital suçu azaltmakla alakalı bahsetmek istediğim genelgeçer birkaç konu vardı Sayın Başkanım. Sunumumuzun da sonuna geliyoruz.

Uluslararası sosyal medya platformlarının, VoIP hat -size az önce bahsettiğim- internet hattı sağlayıcılarının ve mesajlaşma şirketlerinin -WhatsApp, Telegram tarzında- temsilciliklerinin ülkemizde kurumsal olarak yapılanmasının sağlanması fayda mülahaza edecektir. Daha önce bahsettiğimiz, her sosyal medya şirketinin farklı taleplerde bulunması yerine ülkemiz hukuk sistemine entegre edilerek aynı bir banka gibi veyahut da bizim TÜRK TELEKOM'umuz, Turkcell'imiz Vodafone'umuz gibi bizim muhatap olabileceğimiz ve hukuki olarak gerekli savcılık, mahkeme, hâkimlik kararı kapsamında alacağımız verinin -İstanbul Siber Şube de olabilir, Ankara Siber Şube de olabilir, Samsun Terör Şube de olabilir- ilgili birimlerin gerekli yazışma üzerinden ve muhatap olabileceği, hızlı bir şekilde çözüm üreteceği şekilde kurumsallaşmasının faydalı olacağını düşünüyoruz.

Ülkemizdeki GSM şirketlerinin gerçek ve tüzel kişiler üzerinden hat satışı yapılırken -bunun sayısı önemlidir- kimlik doğrulama ve yüz tanıma sistemleriyle alakalı kontrolünün sağlanmasının fayda mülahaza edeceğini düşünüyoruz. Bu şekilde anonim hatlarla anonim olarak kimin olduğu belli olmayan ve işlenen herhangi bir suçta olsun, sosyal medyada, telefon üzerinden, hat üzerinden yapılan işlemler olsun, kimin yaptığının tespitinin kolaylaşması ve anonimliği önlemek amacıyla böyle bir tedbirin alınmasının fayda mülahaza edeceğini düşünüyoruz.

Keza, siber suçlar kapsamında dolandırıcılık olsun, bahis konusu olsun, keza yine müstehcenlik olsun; genelde "domain"leri yani alan adları ve yer sağlayıcıları "hosting"leri yurt dışında bulunmaktadır. Bu firmaların çoğu da adli makamlardan talep edilen bilgi ve belge paylaşımında iş birliği yapmamaktadır. Örnek vereyim, İsveç'te bir "hosting" firması var, alan adı var, mahkeme kararıyla İsveç polisine normal istinabe yazısını gönderiyoruz, dedikleri şu: "Biz paylaşım yapmıyoruz." Yani İsveç'teki yer sağlayıcı kendi emniyet birimlerine veyahut da başka hukuk birimlerine paylaşım yapmadığını söylüyor ve bunlarla alakalı bizim herhangi bir tedbirimiz bulunmuyor veyahut da hiç muhatap olunamayan adalarda, yabancı ülke adalarında kurulu "domain" ve yer sağlayıcılar... Örnek vereyim, bizim siber suç olarak çevrim içi dolandırıcılık konularımız... Şu anda fiziki dolandırıcılığın çoğu internet dolandırıcılığına evriliyor ve bunların çoğu da yurt dışındaki "domain"ler üzerinden sağlanmaktadır. Ve kapatılan her "domain", her hesap sürekli yapay zekâyla yani on dakika içinde yeni bir sistem açılabilir ve buna yönelik bizim bir saatte veyahut da bir günde tespit ettiğimiz, evrak gereği bir hafta süren, kapatılan hesap ve URL adresi bir dakika içinde yeniden açılabilir. Bununla alakalı, bu "domain" ve yer sağlayıcıyla alakalı genel olarak bir tedbir alınmasının, gerekirse yaptırım yapılmasının fayda mülahaza edeceğini düşünüyoruz. Keza, şiddet, nefret söylemi, siber zorbalık niteliğindeki yayınlar, dezenformasyon amacı ve üretilen içerikler, dolandırıcılık ve sahte hesap kimlik üretimi, dijital suç örgütleri ve sanal kötülük tanımlamalarının yapılması gerekmektedir.

Engellemeye alakalı ve kısıtlamayla alakalı, yine paylaşım ile alakalı, millî güvenlik, kamu düzeni ve suç işlenmesinin önlenmesi gibi genel gerekçelere dayanmakta olup sosyal medya özelinde yeni suç tiplerini de kapsayacağı hâle gelmesinde fayda mülahaza ederiz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Ne gibi yeni suç tipleri mesela?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Vekilim, daha önce bahsettiğimiz bu sanal kötülük... Misal, yapılan paylaşımlarda ailelere gönderilen veyahut da aileleri tehdit eden mesajlar bu cinayet konusunda... Keza...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Zaten onlar suç kapsamına girmiyor mu? Giriyor.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - 8/A maddesine girmiyor bunlar, bunlarda mahkeme kararı gerekiyor. Öbür türlü BTK direkt kapatabiliyor Sayın Vekilim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Zaten bizim her şeyimizi kapatıyor BTK.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Üstte saydığım maddeler kapsamında sosyal medya platformlarına yükümlülük getirilmesi, BTK ve adli makamların, bizim kolluk kuvvetlerinin, savcılık makamının uygulamada daha hızlı ve etkili hareket edeceğini değerlendirmekteyiz.

Arz ederim.

Sunumum bitmiştir Sayın Başkanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Abdulkadir Bey, siz bir iki nokta ekleyeceksiniz galiba. Bir soru-cevap bölümümüz de olacak. Çok kısa bir ekleme yapın, sonra Sayın Çocuk Şube Müdürümüz Özlem Temür Hanımı dinleyelim, daha sonra soruları topluca alacağız vekillerimizden.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Başkanım, fotoğraflar, WhatsApp mesajları...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ha, onları paylaşacaktınız.

Buyurun.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Şöyle kısaca...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tabii, tabii.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Kayda gerek yok galiba.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Atlas mı Sayın Müdür?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Evet Sayın Vekilim.

Burada herhangi bir kesme şey yapmadım ama hani, kaydedilmesi ne kadar uygun olur?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Gizlilik var yalnız Başkanım, arkadaşlar fotoğraf çekiyorlar.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - İşte, Sayın Başkanım, gizlilik şu şekilde: Bunlar açık kaynakta paylaşılan fotoğraflar. Ben size şu anda... Açık kaynaktan paylaşılan fotoğraflar ama görüntü almasak daha iyi olur.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Mahiyetini biliyoruz aslında, çok çirkin şeyler... Ahmet Minguzzi hadisesinde de çok çok korkunç, hatta yaşı küçük kızlardan ya da erkek çocuklarından, işte, suçluyu öven, aileye çok ağır hakaretler, tehditler içeren şeyleri gördük. Aşağı yukarı mahiyetini biliyoruz. Ayrıca, onları gerekirse biz inceleriz ama dediğiniz gibi, yeni bir kavram, dijital dünya çok hızlı değişiyor, suç şekilleri ve örgütlenmesi, organize olması vesaire de değişiyor ve bu, gerçekten bir millî güvenlik problemi. Çünkü bu dediğiniz paylaşımlar, çoğunlukla -sizin de ifade ettiğiniz gibi- yurt dışından, belki de başka istihbarat örgütlerinin güdümünde yayılıyor. Mesela, buradan bir Kürt-Türk düşmanlığı çıkarmaya çalışıyorlar, olayı başka bir yere çekiyorlar, ırkçılığı tetikliyorlar, vesaire vesaire. Aslında sizin meramınız anlaşıldı.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Başkanım, orada ben "sanal kötülük" derken tabir olarak değişik bir tabir bu ama burada onu şey yapmak istedim

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, bence dünya değiştikçe yeni kavramlara, yeni tabirlere, yeni terimlere ihtiyacımız oluyor. Benim dikkatimi çekti ve bence bu yayılması gereken bir... Çünkü şöyle bir şey var: Mesela, normal dünyada sana hakaret edemeyecek, bunu belki ayıp ya da uygun görmeyecek kişi sanal dünyada bunun kötülük olduğunun farkında değil yani çok kötü şeyler yazabiliyor, çok kötü ithamlarda bulunabiliyor, çok kötü tehditler savurabiliyor fakat yüz yüze geldiğinizde o cesareti gösteremeyecek ya da belki bunun yanlış olduğunun idrakinde olabilecekken... Dolayısıyla, bu kavramı, terimi bence işlemeliyiz.

Bence çok güzel önerileriniz de oldu. Bunları bir yasal çerçevede düzenlemek ve hem çocuklarımızı hem millî güvenliğimizi korumak adına bazı çalışmalar yapmak gerçekten Komisyonumuzun da görev kapsamında diye düşünüyorum.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Başkanım, 2 tane örnekten bahsetmişsiniz, onları da isterseniz anlatayım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Bu dijital platformların nasıl suç örgütlerini ele geçirdiğiyle alakalı...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Alperen Bey, şöyle yapalım: Özlem Hanım'ı da dinledikten sonra bir müzakere bölümümüz olacak, o zaman hem biz size soralım hem siz anlatmak istediklerinizi anlatın zamanı biraz iktisatlı kullanmak adına ama size zaten söz vereceğiz tekrar.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Tamam Sayın Vekilim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Özlem Hanım'ı dinliyoruz.

Buyurun.

3.- İstanbul Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürü Özlem Temür'ün, kurumsal yapıları, adli işlemler sürecinde çocuklarla ilgili neler yaptıkları, suçu önleme çalışmaları, çocukları suça sürükleyen faktörler ve çözüm önerileri hakkında sunumu

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri, değerli vekillerim ve kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İstanbul Emniyet Müdürlüğünden Çocuk Şube Müdürü Özlem Temür ben. 1999 yılı Ankara Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü mezunuyum. Aynı zamanda, yine, 1999 yılında Polis Akademisinden mezun olarak ilk görev yerim olan Aydın'da Polis Okulunda yaklaşık üç buçuk yıl kadar bir süre çalıştıktan sonra 2002 yılında doğrudan İstanbul Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğüne atandım. O zaman daha yeni kurulmuştu zaten çocuk şube müdürlüklerimiz, 2001'de kurulmuştu, ben de 2002'de oraya gitmiştim. Şark ve kısa süreli ilçe emniyet müdürlüklerinde çalışmamı çıkaracak olursak yaklaşık

yirmi yıl kadar bir süreye dâhil gelecek bir zamandır çocuklarımızla çalışıyorum. Mağdur, kaybolan ve suça sürüklenen çocuklarımızla ilgili işimi de çok severek yaptığımı buradan özellikle de belirtmek isterim.

Biraz kurumsal yapımızdan bahsetmek istiyorum. Bizim merkezimiz, yerleşkemiz Üsküdar'da tarihî bir binada. 2 katlı hizmet binamızda hizmet veriyoruz çocuklarımıza. Burada bizim haricimizde İstanbul'un genelinde 39 tane ilçemizde ayrı yapılanmamız var. Her ilçemiz bir il büyüklüğünde olduğu için orada da ayrı çocuk büro amirliklerimiz kurulmuş durumda.

Evet, tabii, burada yine adli işlemler, kayıp çocuk işlemleri ve suça sürüklenen çocuklarımızla ilgili işlemlerimizi yürütüyoruz. Evet, şimdi, adli işlemler sürecinde...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Çok özür diliyorum, bir şey sormak istiyorum,

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Buyurun.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Kusura bakmayın, sözünüzü kesmiş oldum.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Estağfurullah.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Polis Akademisinde bu çocuk suçlarıyla ilgili bir ihtisaslaşma, bir alma var mı yani siz çıkıyorsunuz, polis olarak çıkıyorsunuz, sonradan sizi çocuk şubeye veriyorlar ve orada bazı şeyleri herhâlde tecrübe ederek öğreniyorsunuz ama bunun için bir ihtisaslaşma var mı?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Polis Akademisinde biz şöyle okuduk... Üniversitede ben asıl eğitime devam ettim, akşamları da Polis Akademisine gidiyorduk. Orada bir ihtisaslaşma değil, aslında ben kendi üniversitemde okudum yani Ankara Üniversitesinde okudum. Son bir sene Polis Akademisine devam ettim ve normal komiser yardımcısı olarak göreve başladım.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Peki, tam tersi şöyle sorayım: Sizce ihtisaslaşma gerekli mi, böyle çocuk suçlarıyla ilgili bir ihtisaslaşmanın Polis Akademisi içerisinde olması gerekir mi?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Olabilir, değerlendirilebilir Sayın Vekilim, hiç düşünmedim ama değerlendirilebilir.

Adli işlemler sürecinde çocuklarımızla ilgili neler yapıyoruz, biraz ondan bahsetmek isterim. Çocukların yakalanması aşaması, avukat huzurunda kimlik tespitlerinin yapılması aşaması, adliyeye sevk işlemleri ve adliye sonrası çocuğumuzun yurda ya da cezaevine teslim işlemlerini yürütüyoruz suça sürüklenen çocuklarla ilgili olarak.

Mağdur çocuklarımızla ilgili yürüttüğümüz işlemlere bakacak olursak, çocuklarımızın mağdur olarak ifadelerini alıyoruz avukat ve kendi bünyemizde çalışan psikologlarımız huzurunda. Konu eğer nitelikli cinsel istismar konusuysa bunun çocuk izlem merkezlerimizde ifadesi alınıyor savcılarımızın talimatıyla ve biz bu süreci takip ediyoruz. Mağdur çocuğun durumunun değerlendirilmesi ve ailesine ya da çocuğun durumuna göre yurda teslim işlemlerini takip ediyoruz. Gerek suça karışan çocuklarımız olsun gerekse mağdur çocuklarımızla ilgili olsun Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüze bu konuyla ilgili çalışmaya başlar başlamaz bilgi veriyoruz, onlar da kendi alanlarıyla ilgili olarak gerekli değerlendirmelerini yürütüyorlar.

Bir diğer konumuz kayıp çocuklarımız. Kayıp çocuklarımızla ilgili kayıp müracaatlarına alınarak hızlı bir şekilde bulunmasının sağlanmasıyla ilgili çalışmalar yürütüyoruz, bu bizim için çok daha öne çıkan bir konu. Niçin diyecek olursanız; önemsememizin sebebi kayıplık süresi içerisinde bir çocuğun bir suçun mağduru ya da tarafı olma ihtimali çok yüksek olduğu için o çocuğun hızla bulunması önemli, bunun için de hızlıca yapılması gereken tüm çalışmaları yapıyoruz. Ayrıca, yine kayıp çocuklarımız bulunduktan sonraki süreçte de ailelerine rehberlik hizmetinin yapılması gerçekten çok önemli çünkü çocuğun evi ya da eğer yurtda kalmakta olan bir çocuğumuzsa yurdu terk etmesine neden olan konular nedir, bunları anlamaya çalışıyoruz ki bir daha evden ya da yurttan terk konusu gerçekleşmesin. Bu önlemlerin neler olması gerektiğiyle ilgili zaten bizde yine hâlihazırda çalışan adli psikoloğumuz ve psikoloğumuz var. Çocuklarla yapmış oldukları görüşmeleri raporluyorlar, çocuğumuzun da bilgi alma ifadesi yapıp yine Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne gönderiyoruz gerekli değerlendirme için.

Suç önleme çalışmaları kapsamında neler yapıyoruz peki? Hem çocuğa karşı hem de çocuk tarafından suç işlenmesini önleyici bazı çalışmalarımız var, bu minvalde hızla anlatmak istiyorum bu noktaları. Şimdi, özellikle çocuklarımızın mevzuatla girmesinin yasak olduğu birtakım yerler var gerek yaş dilimlerine göre ya da gerekirse mekânlar açısından. Biz bu mevzuata aykırı davranan iş yerlerine gerekli işlemleri tesis ediyoruz. Geceleri özellikle eğlence mekânlarında, sokaklarda, park ve bahçelerde, metruk binalarda gerekli denetim ve kontrolleri yapıyoruz, adli ve idari işlemleri de gerçekleştiriyoruz.

Bunun haricinde İstanbul özelinde ve şu an hâlihazırda sadece İstanbul'da yürütülen bir projemiz var, proje de İstanbul'a ait zaten. "Mobil Okul Timi" dediğimiz bir projemiz var, bu proje kapsamında polislerden oluşan ve okullar açılır açılmaz göreve başlayan 3 kişilik bir ekibimiz var. Bu ekibin içinde kimler var diyecek olursanız; çocuk polislerimiz var, bir tane trafik polisimiz var ve asayiş polisimiz var. Okullar açılır açılmaz bir araya gelen bu ekiplerimiz okul ve çevrelerinde sürekli ve etkin bir denetim mekanizması oluşturmak üzere sürekli görünür olarak üzerlerinde de yine "MOT" yazılı yani kısaca Mobil Okul Timi'nin "MOT"u yazılı yeleklerimizle beraber görünür bir vaziyette gerekli çalışmaları yürütmektedirler. Bizim okullarımız açılır açılmaz her gün okul çevresinde şu an İstanbul'da sürekli yaptığımız okul uygulamalarımız var ve bunların neticelerini de değerlendiriyoruz.

Yine, çocukların eğitim süreçlerinin güvenliğine ilişkin koruyucu ve önleyici hizmet ve tedbirlerin artırılmasına yönelik hem Millî Eğitim Bakanlığının hem İçişleri Bakanlığının hem Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ve Türkiye Belediyeler Birliğinin ortak olduğu bir proje var, bu çocuklarımızın eğitim süreçlerinin güvenliği yürütülmesiyle alakalı bir proje. Bu kapsamda da yaz döneminde okullar açılmadan önce bir çalışma yapılıyor, okulların öncelik dereceleri, ihtiyaçları tespit ediliyor ve bu kapsamda okullarımızda sabit polis görevlendirilmesi, sabit polis verilmeyen yerlere de güvenli eğitim koordinasyon görevlilerinin görevlendirilmesi şeklinde okullarla birlikte güvenlik açısından iş birliği içerisinde sürekli bir koordinasyon hâlinde çalışıyoruz. Ayrıca, yine okul çevrelerine de ekip görevlendirilmesi yapılıyor trafik yoğunluğuna ve sirkülasyon yoğunluğuna göre, o okulun işte çıkıştaki kalabalık durumuna göre.

Bunun haricinde yine mobil huzur ekipleri dediğimiz bir ekibimiz var, içinde zabıta ve polisimizin bulunduğu. Bu ekiplerimiz de sokakta çalışan, çalıştırılan, dilenen, dilendirilen çocuklarımıza yönelik olarak çalışmalar yürütüyor. Dışarıda refakatsiz bir şekilde

dilenen ya da bir başka şahıs tarafından dilendirilen çocuklarımızın tespitlerini yapıyoruz ve onları bu davranıştan menederek dilendirenler hakkında adli, idari, yasal işlemlerimizi gerçekleştiriyoruz.

Bu sene yeni bir çalışma başlattık Sayın Başkanım ve değerli vekillerimiz, "Fark Et, Fark At!" adında bir çalışma yaptık, hedef kitle olarak da 11-14 yaş aralığındaki çocuklarımızı kattık bu çalışmaya çünkü buradaki çocuklarımız biraz daha küçük olduğu için, bir şeyleri fark edebilmeleri için yaş dilimini biraz küçük tuttuk ve bu öğrencilerimizin de ailelerini yani hem annelerini hem babalarını hedef kitle olarak aldık. Tabii, amacımız burada çocukların suç örgütlerine, şiddet içerikli yapılara ve olumsuz sosyal çevrelere sempati geliştirmesinin önüne geçmek, suça karşı bir bilinç oluşturmak, değer temelli duruş ve doğru bir rol model farkındalığı kazandırmak, öğrenci ve ailelerimizle iş birliği yapmak. Bu çalışmaları yürütürken de hem okul müdürlerimizle hem de okul rehber öğretmenlerimizle bir araya geliyoruz çünkü etkinlikleri birlikte yapıyoruz. Orada risk altında olan çocuklarımızı ya da dezavantajlı durumda olan çocuklarımızı tespit ederek Aile ve Sosyal Hizmetleri de bu konuda bilgilendirip ya da özellikle suç işleme riski olan çocukları tespit ederek neler yapılabileceğiyle ilgili çalışmalar yürütüyoruz. Suça karşı farkındalıklarını artırıyoruz çocuklarımızın. "Benlik Saygısı ve Değerlerimiz" başlıklı bir eğitim veriliyor rehber öğretmenlerimiz tarafından. Empati becerisi geliştirebilme ve çocuklarımızla birtakım etkinlikler yapıyoruz, bir araya geliyoruz, böyle bir ortamda da güven duygusu aşılama çalışıyoruz. Onlarla olan etkinliklerimiz bittikten sonra da ailelerle bir araya geliyoruz. Gerek bizim Çocuk Şube Müdürlüğümüzde çalışan psikologlarımız gerekse rehber öğretmenlerimiz -bazen okul müdürümüzün de içine katıldığı- ailelerimizle -anneler, babalar, kimler geldiyse onlarla- uzun soluklu bir bilgilendirme ve farkındalık çalışması yapıyoruz. Onlar bize sorularını soruyorlar, merak ettiklerini dile getiriyorlar; biz de onlara gerekli yönlendirme ve orada rehberlik hizmetini de sıcakla sıcakına yapmış oluyoruz. Şifahi bu konudaki memnuniyetlerini de dile getiriyorlar Sayın Başkanım.

Böyle genel bir açıklamadan sonra suça sürükleyen faktörleri şöyle bir değerlendirdiğimizde aslında bunlar çok konuşulmuştur ama ben böyle genel hızlıca maddeler hâlinde geçmek istiyorum.

Tabii ki işte ekonomik yoksunluk hep söylenen. Çocuğun suçun içine doğması özellikle karşılaştığımız yani suça sürüklenen bir çocuğa baktığımız zaman çevresinde aile üyelerinin suça karışmış olması ya da aile üyelerinin cezaevinde bulunuyor olması. Eğitim hayatındaki başarısızlıklar ve devamında okulun terk edilmesi; bu özellikle belki de altını çizerek söylemem gereken bir şey. Yine en çok rastladığım şey -çocuklarla yaptığımız görüşmelerden de yola çıkarak bunu söylüyorum- çocuk üzerindeki sevgi, şefkat ve denetim eksikliği yani burada çocuğun hayatında annesinin, babasının olmayışı, cezaevinde oluşu ya da fiilen vefat etmiş olması nedeniyle çocuk belki de bir babaanne, hala, teyze yanında büyüyor, tabii bu da annenin ve babanın boşluğunu ne kadar doldurabilir ya da denetim yetkilerini ne kadar kullanabilirler bilemiyoruz, bununla karşılaşıyoruz. En çok karşılaştığımız şey yine yaptığımız görüşmelerde, çocukların hedeflerinin olmayışı; maalesef yani ne yapacaklarını çok bilir durumda olmuyorlar özellikle okulu da artık terk etmişlerse. Arkadaş çevresini çok görüyoruz, olumsuz arkadaş çevresi. Yine iki kardeşim de söyledi, sosyal medya üzerinde suçun çok normalleştirilmesi, özendirilmesi, bununla çok böyle etkileyici müziklerin de kullanılarak sanki çok da güzel şeyler yapılmış gibi çocukların dikkatinin çekilmeye çalışılması. Yine aile içinde meydana gelen şiddet olayları. Belki çocuğun kendisinden kaynaklı öz güven ve empati eksikliği. Empatinin de yine altını çizmek istiyorum; bunun da çok farkında olamıyorlar, tanımını biliyorlar çocuklar sorduğumuz zaman ama empatik beceriyi göstermede bir sıkıntımız var ama gerçi hani bu yetişkinler açısından da öyledir, çocuktan bunu beklemek belki doğru olmayabilir o yaşlarda ama bu becerileri geliştirmemiz gerekiyor. Yine mafyatik ve şiddet içerikli dizi karakterlerinden etkilenme, suç örgütlerine duyulan sempati ve özentî. İsimlerini burada kesinlikle zikretmek istemiyoruz ama onların dilinde bunlar oluyor. Aile içindeki huzursuzluklar ve çocuğun kendisinden kaynaklanan bireysel nedenlerden bahsedebiliriz. Çocuğun psikolojik durumu tabii. Madde kullanımı, öfkenin kontrol edilememesi. Bir de şunun da farkındayız; suç ve ceza hakkında çocukların bir farkındalığı da yok. Yani hani Türk Ceza Kanunu diye bir kanunumuzun olduğunu, burada suç maddelerinin yazılıyor olduğunu, bunun karşılığında işte cezai yaptırımların yazıldığını... Bizim işte bu en son "Fark Et, Fark At" Projesinde gittiğimiz yerde çocuklar bana birçok soru soruyorlar mesela, orada biz bu bilgi eksikliğini, açlığını aslında anlıyoruz. Hani "Başıma şöyle bir şey geldi, ne yapayım?" ya da "Nasıl davranmam lazım?" gibi; belki burada bu ihtiyaç giderilebilir. Bir de şunu çok görüyoruz, karşılaşıyoruz; çocukların gözünden bu suç işleyen, ister örgüt üyesi olsun, isterse işte sosyal medya üzerinden kendini gösteren ve işte argo tabirler kullanan, tabiri caizse racon kesen bu kişilerin saygı gören, korkulan, güçlü kişiler olarak görülmesi çocuklar tarafından. Bu da ne oluyor? Tabii ki suça maalesef özendiriyor. Çocuklarımız da o yaş diliminde zaten "Ben kimim?" sorusuna cevap arayan çocuklarımız. Ergenlik döneminde bir yere kanalize olmak durumunda, bir seçim, tercih aşamasında; işte orada eğer doğru yönlendirme yapılmazsa tabii çocuklarımızın suç örgütlerine ya da gösterilen suça da özenmesi durumu olabiliyor.

Şimdi, bu nedenlerin yanı sıra bir de organize suç örgütleri çocuklarımızın bu durumunu maalesef istismar ediyorlar yani yaşlarının küçük olduğunun farkında, algı düzeylerinin henüz tam tamamlanmadığının farkında, bunu istismar ederek maalesef kendi suç işleme amaçlarına araç olarak her türlü yöntemle, her şekilde, tetikçi olabilir, kurye olabilir, bir yerden bir yere bir malzemenin taşınmasını isteyebilir gibi, böyle kullanıyorlar maalesef. Bu durum da çocuklarımızın tabii ki suça sürüklenmelerine ve örgütsel yapıların da güçlenmesine neden olmaktadır. Bu on birinci yargı paketinde örgüt üyeliğinin olması hâlinde zaten artırıcı ceza verildi. O, bizim de beğendiğimiz bir nokta oldu, güzel oldu ama hâlâ tabii ki çocuklar kandırılabilir. Tabii, burada çocukların indirimli cezalar almaları ve bu sınırlı cezai sorumluluk nedeniyle TCK 31'de bu örgütler tarafından özellikle tercih edilmekte, tercih edilmeye de devam edecektir. Bu anlamda bizim için en önemli nokta aslında risk altındaki çocukların erken tespit edilmesi, hani, hem dezavantajlı hem risk altındaki çocukların ve önleyici mekanizmaların aslında bir an önce devreye sokulması; hem aile odaklı hem çocuk odaklı bunların yapılmasını tabii tavsiye ediyoruz ve fayda sağlayacağını düşünüyoruz.

Bir de çocuklarımız açısından baktığımız zaman, şimdi, Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü burada ama hani Türk Ceza Kanunu'nda aslında karşılığı olan her türlü suça karışma ihtimalleri var çocuklarımızın yani buna örgütlü suçlar da dâhil, işte narkotik suçlar olabilir, organize suçlar olabilir, Güvenlik Şube Müdürlüğü alanına giren suçlar olabilir; çocuklarımızın her türlü suça karışma durumları var. Bu nihayetinde asayiş olaylarından -işte Sayın Başkanımız o konuyla açılış yaptı- öldürme, kasten öldürme durumlarına kadar varan suçlar işleniyor ve bu son zamanlarda çocukların örgütlü suçlara karışma konusunda da bir evrilmemiz var

yani o yüzden zaten bu konuları konuşuyoruz. Özellikle 15-18 yaş aralığında çocukların bu suçlara karıştığını görüyoruz, zaman zaman 15 yaşın altına da düştüğü oluyor bu suçlara karışmanın.

Bilindiği gibi, çocuk ceza sistemimizde bizim 12 yaş altında herhangi bir ceza soruşturması yürütülüyor, 12-15, 15-18 yaş arasındaki çocuklarımıza ise indirimli cezalar uygulanmaktadır. Yani bizim şöyle bir teklifimiz var ama tabii takdir yüce Meclisin: Özellikle 15-18 yaş arasında nitelikli suçlara karışan çocuklarla ilgili yeni düzenlemeler yapılabilir mi? Yani ceza infaz sisteminin bu çocuklarımız açısından yeniden değerlendirilebileceğini düşünüyoruz. Yani şöyle düşünüyorum, kişisel kanaatim; bir suç meydana geldiğinde biz o suçla ilgili sadece bu suçun hukuki yönünü değerlendiremeyiz çünkü ekranlardan hepimiz takip ediyoruz, ben fiil olarak hep alandayım, sahadayım İstanbul'da, mağdur tarafındayım, suçu işleyen tarafındayım, her iki tarafı da görüyorum; tabii her açıdan da üzülüyoruz ama sadece hukuki nitelik değil, o suçun niteliği, ağırlığı, toplumda yarattığı etki, suç işleyen kişinin kastı ya da yarattığı etki, bu suçun tekrerrürü; bütün bunlarla birlikte hani değerlendirilebilirse belki bizim için bir yol açıcı olur diye düşünüyorum.

Yine, çocuklarımız açısından bizim ceza infaz sistemimize şöyle bir bakıyoruz: Biz kurumlarla bu arada birlikte çok iş birliği hâlinde çalışıyoruz İstanbul'da. Çocukların işledikleri suçlarla ilgili olarak yargılanma süreçleri sonucunda hüküm alır almaz gönderildikleri bir yer var, adına "çocuk eğitimevi" diyoruz. Tüm Türkiye'de de birkaç tane var. Yalnız burada işlediği suçun türüne ya da aldığı cezanın miktarına bakılmaksızın bir sevk ediş var. Doğrudan kapalı cezaevinde hüküm giydikten sonra oradan direkt oraya gidiyor. Yani şunu söylemek istiyorum: Hırsızlık suçunu işlemiş bir çocuğumuz da kasten adam öldürme suçunu işlemiş bir çocuğumuz da örgütlü suça karışmış bir çocuğumuz da aynı şekilde çocuk eğitimevine gidiyor ve aynı iyileştirme ve rehabilitasyon tedbirlerine tabi oluyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Özlem Hanım, çocuk eğitimevi nedir, biraz daha açar mısınız?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Açayım hemen.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani çocuk eğitimevi nasıl bir yerdir, burayı biraz açar mısınız? Çünkü şöyle: Daha önceki toplantılarda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının hani böyle sevgievleriyle falan karıştırılıyor gibi anladım yani nasıl bir fiziki ortamı vardır, işte kapısında polis var mıdır, nasıl bir güvenlik tedbirleri, neler uygulanır? Bunları bir dinleyelim, çocuk eğitimevini bir anlayalım.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Hemen söyleyeyim Sayın Başkanım.

Çocuk eğitimevleri, zaten Ceza İnfaz Yasası'nda da yerini bulan ve bahsedilen, aslında açık cezaevinden de çok farkı olmayan, yalnız çocuklar için ihtisas edilmiş tesislerdir. Şöyle geçer kanunda: "Çocuk eğitimevleri, çocuk hükümlüler hakkında verilen cezaların, hükümlülerin eğitilmeleri, meslek edinmeleri ve yeniden toplumla bütünleşmeleri amaçlarının yerine getirildiği tesislerdir." Kurum içinde veya dışında herhangi bir eğitim ve öğretim programına devam eden ve 18 yaşını dolduran çocukların eğitim ve denetimlerini tamamlayabilmeleri bakımından da bu tesislerde kalmalarına 21 yaşına kadar müsaade ediliyor...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Eğitimi devam etmiyorsa 18 mi oluyor?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Doğrudur.

Sonrasında ise geri kalan cezalar için artık buradan açık cezaevine gönderilmektedirler. Bu kurumlarda firara engel herhangi bir durum bulunmamakta yani burada çocuklar eğitim öğretimine devam edebildiği için okula gitmek zorundalar ama kanuna göre, okula giderken o çocuğun başında herhangi bir refakatçi olmuyor yani birazcık orada çocuğun inisiyatifine bağlı kalıyor. Şimdi, bunu örgütlü suçlar kapsamında suç işlemiş ya da kasten adam öldürme suçuna karışmış bir çocuk açısından düşündüğümüzde yani henüz aslında oradaki iyileştirme ve rehabilite kısmına gelmemiş oluyor. Hani, kaçma ihtimali yüksek, öyle söyleyeyim yani oradan kaçtığı zaman da şu şekilde yaptırımlarla karşı karşıya kalıyor; firar oluyor, bu firarı polise bildiriliyor. Firar bildirildikten sonra artık polis ne kadar sürede bulacak o çocuğu, bilemiyoruz; yapılan çalışmalar, çocuğun nerede olduğu, il dışına gidebilir, bilemiyoruz. Bulunduktan sonra bir disiplin cezası olarak altı ay tekrar kapalı cezaevine gönderilmesi durumu var. Tekrar süresi bitince çocuk eğitimevine geliyor, orada tekrar fiil gerçekleşirse yani firar durumu tekrar gerçekleşirse tekrar kapalı cezaevine gönderiliyor, o zaman bir yıl kalıyor. Bu tekrerrür ederse de sürekli bir yıl kapalı cezaevinde, sonra çocuk eğitimevinde...

Benim buradaki önerim ve düşüncem; burada çocukla ilgili yapılmak istenen, ulaşılmak istenen asıl amaç ve ereğe ulaşamıyor yani burada biz sürekli bir kaçış dönüş, kaçış dönüş olma ihtimali var. Bunu biz tabii oradaki kurum müdürlerimizle falan da görüşüyoruz zaman zaman.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yurt dışında nasıl acaba? Yani bizde hüküm giyen kişi, çocuk, 18 yaşın altındaki birey hüküm kesinleşince direkt eğitimevine gidiyor. Yurt dışında da böyle bir sistem var mı?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Çok çeşitli sistemler olduğunu duydum ama özel olarak yurt dışı örneklerine çalışmadım, hani Amerika'daki birtakım sistemlerden bahsediliyor tabii ülke bazlı. Her ülkenin kendine göre bir yolu, yöntemi var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yurt dışı örneklerini de zaten bir oturumumuzda dinleyeceğiz ama hani sizin sıcaklığına vereceğiniz bir bilgi var mı diye sordum.

Lütfen devam edin.

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkanım, belki kendi çalışmalarından çıkardıkları öneriler var mı, onu da sorabiliriz bu bağlamda. Sizin önerileriniz var mı yani bu kaçış ve geri dönüş nasıl düzenlenebilir? Burada belli ki bir düzenlemeye ihtiyaç var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tabii.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Evet ,devam edeyim.

Yani burada şöyle de bir şey oluyor aslında; buradaki çocuk bu alanı terk ettiği zaman kendisi de tekrar bir suçun mağduru da olabiliyor. Yani aslında bizim korumaya çalıştığımız çocuk o kaçışta bir suç işleyebilir işlemeyebilir, o ayrı konu ama kendisi mağdur da olabiliyor, ona da dikkatinizi çekmek isterim. Bu durumda da çocuklar hakkındaki ıslah çalışmaları yarım kalıyor. Yani biz, bu geçiş süreci belki nasıl değerlendirilebilir diye düşünüyoruz Sayın Vekilim, yani orada aslında çocuğun kendini oraya ait hissetmesi ve orada aldığı o iyileştirme programından memnun olması ve o devam sürecine geldikten sonra belki o eğitimevine geçişi, oraya

kadar olan kısmını yine hâlâ belki kapalı cezaevinde geçiriyor olması ama orada da iyileştirme çalışmalarının belki tekrar revize edilmesi ya da gözden geçirilmesi ki o kısmı biz çok iyi bilmiyoruz, hani Adalet Bakanlığımızın görev alanı dâhilinde. Belki öyle bir çalışma yapılabilir ama biz hemen oradan alıp hani eğitimevine geçişinde bu sanki kaçma, terk etme ya da ıslah çalışmalarının yarım kalması kaçınılmaz gibi duruyor. Hani her çocuk kaçacak diye bir şey yok ama böyle de bir ihtimalimiz maalesef var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, şunu da soralım madem eğitimevi başlığı devam ediyor: Diyelim ki çok ağır bir cinayet işlemiş, toplumda çok büyük bir infiale neden olmuş bir çocuk eğitimevine gidiyor ama daha hafif bir suç işlemiş bir çocuk aynı şeyde mi kalıyor?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Evet.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Peki, o zaman diğer çocuğun ıslah edilme sürecine diğer çocuk negatif etkide bulunmuyor mu?

Bir de meselenin şu yönü de var mı? Yani neticede Allah muhafaza, kimsenin başına böyle bir şey gelmesin ama bir insan evladını kaybı kaybetmiş fakat biliyor ki o şu anda...

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Eğitimevinde.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - ...eğitimevinde, dışarıda, içeride. Bunun da adalet duygusunu böyle bir zedeleme şeyi var mı acaba?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Öyle olduğunu değerlendiriyoruz çünkü...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani en azından kategorize edilse; mesela, daha ıslah olabilecek, daha böyle şey çocuklar bir yerde olsa ki birbirini negatif etkilemese çünkü gerçekten mağduriyet ve suça sürüklenmeden mütevellit orada olan bir sürü evladımız var ama bir tarafta bir çete, organize çetenin elinde suçta çok daha mahirleşmiş bir çocuk ona suç da öğretebilir.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Öğretiyor, doğru.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani bu ayrımın yapılması gerekiyor sanki ayrıca.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Doğrudur Sayın Başkanım, kesinlikle katılıyorum. Yani bunlar hep bizim kafamızda olan sorular zaten, hep bunları düşünerek...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Elinizde veri var mı? Mesela, İstanbul için bu evlerden kaçan kaç çocuk var?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Evet, yani onları resmî olarak sormadık, elimizde herhangi bir veri yok.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Etki analiziniz var mı? Şimdi çeşitli öneriler de getiriyorsunuz ama neye dayanıyorsunuz?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Sayın Vekilim, elimde herhangi bir verim yok yani bunu çocuk eğitimevinden istemedik, sadece kişisel görüşmelerimizde... Evet, firarların olduğu söyleniyor; bunun değerlendirilmesini talep ediyoruz biz. Ben mevcut durumu ortaya koyuyorum. Hani kanunlar bu şekilde, çocukların geçişlerini biz böyle görüyoruz çünkü biz işin zaten mutfak kısmındayız biraz daha. Hani çocuklarımızın işte yakalanması, savcılıklarımıza teslimi ve ondan sonrasında cezaevi ise cezaevi, aileye aile.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Orası Adalet Bakanlığının...

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Tabii, burada suç öğrenme kesinlikle olur çünkü...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Olursa polise yine intikal ediyor.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Yani suç öğrenme olma ihtimali yüksek tabii; iki kişi bir araya geliyor. Hani çok basit bir suça karışmış bir çocuğumuz da orada ama eli silah tutmuş, birini öldürmüş ya da başka bir, işte, örgüt kapsamında bir suça karışmış çocuğun yan yana geldiğinde sohbet konusu tabii suça gelebilir, evrilebilir; bunlar kaçınılmaz diye düşünüyorum.

Bir diğer değinmek istediğim konu: Çocuk Koruma Kanunu'muzun 15'inci maddesi gereğince suça sürüklenen çocuklar hakkındaki soruşturmalarımız doğrudan cumhuriyet savcılarımız tarafından yapılır, ifadeleri de kendileri tarafından alınır. Biz kolluk olarak sadece bu çocuklar hakkında avukat huzurunda kimlik tespiti yaparız ve ifade almayız ama şöyle bir teklifimiz var, yine yüce Meclisimizin takdirine sunuyoruz: Savcılarımıza da bu konuda destek olabilmek, yardımcı olabilmek, yine onların emir ve talimatları doğrultusunda çalışmak üzere bizim çocuk şube müdürlüklerimiz de 2001 yılında kuruldu, 2002 yılından itibaren de adli işlemler yürütmeye başladı. Bu anlamda, ilk kurulduğu andan itibaren hani eğitimlerimiz gelişerek devam etti. Çocukla iletişim konusundan başlayın da cinsel istismarın soruşturulması, işte kayıp çocukların aranması, bulunması gibi teknik konularda birçok eğitimler alıyoruz. Bu eğitimler geliştirilebilir, çeşitlendirilebilir ve çocuk polis tarafından yakalandığında, mesela çocuk şubede bir çocuk polis tarafından yakalandığında ilk temas ettiği kişi de biziz. Bazen çocuklarımız bu konuyla ilgili aslında suç paylaşımı yani o suçun nasıl meydana geldiği ya da kendisi nasıl yaptıysa neden yaptığıyla ilgili hemen paylaşımlarda bulunuyor işin doğası gereği. Bizim şimdi o çocuğumuza "Sus, konuşma." dememiz gerekiyor çünkü savcılarımızın ifade alması gerekiyor kanun gereği ama çocuk da bunu ısrarla paylaşmak istiyor. Biz de o suçun nasıl geliştiğine dair bir bilgi sahibi olmuş oluyoruz aslında ama çocuğun resmî ifadesine girmediğimiz de soruşturmanın devamının o çocuğumuzun savcıya çıkıp ifade vermesine kadar beklemesi gerekiyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - O süre ne kadar oluyor?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Yani çocuklarımız bir gün zaten gözaltında kalabiliyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani bir gün bekleyebiliyor yani sıcaklığı sıcaklığı ifade alınmaksızın bir gün beklenebiliyor yani.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Şimdi, şöyle: Diyelim ki akşama doğru yakaladık çocuğumuzu; çocuk savcılarımız nöbette olmuyor gece, nöbetçi savcılarımız oluyor ve bu da uzmanlık gerektiren bir konu

olduğu için bizim sabahı beklememiz gereken durumlar da olabiliyor ya da alır almaz, savcımız uygunsa zaten götürülebiliyor ama bu minvalde özellikle 15-18 yaş aralığındaki çocuklarımız hakkında yani bu konuda uzmanlaşmış, eğitimlerle desteklenmiş; hani çocuk polisinin kendi alanında bir uzmanlığı var ama bu konularla da ilgili ekstra eğitimler aldırılarak istenmesi hâlinde, uygun görülmesi hâlinde çocuk savcımıza soruşturma konusunda destek olmak mahiyetli çocuk polislerinin de ifade alabileceği konusunu, önerisini getirebilirim çünkü zaten çocuk şube müdürlükleri Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne binaen kurulmuş özel birimlerdir. Yani şöyle de olabilirdi; hani her birimin içinde bir çocuk büro da olabilirdi. Şimdi, çocuklarımız siber suçlara karışıyor, organize, örgütlü suçlara karışıyor ama bir tane çocuk şube müdürlüğümüz var. Bu minvalde kurulmuş, oluşturulmuş ihtisas birimleri olduğu için de burada çalıştırılan personel...

Ayrıca, biz sivil olarak çalışıyoruz, onu da söyleyeyim yani çocuk bizim herhangi bir şekilde polis olarak taşımak zorunda olduğumuz hiçbir aksesuarımızı görmüyor yani bizim belimizde silah olduğundan çocuğun kesinlikle haberi olmaz, zaten teşhir edilmez ve sivil de çalıştığımız için bunu da yine bir öneri olarak sizlere arz etmek isterim.

Yine, hani ifadesi alınacaksa da zaten suça sürüklenen çocuklarımızla... Bizim mağdur çocuklarımız için zaten bir steril alanımız var, orada uzman personelimiz psikoloğumuz ve avukatımızın huzurunda bir ifade alma işlemi gerçekleştiriyoruz. Eğer uygun görülürse 15-18 yaş aralığındaki suça sürüklenen çocuklarımızla da ilgili böyle bir durum gerçekleştirilebilir.

Onun haricinde şeye de değinmek istiyorum Başkanım: Bir de bu ifade alma konusu niçin gerekli oluyor? Bazen de faillere çok hızlı ulaşmamız gerekebiliyor. İşte, çocuktan aldığımız o bilgilerle ki çocuk birinin ismini veriyor mesela, kendisini azmettiren kişiyi söylüyor, hemen ona ulaşmamız gerekiyor, bir suç delilinden bahsediyor yani olaylar eğer hızlıca ortaya çıksın, çocuğu bu suça iten de daha hızlı yakalansın isteniyorsa da yine bu yapılabilir. Tabii, dediğim gibi, takdir yüce Meclisimizindir.

Çocuk Koruma Kanunu'nda güvenlik ve koruyucu, önleyici tedbirlerden bahsediliyor Sayın Başkanım. Burada da şimdi ayırt etmeksizin hani koruyucu ve destekleyici birtakım tedbirlerimiz var bizim, işte beş başlık altında toplanıyor: Barınma, eğitim, danışmanlık ve sağlık tedbiri gibi tedbirlerimiz var ama aynı tedbirler konu suça sürüklenen çocuklar olarak devreye girdiğinde onlara özgü güvenlik tedbirleri gibi değerlendiriliyor yani her iki tarafa da hem mağdur tarafa yani bir suçun mağduru olmuş, ihmal, istismara uğramış çocuklar için de bir suça karışmış çocuklar için de benzer tedbirler veriliyor. "Bu tedbirlerin belki biraz daha çeşitlendirilmesi olabilir mi, Çocuk Koruma Kanunu'na bunları sokabilir miyiz?" diye bunlardan bahsediyoruz çünkü Çocuk Koruma Kanunu zaten çocukları korumayı hedef almış bir kanun ve onlarla ilgili iyileştirme ve sosyalleştirme ve hayata uyumlarını kolaylaştırma ve topluma uyumunu sağlamak için yapılmış. Bu minvalde, mesela, işte bahsetti arkadaşlar da aslında, örnek olsun diye söylüyorum, sosyal medya hesaplarının askıya alınması, internetin kısıtlanması gibi, aslında Türk Ceza Kanunu madde 50'de hani seçenek yaptırımlarımız var ama belki onlara da bir katkı olur çünkü artık dünya değişiyor, çocuklar dijital suçlara da karışıyorlar maalesef.

Bunun dışında benim ana ekseninde bahsedeceklerim bunlar ama eklenebilecek başka ne olabilir diye bir iki tane madde söyleyecek olursam, ekranlarda özellikle biz suça karışan çocuklarda özentiye de çok görüyoruz. Yani bir dizide bir karakterden etkilenebiliyor, onun gibi böyle hareketlere giriyor. Yani şey de değişti Sayın Başkanım, ben yirmi yıldır mağdur ve suça sürüklenen çocuklarla çalışıyorum, profil de değişti. Önceden çocuk suça karıştığı zaman bir mahcubiyet yaşırdı ve o suçun şeyini bilirdi. "Şimdi bana ne olacak?" sorusunu sorardı, biz ona anlatırdık "Şu süreçlerden geçeceksin." çünkü sosyal hizmet uzmanlarımız da vardı ama şimdiki profile inanın, çocuklar artık... Yani kısacası, laf söz dinlemeyen, sizi önemsemeyen, işlediği suçu bir prestij olarak gören ve diyor ki mesela "Ne olacak ki!" Mesela ben yanına gidiyorum, diyor ki: "Sen kimsin abla; savcı mısın, avukat mısın, polis misin, nesin? Ona göre konuşacağım seninle." Hani "Ben buranın Müdürüyüm." diyorum. İşte, sabahleyin gittiğim zaman bir karşı karşıya geliyoruz, mutlaka görüşüyoruz. Ya, o profil de değişti. Hani, artık "Bana ne yapsan benden bir şey olmaz."a getirmiş. O yüzden ben bu çocukların biraz daha -örnek ne kadar uygun olur bilmiyorum ama- yoğunlaştırılmış, yoğun bakım gibi önce bir şeye tabi tutulup ondan sonra belki iyileştirme ve rehabilitasyon çalışmalarıyla aşamalı bir şekilde desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yine, bu şiddet içerikli tüm içeriklerin takip edilmesi belki olabilir ve çocukların mutlaka bir meşgalesinin olması gerektiğini düşünüyorum. Bu, herkes için belki böyle ama çocuklarımızın hakikaten boş zamanı çok önemli ve bu boş zamanlarını böyle işlerle doldura doldura sonunda ya mağdur oluyor ya suça sürükleniyor maalesef.

Onun dışında, çocuklar için belki ayrı ve özgün bir yargılama usulü olabilir yani sadece Türk Ceza Kanunu'nda, hani, işte 12 yaş altına, 12-15 yaşa yetişkinler üzerinden bir indirim var ama bütün çocuklarla ilgili alınabilecek her türlü yapılacak kanuni düzenlemenin belki bir araya getirildiği bütünsel bir şey olabilir gibi.

Son sözlerim bunlar.

Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için, sabrınız için.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Hem siber suçlar alanında hem de bir Çocuk Şube Müdürü olarak sizin sahada karşılaştığınız suç tipleri, karşılaşılan sorunlar alanında aydınlatıcı sunumlar dinledik.

Teşekkür ediyoruz katılımcılarımıza.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- İstanbul Emniyet Müdürlüğü temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şimdi, sayın vekillerimize görüş, soru ve önerileri için söz vereceğim.

İlk söz talebi Sayın Ayşe Böhürler Vekilimizin.

Buyurun.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) - Teşekkür ediyorum.

Sunum için de teşekkür ediyorum.

Siz özellikle sunumda algoritmaların suç teşkil eden tehdit içeriklerini örnek verdiniz, "Bunun yeniden düzenlenmesi lazım." dediniz ve algoritmalar da ön yargıları, nefret suçlarını körükleyen paylaşımları desteklemeye devam ediyor tüm dünyada. İşte,

Danimarka'da bir Breivik hadisesi vardır, işte, 2007'de 70'in üzerinde insanı bir adaya gidip öldürmüştür ve bir kahraman hâline getirdiler, aşırı sağın ideoloğu, kahramanı hâline getirdiler. Yani sadece bizde değil dünyada da aslında bu nefret suçlarını işleyenlerin kahramanlaştırılmasına yönelik bir akım var ve dijital algoritmalar da bunu destekliyor.

"Black box society" diye bir hukukçunun ortaya koyduğu bir kavram; bu kavramda aslında demokratik olarak yasaları aşan algoritmik kodların çocuk suçunu desteklemesi üzerine çeşitli açılımlar var. Siz bu noktada bununla mücadele eden ülke örneklerine hiç vâkıf oldunuz mu? Özellikle çocuk suçluluğunda dijitalde algoritmaları denetlemeye, oradaki kodlara ilişkin olarak teknoloji şirketleriyle iş birliğine giden örnekler var mı? Bu dijitalde en azından bu suçların yayılmasını önleyici birtakım tedbirler var mı? Çünkü olay sadece siberle mücadelenin ötesinde kod yazarlarla ilgili çünkü kod yazana bir cezai hüküm uygulayamıyorsunuz. Ya, o kod öyle nefret suçunu, işte, kötülüğü yaygınlaştırıyor ve alıyor. Bunlarla ilgili bir çalışma var mı veya biz yasa yapıcılar olarak ne yapabiliriz?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - İkinci söz talebimiz Aysu Bankoğlu'na ait.

Buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Evet, teşekkür ederiz sunumlarınız için.

Emniyet yetkililerimizin sunumlarını dinledik; dijital risklerden, sosyal medyadan bahsedildi. Elbette bunlar önemli ancak yani bugün burada, aslında İstanbul sokaklarını da konuşmamız gerektiğini düşünüyorum. Daha önce Emniyet Genel Müdürlüğünün verdiği veriler, kendi verileriniz ve TÜİK rakamları ortada; 2024 yılında uyuşturucu nedeniyle Emniyete getirilen çocuk sayısı bir önceki yıla göre yüzde 100 artmış durumda. Sokaktaki bu zehir ağı ve bu çeteleşme neden engellenemiyor? Sizin bu konudaki görüşünüz ne, ben bunu çok merak ediyorum.

Çocuk mağduriyetlerine bakıldığında son dört yılda yüzde 56 artmış durumda ki yine sizlerin verileriniz, Emniyet Genel Müdürlüğünün verileri. Bu çocuklar sosyal medya haricinde sizlerin, İstanbul Emniyetinin sorumluluk alanı olan İstanbul sokaklarında mağdur ediliyor. Daha önce Emniyet Genel Müdürlüğü "Çocuklara yönelik cezalar artırılsın." şeklinde güvenlikli önerilerde bulunmuştu; sizin bu konudaki fikriniz ne?

Okuldan koparılan, yoksulluğa mahkûm edilen çocuklar hırsızlığa, yağmaya, çetelere yem oluyor maalesef. Sosyal medya elbette ki önemli, sosyal medyadaki teşvikler elbette ki önemli, bunların engellenmesi elbette ki önemli ama sosyal medyada ufak bir eleştiri yaptı diye içeri atılan yüzlerce genç de var, onlar çok hızlı bir şekilde, kolay bir şekilde engellenip içeri atılabiliyorlar ancak bu "Youtube"daki çeteleşme, internetteki bu özendirici nitelikteki şeyler sonuçlandırılmıyor; bunun tam olarak nedeni ne? Yani, İstanbul'da uyuşturucu neden çocukların eline bu kadar kolay geçebiliyor? Ya, çocuklar neden çetelere tetikçi yapılıyor ve biz bunu neden engelleyemiyoruz? Ben bunları cevaplamanızı rica ediyorum.

Çete üyeliği İstanbul'da, bazı mahallelerde, gettolaşan yerlerde, çocuklar arasında bir statü hâline gelmiş durumda. Sosyal medya üzerinden çocukları suça teşvik eden, silah sergileyen bu gruplara yönelik siber denetimleriniz neden bu çocukları suç işlemekten önce tespit edemiyor, bunu merak ediyorum.

Yine, çetelerin "Youtube'da onlarca videosu var, daha önce İstanbul Emniyet Genel Müdürlüğü buradayken onlara da söylemiştim yani ben şu an tekrar girip baksam o videolara erişebiliyorum. Yurt dışı bazlı olduğuna, engellenemediğine ilişkin bazı cevaplar verildi; yani, bu çetelerin "Youtube"daki onlarca, yüzlerce videosu, bu özendirici videoları neden engellenemiyor? Mesela, siyasetçilere gösterilen engelleme hızı neden bu çetelere gösterilmiyor?

Sunumunuzda dijital dünyadaki tehlikelerden bahsediyorsunuz ancak bugün yine İstanbul sokaklarında birçok çocuk silahlara çok kolay bir şekilde erişebiliyor ve ulaşabiliyor. Verileri kontrol ettim; Adalet Bakanlığının verilerine göre sadece ceza infaz kurumlarında, bize verilen verilerde 111 çocuk ruhsatsız ateşli silah satın alma, taşıma ya da bulundurma suçundan tutuluyor. Bu silahlar bu çocukların eline nasıl geçiyor? Sosyal medyadaki reklamlar engellenebiliyorsa eğer sokaktaki silah ticareti neden engellenemiyor?

Devam edelim uyuşturucu üzerinden. Suç türü tablosunda uyuşturucu suçları 1.076 vakayla çocuklar açısından ilk sırada. Sosyal medya bu işin iletim araçlarından sadece biri yani bunu sordum, tekrar soruyorum: Bu zehir bu çocukların eline mahallenin başında, okulun önünde ulaştırılıyor. İstanbul Emniyetimiz sokaktaki ağı ve çocukları tetikçi olarak kullanan çete yapılanmalarını neden temizleyemiyor? Bunu neden bitiremiyoruz, bu konudaki fikirlerinizi merak ediyorum.

Mağdur çocuk sayısına baktığımızda 2020'den bu yana yüzde 156 artmış, mağdur çocuk sayısı 279.620'ye çıkmış. Bu, bir güvenlik iflasıdır. Bu mağduriyetlerin kaçısı acaba dijital platformdan gerçekleşmiştir, böyle bir veriniz varsa lütfen paylaşın ve ne kadarı sokaktaki şiddet ve istismar kaynaklıdır? Bu veriler şu an sizde yoksa yazılı olarak da paylaşmanızı rica edeceğim.

Yine -Atlas'a Allah'tan rahmet diliyorum- Atlas çocuğumuz gibi kasten öldürme suçundan kaydı bulunan çocuk sayısı kaçtır? Bu çocukların kaçısı dijital zorbalık, kaçısı sokakta kontrolsüz çeteleşme kurbanıdır, böyle bir veriniz var mı? Yoksa lütfen bu verileri çıkarın. Şu an söyleyemiyorsanız da tarafımıza lütfen yazılı olarak iletin.

Son olarak "Mesajlaşmalar üzerinden bu veri sızıntısıyla ilgili ailelere anonim hesaplardan, numaralardan tehditler geliyor." diyorsunuz. Peki, bu bilgiler nereden alınıyor yani aileleri anonim hesaplardan tehdit edenler bu bilgileri nereden alıyor? Panellerinizdeki ya da bu panellerdeki bilgiler nasıl sızıyor? Bu konuda bir bilgi verirsiniz çok memnun olurum çünkü bu, o kadar basit bir şey değil. Zaten hepimizin verileri ortalığa saçılmış durumda, her gün her yerden mesajlar geliyor.

Teşekkür ediyorum.

Bir de şu an sunumu yapan arkadaşlarımızın, hazırunun isimleri geldi ama burada başka çalışma arkadaşları da var zannediyorum, yasama uzmanlarımızdan tam hazırun listesi rica ediyorum. İsim ve "title" konumlarıyla birlikte ve iletişim bilgileriyle tarafımıza iletirseniz memnun olurum. Belki rapor yazan arkadaşlarsa, arkadaki hazırun kimler var bu Komisyonda, tarafımıza iletilirse memnun olurum.

Teşekkürler sunumlarınız için.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Kanko...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Bir cümle ekleyebilir miyim?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ekleyin.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Şimdi, sunum yapan arkadaşlar, belki "Biz sadece siber güvenlik, internet, bununla ilgili geldik." diye düşünüyor olabilirsiniz, haklı da olabilirsiniz kendi çapınızda ama -yanlış hatırlamıyorsa ve yanlış kontrol etmediysem- İstanbul Emniyet Müdürlüğü buraya gelip sunum yapacak diye bize iletiği için, ben de bunları farkında olmadan sormuş değilim, bilinçli olarak bu soruları sordum, tutanaklara geçmesini istedim. Zira, usul tartışmasını açacak vakti geçtik ama her zamanki gibi dört gün önce bu Komisyona kimlerin geleceği, kişilerin isimleri olmadan, konu içeriği olmadan bize iletiği için -her zamanki gibi- dolayısıyla böyle bir şeyle karşı karşıya kaldık. Talebimizi de tekrar edelim, biz Sayın Başkana defalarca söyledik, bir kez daha rica ediyorum, artık bu Komisyonun daha etkin ve etkili çalışabilmesi için lütfen muhalefette birlikte buraya çağrılacak kurumları belirleyelim. Sizler dört beş gün önce belirliyor olabilir ve bize iletiyor olabilirsiniz, bu tutum doğru değildir, bunu karşılıklı görüş alışverişiyle yapalım. Biz sizlere onlarca isim verdik, bu isimleri dinleyip dinlemeyeceğinizi bilmiyoruz. Kendi takviminizle ve kendi divan üyelerinizle çalışmak istiyorsanız kendi kendinize çalışmaya devam edebilirsiniz ama bu usul doğru değildir. Daha etkili ve daha yapıcı bir şeye ihtiyacımız var. Lütfen, bu konuda bir kez daha hassasiyet rica ediyorum, karşılıklı iletişim içinde olalım. Bizlerin, muhalefetin söylediği isimler bizlere iletilsin, bir; iki, dinlensin.

İkinci olarak da buraya gelecek kurumların çalışma takvimini -ben size iki aylık çalışma takvimini bize şu anda iletin demiyorum- en azından iki haftalık, üç haftalık ya da yani iki haftalık çalışma takvim önerilerinizi lütfen bize iletin ki bu sunumları daha faydalı bir şekilde dinleyelim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Aysu Hanım, meramınız anlaşıldı, artık sabırla bekleyenler var soru sormak ve görüş bildirmek için.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Üçüncü olarak da sayın bürokratlarımızın sunumlarına, tecrübelerine elbette ki kıymet veriyoruz ama yani dediğim gibi, buraya İçişleri Bakanlığının da gelmesi ve sunum yapması gerekiyor, yoksa biz slaytları önden alıp slaytlar üzerinden zaten çalışabiliriz. Sizi tenzih ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Defaatle bu usul tartışmasını açtınız, defaatle biz de bir havuz oluşturduğumuzu, peyderpey bu havuza dâhil olan isimleri davet edeceğimizi ve Bakanları da davet edeceğimizi söyledik. Sadece şu anda gereksiz bir tansiyon yükseltiyorsunuz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Ben tansiyon yükseltmiyorum, siz bunu tercih ediyorsunuz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Teşekkür ediyorum, Elif Esen Vekilimizi dinliyorum.

Eğer toplantının başından beri burada olsaydınız veya diğer toplantılarda da olsaydınız gidişatı bilirdiniz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Sizin arkadaşlarınız nerede, nerede arkadaşlarınız? 2 arkadaşınız burada.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şu anda eleştiriler sizden geliyor.

Sayın Elif Esen, lütfen buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Nerede arkadaşlarınız? Ben bütün toplantılarda vardım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tamam, anlaşıldı meramınız.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Anlaşılmadığını düşünüyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Gayet iyi anlaşıldı.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Ben 4'üncüye söylüyorum, reddediyorsunuz. Muhalefeti reddeden sandıkta da görür yani ne diyeyim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Kameralara oynamayalım.

ELİF ESEN (İstanbul) - Ben de Aysu Vekilimin aslında talebini tam tersi şekilde sizlere iletmış olayım ama ters şekilde şu: Biz de kendimizi tanıtmalıyız yani kim konuşuyor? Bence gelen misafirlerimizin de bilmek hakkı diye düşünerek... Elif Esen, İstanbul Milletvekili, DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısıymı aynı zamanda.

Şimdi, sunumlar için çok teşekkür ediyorum, üçü de çok nitelikli sunumlardı. Sorun tespiti, sorun ve ihtiyaç tespiti, ardından da önerileriniz bizler için de çok kıymetli çünkü bizim de Komisyon olarak doğru durum tespiti yapmamız, günceli değerlendirmemiz ve bununla ilgili de ne tür... Evet, bir komisyon raporu çıkacak ama bu komisyon raporunun sonunda da somut, elle tutulur bir yönetmelik, kanun değişikliği vesaire olması lazım diye düşünüyorum çünkü gerçekten suça sürüklenen çocuklarla ilgili bu Komisyon bizim geleceğimizi... Hani "beka meselesi" deniliyor ya, gerçek beka meselemizi konuştuğumuz bir yer burası ve sizlerin aydınlatmalarınızın önemli bir sorumluluk ve kıymetli bir değer olduğunu düşünerek teşekkür ediyorum. Biz de o bakış açısıyla bakıyoruz.

Şimdi, sunumlarda, öncelikle dijitalleşme bizim çağımızın çok önemli bir handikabı diye düşünüyorum. Evet, avantajları var ve biz bu avantajlarını alıp hem çocuklarımızı, gençlerimizi hem de ülkemizi buna adapte etmeliyiz ve kalkınmamızda da aracı etmeliyiz ama dezavantajları da alıp savuran, suça sürükleyen, hayatların sönmesine sebep olan sonuçlar oluşturuyor. Dolayısıyla, bizim bu siber alanda oluşan suçla ilgili -yakın bir zamanda da 16 yaşa sosyal medya kısıtlaması gibi bir gündem de var Mecliste, bugün onunla ilgili bir röportajımız vardı- bu sorumluluğun sadece çocuğa ve aileye bırakılamayacak kadar büyük bir yük olduğunu düşünüyoruz. Hem sosyal medya ve teknoloji şirketlerinin çok önemli sorumlulukları, yükümlülükleri var bu alanda ama devletin de regüle edici, denetleyici ve bir yandan da yaptırım gücünü gösterdiği alanlar olmalı ki o yayılan gücün belli bir mecrada akmasını sağlayabilelim. O yüzden sizin yazılı önerileriniz de yani bu toplantı sonucunda aklınıza gelen öneriler olursa da bizler için yine kıymetli olacak. Keza, hani, o suçların işlenmesini, nasıl ve neyin sebep olduğunu siz bizden daha iyi biliyorsunuz yaşayarak.

Mobil okul timlerini çok önemsedim. Biz bununla ilgili bir soru önergesi de verdik ofisimizden ama eğer biraz daha açabilirseniz yani mobil okul timleri nasıl bir planlamayla çalışıyorlar? Okul seçiminde hangi kriterler etkili oluyor? Okulların yönetimi ya da rehberlik hizmetleriyle bağlantıları var mı? Okullardan hangi suç tipleriyle ilgili en çok İstanbul'da alarm ya da yardım çağrısında bulunuluyor ve mobil okul timleri devreye geçiyor? Yaptırım güçleri nasıl yani okulla iş birliklerinin o çerçevesini de merak ediyorum.

Yine, burada, sunumunuzda eğitimevlerinden, açık cezaevi çocuk hükümlüler için gibi bir tanımlama oldu. Şimdi, tutukluluğun artık hükümlülükle hemen hemen eş anlama geldiği, çok uzun tutuklulukların söz konusu olduğu günümüz Türkiye'sinde hükümlü çocuklara sağlanan bu imkânların... Ki bunlarda da revizeye ihtiyaç var, bununla ilgili bir yapısal ve sistemsel değişikliğe ihtiyaç var. Bununla ilgili belki yani uzmanlara da danışılarak çalıştaylar yapılmalı ya da uzman aslında sizlersiniz, istişareyle doğru yol, yöntem belirlenmeli ve burası da belki sizin için bir mekanizma olmalı; buradan güçlü bir rapor çıkmasını hepimiz ümit ediyoruz ve katkı sağlamaya gayret ediyoruz. Bu tutuklu ve hükümlü ayrımını çocukta nasıl ayarlıyorsunuz yani nasıl bir uygulama var, onu merak ediyorum.

Yani çok doğru kriterlerle ayırttığınız suça sebep olan, çocuğa zemin hazırlayan konuları. Sizin üzerinizde de sizlerin, Emniyetin, İçişleri Bakanlığının üzerinde de çok ciddi bir yük olduğunu düşünüyorum çünkü gelir adaletindeki bozulma, bir yanda lüks hayatların yaşanması bir yanda da derinleşen yoksulluk ve dizilerin de bunu körüklemesiyle ülkemizde değerler yer değiştirdi yani utanılacak şeyler övünülecek mekanizmalar hâline geldi; mafya, çete, bunlar küçümsenen, geçmişte hor görülen mekanizmalarken şimdi, hapishane yolu bekleyen -aynen asker yolu bekleyen kadınlar, genç kızlar gibi- bir kitlenin oluştuğunu ve gerçekten sosyolojik bir deformasyonun da toplumsal çürümeye sebep olduğunu düşünüyorum. Çok önemli sorumluluklarınız var ve bir yandan da önemli yükleriniz var.

Son olarak, sizin bu "Fark Et, Fark Kat" projenizi önemsedim. Hedef kitleniz 11-14 yaş aralığı fakat projelerde -ben de sivil toplumdan geliyorum- hedef kitle kadar bu projenin faaliyetleri, faaliyetlerinin nitelikli olması ve etki analizleriyle de o eğitimleri alan kişilerin eğitim öncesi ve sonrasının gözlemlenmesi önemli. Aileler çok çok önemli, eğitimciler çok çok önemli burada, bu projede. Bununla ilgili sayısal verileriniz var mı? Yani girmeden önce böyleydiler yani nitel ve nicel verilerle buna örnek verebilir misiniz? Önemli bir proje olduğu için yaygınlaşabilir diye düşünüyorum ve merak ediyorum. Ailelerimizde ve ne yazık ki yani daha önce yapılan çalışmalarda Aile Bakanlığından sosyal hizmet ve destek alan ailelerde özellikle yoksul aileler hayat meşgalesi ve mücadelesiyle bu tür eğitimleri çok önemli görmeyebiliyorlar ve bir mecburiyet olmadan da o eğitimlere katılmakta kendilerini özgür hissediyorlar ama işin ucuna bir havuç ya da bir ceza koyulduğunda o devamlılık sağlanabiliyor. Sizin bu projenizde böyle bir ödül ve ceza mekanizmanız var mı aileleri yönlendirmede, yine bunu merak ettim. Ben bununla tamamlamış olayım.

Son olarak sahada dilendirilen çocuklar çok önemli bir konu yani bu çocuklara ne tür bir uygulama yapılıyor? Ailelerine, evet, bir yaptırımdan bahsettiniz ama bu çocuklar sanki alınıyor içeri, bir müddet sonra tekrar dışarıda, aileler de dışarıda. Daha kökten bir çözüm lazım. Bununla ilgili önerileriniz neler, onları merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum tekrar.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Mühip Kanko'nun bir söz talebi var.

Buyurun lütfen.

MÜHIP KANKO (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben de tıp doktoruyum, Kocaeli Milletvekiliyim, Mühip Kanko adım.

Şimdi, tabii, sunumlarınızı dinledik. Hepinizin aslında sunumları iç içe geçmiş durumda, her birinize ayrı izole sorular sormak yerine daha topluca birkaç sorum olacak, onları değerlendirirseniz sevinirim.

Önce bir kısaca şunu söyleyeyim: Önceden suç sokaktan dijitale taşınıyordu fakat maalesef son günlerde yaşadığımız olaylarda suçların sokakta daha fazla yoğunlaşmaya başladığını görüyoruz. İstanbul'da üniversitede okuyan bir çocuğum var. Daha önce kızıyordum "Ya, oğlum, sokaklara çıkmıyorsun, alışveriş merkezlerine gitmiyorsun, gecelere gitmiyorsun, arkadaşlarınla buluşmuyorsun." diyordum. Bugün, artık o noktaya geldim ki inşallah sokaklara çıkmaz diyorum, bu duruma geldik çünkü hafta sonu yaşadığımız, bu Atlas gencimizin yaşadığı olay gerçekten Türkiye'yi sarsması gereken, gündemi belirlemesi gereken bir olay. Elif Vekilimiz de söyledi, bu gerçekten bir beka sorunu çünkü "Gençler geleceğimiz." diyoruz; eğer geleceğimize iyi yatırımlar yapmazsak, onlara iyi şeyler göstermezsek, örnek olmazsak maalesef önümüz gerçekten karanlık olacak; bu tespiti yapmak istiyorum.

Bir de bu televizyon programları... Hep söylüyorsunuz, diziler falan ama saat on iki-bir arasında herhangi bir televizyon kanalını açın, birbirini aldatan bir sürü kadın ve erkek maalesef ve bunlar diziler gibi yani bugün o onu aldatıyor, yarın başka birini buluyor, o da onu aldatıyor; alttaki teyze üsttekiyle, üstteki teyze alttakiyle; acayip bir şey yani bunların, bir defa, kontrol edilmesi lazım. Gençler onu gördüğünde "Ya, bu yaşam ne kadar rahat." diyor yani siz gidip birisinin eşiyle çıkıyorsunuz, ondan sonra o götürüyor, işte, bir şeyler yapıyor, oluyor, buluyor. Ve bir cezasızlık algısı var, özellikle gençler arasında bu algı var, bunu yıkmamız lazım, bunu mutlaka götürmemiz lazım.

Bir diğeri: Tabii, akran baskısı oluyor. Çocuklar giriyorlar sosyal medyaya, bakıyorlar, öbürü daha iyi şeyler yapıyor, daha çok para kazanıyor, daha çok bahis yapıyor, işte, oradan bir şeyler kazanıyor ya da statüsü artıyor, birtakım insanlar kendisine ulaşabiliyor; özendirici bir baskı oluşuyor, buna dikkat etmemiz lazım.

Bir diğeri de: "Her şey normal yani şiddet yapsan da dışarıdasın." diyor. Hiçbir önemi yok ki, yaptığınız şiddetin hiçbir önemi yok çünkü siz dışarıda oluyorsunuz.

Üçüncüsü: Hızlı kazanç vaatleri var. Geçende Kocaeli sokaklarını dolaşırken tüm sokaklarda "nokta nokta nokta bilmem ne com", bu ne? Bir bahis sitesinin. "Sen 50 lira ver, 100 lira bizden." diyor. Yani siz gidiyorsunuz, 50 lirayı o siteye yatırılıyorsunuz, size bir 100 lira veriyor, belki bir daha alıyorsunuz, bir daha veriyorsunuz ama ondan sonra ondan kurtulamıyorsunuz, sonunda o bataklığa batıyorsunuz.

Tabii, burada esas olan şu: Çocuklar sıklıkla suç aleti şekline getiriliyorlar. Elinize bıçak alıp yapmak ile çocuğu suça sürüklemek aynı şey yani suç aleti çocuğa veriliyor ve çocuk, tabii, birçok yolu deneyerek birçok mecrağa girebildiği için alışveriş merkezlerinde, arkadaşlarıyla toplandığı yerlerde ya da ne bileyim, sokakta gördüğüne -işte, Atlas'ta karşımıza çıktığı gibi- "Ya, sen bana niye yan baktın?" diyerek elindeki bıçağı sallıyor, ondan sonra o bıçağı atıyor, başka birisi alıyor bıçağı, çocuğun göğsüne saplıyor ve maalesef kaybettik. Bunlar önemli şeyler.

Bir de birkaç sorum olacak. Mesela bu siber suçlarda yurt dışı ile yurt içi arasında bir fark var mı? Yani "Yurt dışında siber suçların şu kategorileri daha fazla, yurt içinde bu daha fazla." diyebileceğimiz bir şey var mı ve bunları tespit etmiş, bu konuda başarılı olmuş bir örnek var mı dünyada?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - "Kategori" derken Sayın Vekilim?

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Mesela, işte, birisi kumara düşüyor, kumardan yola çıkıyor, bir diğeri de pornografi üzerinden gidiyor yani bunu kategorize edebiliyor muyuz? Mesela, Roblox...

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Pornografinin ve kumarın serbest olduğu yurt dışı ülkeler olduğu için hani biraz daha özele inebilirsek Sayın Vekilim, ona göre cevabını daha sağlıklı vereyim.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Yani, mesela şimdi, biraz önce Sibel Vekilimizle de konuştuk; Roblox'ta birtakım pornografik siteler üzerinden oraya yönlendirildiği söyleniyor. Dolayısıyla, çocuklar acaba... Bu "kategoriler" dediğim şey yani dijital ortamda kumar mı daha fazla? Tabii, bazı ülkelerde kumar serbest ama örneğin buradan yola çıkan katiller mi daha fazla ya da hırsızlık yapanlar mı daha fazla? Böyle bir kategorize etmek var mı? Yani "Siber suçlarda ağırlıklı olarak burada, evet, Türkiye'de hırsızlık çok ama Avrupa'da katil çok." diyebileceğimiz bir kategorileme yönteminiz var mı, onu merak ettim. Mesela, erken uyarı sistemi var mı? Çünkü bir bankaya giriyorsunuz... Ben bir iki defa bir iki yere EFT yapacağım zaman, belli bir meblağın üzerine çıktığı zaman anında telefonum çaldı; banka genel merkezinden aradılar, "Hesabınızdan para aktarılıyor. Siz misiniz?" diye teyit ettiler. Dolayısıyla, bir erken uyarı sistemi var mı? Yani çok yoğun olarak böyle sitelere giren bir çocuk acaba erken uyarıyla kontrol altına alınabilir mi?

Sosyal hizmetleri ile kolluk kuvvetleri arasında bir koordinasyon var mı acaba yani sosyal hizmetlerle sürekli birlikte mi çalışıyorsunuz? Siz yakaladığınız bir çocuğu; tuttuğunuz, bulduğunuz, tespit ettiğiniz bir çocuğu sosyal hizmetlere hemen bildiriyor musunuz yoksa bekliyorsunuz, sonuçlanıyor, cezası olabilecek durumda ya da suçun kesinleştiği ortaya çıktıktan sonra mı acaba bildirimde bulunuyorsunuz, onu merak ediyorum.

İstatistikler yok mesela, siber suçlarla ilgili suça sürüklenen çocuk ne kadar? İki birbiriyle etkili zaten yani siber suçlar nedeniyle suça sürüklenenler, suça sürüklenen çocukların siber suçlarla ilgisi ne kadar; bununla ilgili bir istatistiğiniz var mı?

Son zamanlarda moda, her şeyde yapay zekâyı kullanıyoruz. Acaba burada yapay zekâ kullanılarak bu suçların önüne daha erken geçebilir miyiz? Yani bir algoritma oluşturularak ya, bu ailede, bu saatlerde, şurada ya da şu "domain" numarasını, artık ne dersiniz ona, siber olarak bir şey söylemem mümkün değil; bu konularla ilgili bir şeyiniz var mı yani erken uyarı sisteminiz ya da yapay zekâ kullanma şansımız var mı?

Siber zorbalığa maruz kalanlar acaba daha çok mu fail oluyor? Yani önce bir zorbalık yaşıyorlar, ondan sonra "Ya, ben bunun hesabını sorarım." diyerek fail mi oluyorlar? Bu konuda bir bilginiz var mı acaba?

Siber suçlara sürüklenen çocuklarla ilgili rehabilitasyona -tabii, belki sizin konunuz değil ama- giden çocukların daha sonra yeniden suça sürüklenme oranı konusunda bir bilginiz var mı? Belki bunu anlattınız ama bunu kaçırmış olabilirim; bunu sormak istedim.

Bir de siber suça sürüklenen ya da suça sürüklenen çocuklarda, siber suçlarla size gelen çocuklarda acaba çocukları değerlendirirken çocuk psikolojisini, çocuk hukuk sistemini, çocuk adli sistemini bilen uzmanlarımız var mı? Varsa yeterli mi? Her çocuk şubede bunlar var mı acaba?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Vekilim, sorular bitmeden ince bir nüansa değineceğim: Bizim çocuklarla, Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü olarak yakaladığımız şüphelilerle herhangi bir diyalogumuz olmuyor, herhangi bir ifade alma sürecimiz ve bizde genelde konular da ağır suçlar olmadığı için, dolandırıcılık vesaire olduğu için, çocuk bürolara, çocuk şubelere teslim ediyoruz; onlar da ifade alınma süreci boyunca, gözaltı süresi ne kadarsa, bazen dört güne kadar çıktığı da oluyor dijital incelemelerin uzun sürdüğünden dolayı. Herhangi bir saydığınız üç tane konu vardı, üç konuda da bizim herhangi bir kanuni olarak yapamadığımız imkânsızlıktan dolayı herhangi bir diyalogumuz olmuyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Alperen Bey, şöyle yapalım mı? Soruların tamamına siz toplu cevap vereceksiniz ya, o zaman yorumlarınızı yapın ki daha...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Yok, herhâlde soruların önünü kesti, o konuda "Kendi konumuz değil." demek istedi.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Doğru, bugünkü...

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Vekilim, kendi konumuzdan değilse de, ben yanlış bir soruyu da anlamış olabilirim ya da yanlış biliyor olabilirim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şöyle: İstanbul kapsamında Siber Suçlar Müdürlüğü ve Çocuk Şube Müdürlüğü...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Yok, yok; anladım, anladım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Biraz risk faktörleri olarak dijital risk faktörleri ve İstanbul kapsamında diğer risk faktörleri...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Başkanım, anladım, orada sorun yok. Şimdi, 3 arkadaşımız var, çok değerli arkadaşım var; sunumlar yaptılar. Bir arkadaş siber suçlarla ilgili, birisi bilişimle ilgili, birisi de çocuklarla ilgili. Dolayısıyla, baktığınız zaman soruları hepimize soruyorum, sadece bir kişi üzerinden olmasın.

Çocuk şubede...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Yani çocuk siber suç diye bir ayırımınız var mı sizin?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Çocuk siber suç diye bir ayırımımız yok Sayın Vekilim.

Soruları daha iyi anlayabilmek için araya girdim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Teşekkür ederiz.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Peki, sürekli bir koordinasyonunuz var mı? Yani siber suçla yakaladığınız bir çocuk konusunda hemen Çocuk Şubeyle iletişime geçiyor musunuz; onu merak ettim.

Çok kısa, çok kısa bir şeyim kaldı, sözüm kesiliyor, benim de insicamım bozuldu.

Bir de şunu söyleyeyim: Ben de biraz usul tartışmasına giriyorum Başkanım, niye biliyor musunuz?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şöyle yapalım mı, soru-cevap bittikten sonra usul tartışması yapalım mı?

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Yok yok, çok kısa, zaten konuşmayacağım bitti.

Bir kronolojik takvim belirleyelim. Yani bize iki ay boyunca şu tarihte şu, şu tarihte şu gelecek... Çünkü bizim de birtakım önerdiğimiz kuruluşlar oldu, bunları göremiyoruz. Acaba iki ay sonunda ya da üç ay sonunda görevimiz bittiğinde "Bu kadar" deyip bitirsek o zaman burada bizim muhalefetin olmasının bir esprisi olmaz; bunu dikkate alın lütfen.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sizinle metodoloji tartışması yaptığımız zaman bütün şeyleri aldık, bir havuz oluşturduk.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Tamam.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Herkesi aynı günde çağıramayacağımız için endişe ediyorsunuz ama...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Hayır, kronolojik bir takvim verilsin dedim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Onun da bazı bizimle ilgili zorlukları var yani hem davet ettiğimiz kurumların ya da kişilerin müsaitlik durumuna göre biraz esnek olmak zorunda kalıyoruz ama müsterih olun, olabildiğince değerlendirilecek.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - İnşallah, inşallah.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bakanlık düzeyinde de bakan düzeyinde de katılımlar olacak.

Biz böyle konu konu ilerlemeye çalışıyoruz bir metodoloji dâhilinde, bir mantık dâhilinde ama...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Hayır, hayır, doğru söylüyorsunuz ama bizim önerdiğimiz bugüne kadar hiç kimse yok.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Siz bu konuda lütfen dikkat...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Yani bizim de önerilerimizi dikkate alırsanız sevinirim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Siz kendi kendinize ilerleyin Sayın Başkan.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkürler Aysu Hanım, yine her zamanki yapıcılığınızla çok katkı sundunuz(!)

Sayın Sibel Suiçmez'e söz veriyorum.

Buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, değerli danışmanlar ve elbette ki çok kıymetli bilgi ve deneyimini bize anlatan sunumcular; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bir ara gittim, gelmek zorunda kaldım İnsan Hakları Komisyonunun bir toplantısı nedeniyle ama sunumlarınızı dikkatle dinledim. Daha önce de zaten hem Jandarma Genel Komutanlığı hem de Emniyet Genel Müdürlüğü burada bir sunum yapmışlardı. Maalesef, yine aynı duyguyu hissettim, bunu söylemek istiyorum. Ben de alandan gelen biriyim, o yüzden meslektaş gözüyle de sizlere bakıyorum. Şöyle bir şey: Konuştuğumuz zaman herkes çok iyi, her şeyi çok iyi yapıyoruz ama ortada gittikçe artan, eyleme katılan fail çocuk sayısında hem artış var hem de bu eylemler nedeniyle yaşamdan koparılan çocuk sayısında bir artış var. Bu, gerçekten hem üzüntü verici hem de kaygı verici. Kaygılıyız, sadece biz değiliz kaygılı olan, artık tüm toplum kaygılı hâle geldi. Ha, şunu da söyleyeyim: Bu dünyada da trend, öyle bir yükselişte. Sadece çocuk alanında mı bu suçlu sayısı, suça sürüklenen suçlu sayısı, fail sayısı artıyor, mağdur sayısı artıyor? Hayır, diğer alanlarda da artıyor; cezaevleri Türkiye'de tıka basa dolu; üst üste yatılıyor, hatta yatacak yer bulamıyorlar, nöbetleşe yatıyorlar. Şimdi şunu demek istiyorum: Gerçekten, gençler, çocuklar bizim geleceğimiz, toplumun geleceği. Dolayısıyla burada aslında bu Komisyonun kurulmasının amacı da birbirimize burada gelip "Ne güzel, her şey dört dörtlük." deyip bir sonuç çıkarıp gitmek değil, eksiklikleri ortaya koyabilmek. Şimdi, sizin bütün saptamalarınızda -daha önce de dediğim gibi, hem Jandarma hem Emniyetten geldi arkadaşlar- saptama bölümlerinde sorunlar nereden kaynaklanıyor; bunlarda hemfikiriz, hepimizin bildiği şeyler, sizin de alandan varsa istatistiki olarak bizi desteklediğiniz yönler ama önerilere geliyorum, önerilere geldiğim zaman yani o gün de aynı tepkiyi gösterdim, bugün de aynı tepkiyi göstermek durumundayım. Yani siber bölümünden gelen arkadaşların o konuyla ilgisi yok ama özellikle siz çocuk şubeden geldiğiniz ve yirmi yıllık bir deneyim sahibi olduğunuz için, önerileriniz bölümüne geçtiğim zaman, orada gerçekten kopuk birtakım öneriler yani çocuk adalet sistemine uygun değil, çocuk odaklı olmayan önerileri görmek, gerçekten beni çözüm üretme konusunda biraz hayal kırıklığına uğrattıyor.

Şimdi, siz söylüyorsunuz "Suç ve ceza hakkında aslında bunların bir -suça sürüklenen çocuklar- farkındalığı yok, empatik beceriyi de geliştiremiyorlar." Bunlar sizin dediğiniz şeyler. Mesela "Ergenlikte tercih dönemi yaşıyorlar, buraya da düşebilirler, buraya da düşebilirler." diyorsunuz. İşte ben mesela, merak ediyorum; o buraya düşerken bizim hep birlikte, devletin kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yapacağımız yani çocukların suça sürüklenmeden kurtulması için daha önce, önleme niteliğinde ne yapabiliriz? Güzel projeler ortaya koydunuz ama dönüp baktığımda, sonradan o söylediğiniz şeyler, işte çocukların ifadesinin kollukta alınması... Yine hep 15-18'e herkes şey yapmış, orada belli ki bir gruplaşma var; buradan bir ceza artışı veya farklı bir yargılama olacak ama sizin bu konuda alanda çalışmış biri olarak bu tercihlerde bulunmanız gerçekten ilginç geliyor bana. Şimdi, mesela kaç çocuk firar etmişti bu çocuk eğitimevinden; böyle bir öneride bulunuyorsunuz. Şimdi olmayabilir, alırsanız veri, bizimle paylaşırsanız biz de düşünüyoruz ama şunu yapabilseydiniz keşke: Esen Vekilim de dedi, çocuk yargılaması olsa da tutuklu olarak iki, üç yıl zaten cezaevinde kalıyorlar. Cezaevinde bunlar sadece yatıp kalkmıyorlar ki bir rehabilitasyon süreci geçiriyorlar; burayı tartışalım mesela. Üç yılda rehabilite edilemiyorsa bunun nedenini birlikte tartışalım; bununla ilgili keşke bir öneri getirebilseydiniz ama şimdi, Adalet Bakanlığı bir yandan çocuk eğitimevleri sayısını artırmaya çalışırken yapmış oldukları strateji, eylem planları, yargı paketleri doğrultusunda, taahhütleri

doğrultusunda, bir yandan çocuk adaletlerinin de açılması çalışmaları yine iktidar tarafından varken çocuk eğitimevlerine bunları göndermeyelim, orada tatalım gibi bir...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Böyle de söylenmedi aslında ama...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Yok, oraya götürmeden bir rehabilitasyon demek istiyor da rehabilitasyon burada... Bakın, şunu deseniz anlayacağım: Bunlar eğitime gidiyor, Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, barolar ve Emniyet Genel Müdürlüğü birlikte burada ne hata yapıyoruz mesela? Ne eksik yapıyoruz ki bu çocuk üç yıl cezaevinde kalmış, gelmiş buraya, buradan da hâlâ kaçmak istiyorsa, o suç çetelerine karışmak istiyorsa evinde ne oluyor? Ne oluyor, eğitimde ne oluyor? Bunu tartışmak isterdik.

Şimdi, o yüzden, ben biraz önerilerinizin... O açıdan hep söylüyorum, mesela kaç kişi var sizde bu görevleri yapacak? Çok zor bir görev yapıyorsunuz. Yani Emniyet teşkilatının üstlendiği görevin ne kadar zor olduğunu biliyoruz. Bunun bir de çocuk olduğunda çok daha zor olduğunu biliyoruz ama bunun sonucunda, talebiniz, işte, diyelim kelepçe takalım çocuklara ya da ifadelerini biz alalım çünkü o aşamalardan Türkiye reform yaparak geçti, bu reformların büyük bir bölümünü de iktidar yaptı. Şimdi, dönüp baktığınız zaman, bu tutumlara karşı önerilerin gerçekten bende hayal kırıklığı yaşattığını söylemek isterim.

Şimdi, şu soruları ben sormak istiyorum size, ayrıca genel bu şeyleri belirttiikten sonra: Ben tabii, aslında suça sürüklenen fail çocuk sayısında artışın ve bunun sonucunda hayatını kaybeden çocuk sayısındaki artışın üzücü olduğundan bahsettim. Bizim de Cumhuriyet Halk Partisi olarak Atlas Çağlayan'ın öldürülmesi nedeniyle çok büyük üzüntü duyduğumuzu ve ailenin acısını, toplumun da hassasiyetini paylaştığımızı ayrıca burada belirtmek isterim. Şimdi, elimde benim İstanbul Barosunun hazırlamış olduğu 22-28 Mart 2025 tarihli Toplumsal Olaylarda Çocuk Hak İhlalleri Gözlem Raporu var. Bu raporda bu eylemler sırasında gözaltına alınan çocuklarla ilgili çalışmalar yapılmış, görüşülmüş. Ben size de bunun sunarım, Sayın Başkan size de sunabilirim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok memnun oluruz Sayın Vekilim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Şöyle bir kabataslak baktığımda şunu da gördüm: Hani, taraflı mı diye gözlemlerseniz; taraflı değil çünkü kimisinde o eylemler neredeyse bazısında yarı yarıya "Bu eyleme maruz kalmadım, bana ters kelepçe takılmadı." diyen var, "Var." diyen var, çeşitli oranları belirtmiş. Dolayısıyla, baktığımız zaman veriler de bir ön yargıyla alınmamış, bire bir yapılan anket çalışması sonucunda hazırlandığı da belli. Dolayısıyla burada çocuk şubeler tarafından bizim çocuk kanunumuza aykırı, ceza kanunumuza aykırı uygulamalar yapıldığı tespit edilmiş ve bu konuda da suç duyurusunda bulunulmuş. Şimdi, o nedenle, ben bilginiz yoksa da daha sonra sunarsanız çok sevinirim, bu çerçevede raporda yer alan hak ihlalleri ve yapılan ihbarlar üzerine personeliniz hakkında idari soruşturmalar başlatılmış mıdır, başlatıldıysa kaç personel hakkında, hangi gerekçelerle işlem yapılmıştır? Zincirleme sorumluluk ilkesi gereği amirler hakkında herhangi bir idari veya adli işlem tesis edilmiş midir? İhlallerin niteliğine bakıldığında son bir yıl içinde kaç personele çocuk hakları eğitimi verilmiştir, bu eğitimlerin süresi ve içeriği nedir? Çocuk birimlerinde görev yapan personel sürekli yer değişikliğine tabi tutulmakta mıdır, yoksa uzmanlaşma esas alınmakta mıdır? Eğitim alan personelin fiilen çocuk birimlerinde görevlendirilip görevlendirilmediği denetlenmekte midir? Rapora göre 26 çocuktan 20'sine kelepçe takılmıştır, oysa Çocuk Koruma Kanunu'nun 18'inci maddesi uyarınca çocuklara kelepçe takılması yasaktır. Bu yasağa rağmen kelepçe uygulanmasının nedeni nedir? Kaç olayda zorunlu hâl gerekçesi tutanağa geçirilerek kelepçe takılmıştır? Bazı çocukların ters kelepçeyle saatlerce tutulduğu raporlanmıştır. Ters kelepçe uygulaması hangi hukuki metne dayandırılmaktadır? Bu uygulamalar hakkında idari ve adli soruşturma başlatılmış mıdır?

Ayrıca, yine, çocukların savcılığa sevkı sırasında oradaydım, benim gözlerimle de gördüklerim var yani bunları size sorduğumda şahit olduklarım üzerinden de sormuş oluyorum. Çocuklar, gözaltına alınanlar otobüslere alınıyor ve otobüslerin içerisinde saatlerce bekletiliyor. Bu uygulamaların çocuk hakları konusunda doğru bir uygulama olup olmadığını ben de merak ediyorum.

Yine, aslında baktığımız zaman, bize adli anlamda -o konuyu kapattım- söylenen, buradaki yapılan açıklamalardan da hep şu ortaya çıktı ki ilk suç işlendiğindeki yakalama ve onu rehabilite etme çok önemli. Dolayısıyla, çocuk tarafınızdan getiriliyor, uzunca bir yargılama süreci geçiriliyor, genellikle de basit suçlarda hükmün açıklanmasının geriye bırakılması kararı verildiği için de aslında oradan sonra ne adliye kısmı ne Emniyet kısmı ne Aile ve Sosyal... Onu demeyim çünkü sorum şu: Bu aşamadan sonra size geldiği zaman "Bu basit bir suçtur, bundan bir şey olmaz." deyip de Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına ya da il müdürlüklerine bunları ihbar etmekte bir ihmaliniz var mıdır, yoksa her olayı direkt olarak ihbarda bulunuyor musunuz Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına?

Ben bir de ilk sunumu yapan arkadaşta da bir şey sormak istiyorum. Sizin de öneriler bölümünüze baktığımda ilginç öneriler geldi bana. İşte, bu internet sitelerinin kapatılması, televizyonda uygun olmayan çeşitli yayınlar, şunlar, bunlar dememişsiniz ama "Bizden daha becerikli çocuklar, öyleyse bir yargılama usulünü değiştirelim." demişsiniz. Ben bundan bir şey anlamadım yani bizden daha becerikliler diye nasıl yargılayacağız, çocuk yargılama usulünü mü değiştireceğiz? Cevap verirsiniz.

Az önce de diğer arkadaşlar da aslında müdahale etti. Hani evde bulunan internetin kesilmesi pratik bir çözüm gibi görülüyor ama bu çocukları daha çok sokağa itip interneti sağlama uğruna da belki suça sürüklenmesinin de önünü açacak.

ELİF ESEN (İstanbul) - Ya da illegal yolla erişimi...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Evet, illegal yollara erişimi açabilir diye endişemiz var, o yüzden bunun altyapısını nasıl bize daha uygun açıklayabileceksiniz bilmiyorum ama bu şeylerin kapatılmasına ilişkin siber yönden bir talebinizin olmaması, önerinizin olmaması da açıkçası ilgimi çekti.

Ben bu anlamda çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, hiç polemige girmeden ben de bir şey söylemek istiyorum. Şöyle bir hissimiz var bizim bu Komisyonda, ne ilk Komisyonumuz ne son Komisyonumuz olacak. Bu Komisyon zaten tek başınıza sizin Komisyonunuz da değil ama tabii, siz Başkanı olduğunuz için bir yön vereceksiniz. Biz bunu anlayışla da o anlamda kabul ediyoruz ama ilk günden beri size dedik ki: Seçiminizi hani demokratik kurallara göre yapmadınız ama en azından bizim size sunacağımız bir raporu da verdik size -bilmiyorum bakabildiniz mi- o rapor içerisinde hem taleplerimiz var hem de kuruluşlar anlamında kimleri çağırmanızı biz de talep ediyoruz ve

beklediğimiz de şu: O kurumlara geçtiğinde bizden isim de isteyeceksiniz diye bekliyoruz ama bence biraz çok fazla çocuk koruması gibi, bir anne gibi çok böyle sarıp sarmalıyorsunuz -bu bizce öyle- bu Komisyonu, dolayısıyla kendimiz buraya gelirken çok istekli gelmiyoruz, tablo zaten ortada. Bu sadece Meclis değil, ben Meclisi en çok takip eden insanlardan biriyim. Şey yapmayalım...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Sizin arkadaşlarda da öyle, bir oylama yaparsak 5'i de olumsuz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şu anda rahatsız olanlar var, raporlu olanlar var.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Peki.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Şeye bir ilgi gittikçe -farkındasınız- düşünüyor, daha iyi olalım çünkü halk bunu bekliyor bizden.

Şimdi, şöyle gibi...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Biraz odaklanalım mı, ne olursunuz?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Tamam, söyleyeceğim, bu çok önemli çünkü bundan sonra bu Komisyonun gidişi biraz bu sizin tutumunuzu değiştirip değiştirmeyeceğinize bağlı olacak. Biz böyle sanki başımız bir şey...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şimdiye kadar -bir metodoloji belirlemiştik hatırlıyorsunuz Sayın Vekilim- sanırım bu 6'ncı Toplantımız, değil mi? Aslında böyle bir akademisyenleri çağırdık, ilgili kurumları çağırdık, bakanları çağıracağız...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Başka bir şey diyoruz Sayın Başkan, şimdi onu söyleyeceğiz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - ...yani daha bütün resmi görmediniz ve size...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - İşte bizi de rahatsız eden o, şimdi bir resim kendi kafanıza göre çizmişsiniz...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok bende de, olur mu öyle şey?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Şimdi, şöyle yapalım: Biz...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Şöyle yapın, bize bir kronoloji olarak deyin ki: "Şunları, şunları çağıracağız."

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Biz şimdi şöyleyiz: Geliyoruz buraya, sanki gözümüz bağlı bir yere gidiyoruz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Öyle hiç değil.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Başkan bizi çeğiştiriyor oraya, oraya gideceğiz; şimdi, o duygu hoş...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ben öyle olduğunu düşünmüyorum.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Hayır, siz belki düşünmüyorsunuz ama bize akseden bu, o yüzden bir yerde bir problem var, bu problemi hep birlikte çözelim.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Edilen eylem o.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani bilimsel bir dizilimle sırayla gidiyoruz.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, şimdi hocayla konuşmayın da...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - 6'ncı Toplantımız, bir havuz oluşturduk, çağırılacak kurumlar daha bitmedi, ısrarla her seferinde bu konuda bir sıkıntı var gibi...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, gerçekten biz kendimizi burada sıkıntı vermek için değil, bu Komisyonun daha etkin bir şekilde, isteyerek buraya geleceğimiz ve gerçekten de etkili olabileceğimizi düşündüğümüz bir Komisyon olmasını istiyoruz. Bu söylemlerimiz de o yüzden, kişisel de algılamayın ama burada...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok, algılamıyorum, çok teşekkür ederim, mesajınızı aldık.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Burada son bir şey söyleyeyim. Burada hepimizin istediği, halkımızın bizden beklediği bir şey ama yöntemin de demokratik olması ve bize bir şey söylemeniz, "Şunları ben düşündüm..." Muhakkak düşündünüz, muhakkak bir resim çizmişsiniz, bu resmi bari gösterebileceğiniz...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Resmi değil, her şeyi söyledik.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Hayır, resimden haberimiz yok bizim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ama bizim hiç haberimiz yok, biz yarın, haftaya kim gelir... Bize deseniz ki "Emniyet Müdürlüğünü çalıştıracağız-, burada 3 arkadaşı çağıracağız." gibi.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şimdi, usul tartışmasının detaylarına daha sonra girelim çünkü sorular ile cevaplar arasında da boşluk oluşacak, konsantrasyon bozulacak.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Sosyal medya, haberler...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Şimdi, sonradan vermeyeceksiniz diye yoksa onu ben de istemiyorum ama şunu da söyleyerek sözlerimi bitireyim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Başka söz talebi var mı?

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Sayın Başkan...

ELİF ESEN (İstanbul) - Ben de bir iki...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - En az sizin kadar önemsiyoruz Sayın Başkan bunu ama tavırlarınızı biraz...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Teşekkür ederiz, bunu hissediyoruz.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Resmi birlikte yapalım, derdimiz o, kesinlikle.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Evet, resmin bir bölümünü de birlikte yapmaya siz de çaba sarf edin.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani eleştiri, tabular, bu tür eleştirilere daha sonra cevap vereceğim.

Şimdi...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Vermiyorsunuz ama Başkanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Vereceğim birazdan.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya, cevap değil, eylem istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Elvan Işık Gezmiş Vekilimizin söz talepleri var.

Evet, buyurun lütfen.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; öncelikle suça sürüklenen çocuklarla ilgili bu Komisyonun kurulmasından duyduğum memnuniyeti bildirmek istiyorum çünkü ülkemizde kanayan bir yaraya dönüştü gerçekten çocukların suça sürüklenmesi ve her geçen gün yaşanan acı olaylar. Bugün burada İstanbul Emniyetinden yetkililer var, İstanbul özelinde bazı şeyler sormak istiyorum.

Hepimiz biliyoruz ki İstanbul çok güvensiz bir şehre dönüştü son yıllarda, uyuşturucu kullanımının arttığı, şiddet vakalarının arttığı bir şehir. İstanbul'da ayrıca -çok üzücü bir olay- çocuklar suç işliyorlar, suça sürüklenen çocuk sayısı çok fazla. Şimdi, aldığımız duyumlara göre binlerce çocuktan oluşan çocuk çetelerinin oluştuğunu duyuyoruz İstanbul'da. Yani bu gerçek mi? Binlerce çocuktan oluşan çocuk çeteleri İstanbul'da var mı, durumları ne? Bu çocuklarla ilgili, çocuk çeteleriyle ilgili, suç işleyen çocuklarla ilgili yaptığınız analizler neler? Bu çocuklar örgün eğitimde mi yoksa örgün eğitimden uzaklaştıkları için başka yollara mı sapmış durumdalar? Mevcut vakaların ne kadarı örgün eğitimde eğitim alıyor, ne kadarı almıyor? Çünkü biz biliyoruz ki binlerce çocuk örgün eğitimde değil şu anda, dışarıda ve yön bulmaya çalışıyorlar. Hatta bu çocuklar aslında belki de diyorlar ki: "Beni göremediniz." "Siz beni göremediniz." dedikleri için belki de suça yöneliyorlar.

Evet, dijital suçlarla ilgili konuşuyoruz bugün. Dijital suçlardan korunmaya yönelik acil bir eylem planı var mı yani çocukları bunlardan korumaya yönelik acil bir eylem planınız var mı? Suça sürüklenen çocuklarda vaka sayımız kaç, son beş yıl içinde artış kaç? Zaten bunu biz yaşanan vakalardan görüyoruz. Pazara giden Ahmet Minguzzi öldürülüyor, Atlas öldürülüyor, her geçen gün bir olay yaşıyoruz. Gençler, çocuklar artık İstanbul'da güvenle yürüyemiyorlar sokakta. Burada belli ki çok büyük bir güvenlik sorunu var. Ayrıca bu çocuklar nerede yaşıyor, aileleriyle mi yaşıyorlar suça sürüklenen çocuklar yoksa bunların kendi aralarında kaldıkları evler, bir şey var mı, bununla ilgili tespitleriniz var mı? Ben bunları merak ediyorum.

Evet, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Elif Esen Vekilimizin bir söz talebi var, daha sonra ben bir kısa soru soracağım ve yorum yapacağım.

Buyurun lütfen.

ELİF ESEN (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Şimdi, bu 16 yaş kısıtlamasından bahsetmiştim fakat spesifik olarak şunu sormak istiyorum, sizden öğrenmek istiyorum: 16 yaş kısıtlaması sosyal medya için öneriliyor ve siz de belli kısıtlamaları uygun gördüğünüzü ifade ettiniz. Avustralya'daki yasak sonrası hızla geri döndü çocuklar "VPN" üzerinden yani şimdi eğer bir alanda kısıtlarsanız başka bir alana, daha yasal olmayan, takip edilmesi zor alanlara kayıyor çocuklar. Bakanlık "Ocak ayı itibarıyla bu yaş kısıtlaması başlayacak." demişti ama zaten "VPN"le geri dönerlerse ve buralarda da suç unsuru oluşturlarsa bunların takibi çok zor olacak. Bu takibi yapabilecek teknolojiler var mı? Yani kısıtlama geldi, çocuk da kaçtı o illegal dijital alanlara, orada işlenen suçları -faili ya da mağduru olabilir- tespit edip önleyebilecek teknoloji var mı? "VPN" sorunu çözülebilir mi, çözülebilirse nasıl çözülebilir, çözülmeyen bu yasağın, kısıtın başlaması takibi güçlendirme riski taşıyor mu sizce? Bu kısmı da gerçekten çok merak ediyorum ve yanıtlamanızı rica ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkürler Sayın Vekilim.

Benim de birkaç sorum ve yorumum olacak. Şimdi bu dijital, siber suçlarla gerçekten dünya yeni bir çağa girdi, suç tipleri değişti, dünyada suç trendleri değişti. Eskiden rastladığımız, çocuklarda da rastladığımız suçlar... Ben biraz "suçun Amerikanlaşması" diye kendi kendime bir terim icat ettim. Bu küreselleşmeyle birlikte, eskiden Amerika'da falan gördüğümüz, tüylerimizi ürperten suçlar ne yazık ki dünyanın pek çok yerinde ve ülkemizde de görülür hâle geldi. Ben bakıyorum ki pek çok ülke, Avrupa'da pek çok ülke cezalarda ya da işte böyle bu soruşturma metodolojisinde ya da başka meselelerde revizyonlara gitmeye başladılar. Bu arayış sadece bu Komisyonun arayışı değil, emin olun, dünyanın pek çok ülkesinde revizyona gidiyorlar "Nasıl önüne geçeriz?"

Bir de şu mesele: Suçlar o kadar bazen psikopatolojik boyutu da olan ya da organize olan ya da tekerrür eden ya da toplum vicdanını o kadar kanatan bir boyuta taşınıyor ki adalet duygusunu tesis etmek adına da bu cezasızlık algısını bir nebze yenmek için suçlarda artırımı gidiliyor. Yani bence hani "Buna gidilmeli mi, gidilmemeli mi?" bilimsel bir sorudur, bunun üzerine biz aslında tartışıyoruz. Dolayısıyla bence burada tabular olmamalı. Yani mesela sahada ben Özlem Hanım'ı biliyorum, gerçekten SSÇ konusunda çok emek vererek çalışan ve inanarak çalışan bir Emniyet mensubumuz ve önlemeye, rehabilitasyona gönül vermiş biri fakat eğer sahada bir deneyimini paylaşıyorsa, yaşadığı zorlukları paylaşıyorsa, eminim, bunun bir nedeni vardır yani bu nedenleri de tartışmalıyız. Sonuçta sayın vekilimizin de belirttiği üzere, bu reformları -Avrupa seviyesinde reformlardır- hatta bazı noktalarda Avrupa'nın ilerisindeki reformları sonuçta bizim iktidarımız yaptı, bu iftihar meselesi. Biz istemiyoruz ki çocuklarımızı incitelim. Çocuklarımızı incitmek ya da ne bileyim, asla çocuk haklarına aykırı bir eylem ve tasarruf içinde bulunmak gibi asla niyetimiz yok ama şunun da farkındayız, sahada ve dünyada bir şeyler değişiyor, bu bir gerçek ve yeni duruma dünyayla birlikte aslında biz de adapte olmaya çalışıyoruz. Burada özgürce tartışıp neticede en bilimsel, en uygulanabilir, en acil nelerse bunlarla ilgili de önerilerimiz, politika önerilerimiz olacaktır.

Ben şimdi şunu sormak istiyorum... Bazen Türkiye'de Telegram yasak olsa bu müthiş bir rahatlama sağlar diye düşünüyorum. Neden? Bunu Emniyet mensuplarımızla da konuştum, mesela "Oltalama yapmak için Telegram'a girdiklerini söylüyorlar." Mesela diyor ki bir Emniyet mensubumuz: "İşte, ben eşimi vurduracağım, kim talip olur?" Bir sürü çocuk atlıyor ve orada bir şey dönüyor ve çok ucuz miktarlara mesela böyle tetikçi bulunabiliyor.

Ben, yine, bu Ahmet Minguzzi hadisesinden sonra bu meseleye gerçekten çok kafa yordum. O zaman İstanbul'da Emniyet mensuplarımızla kendi çapımızda küçük bir çalıştay yaptık, sadece benim katıldığım, formal olmayan bir şeydi yani resmî bir şey de değildi. O zaman bana Emniyet mensuplarımızdan biri dedi ki: "Ya, Sayın Vekilim, biliyor musunuz, tetikçilerin yüzde kaç çocuk?" Ben hani yüzde 50, 60, 70 falan diye düşündüm. Siz bir tahmin yürütün. Yüzde 100'ü; bu, dünyada da böyle işin kötüsü yani suç çeşitlerinde, organize suçlarda ve siber örgütlenmede o kadar başka bir trende geçtik ve o kadar hızlı değişiyor ki bazen mevcut

düzenlemeler hem kolluk kuvvetlerinin hem adli mercilerin elini kolunu bağlayabiliyor. Revizyona giden ülke örneklerini de inceledim, Hollanda, İngiltere, Fransa, burada bir sürü var, hiçbirisi çocuk haklarından feragat etmeden, çocuk mahkemelerini asla rafa kaldırmadan, çocuk haklarını, önlemeyi ve rehabilitasyonu yine öne alarak cezalarda revizyona gitmişler. Bu arada soruşturma meselesi Türkiye'nin dışında... Polisin çocuk sorgulayamadığı tek ülke biziz, bu aslında bir taraftan övünülecek bir şey mi bilmiyorum ama bir taraftan da sahaya yansıyan sorunları var yani biz demiyoruz ki çocuklara böyle bir tasallut uygulansın, diyoruz ki kamera, refakatçi ebeveyn, avukat eşliğinde sıcak sığacı sorgulamanın bazı artıları var. Bunu ben geçen...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Başkanım, siz hemfikirsiniz galiba.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Benim fikirlerim sizin denetimimize tabi değil.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Değil, değil, hemfikirsiniz herhâlde, onu diyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ben, hayır, ben bu konunun çözülmesi için bilimsel...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Denetim görevini siz yapmaya çalışıyorsunuz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Burası bir araştırma komisyonu, bu soruları sormakta bir tabum yok yani sormalıyız, bunları tartışmalıyız. Buraya gelen, sahadan gelen görevli de "Ya, ne derler?" dememeli yani yaşadığı sorunu açıkça söylemeli.

Eğitimevi meselesiyle ilgili de ayırtırmaya inanıyorum ben suç şekillerine göre ve çok canı yanmış bir annenin yani mesela Atlas'ın annesinin, çocuğunun katilinin eğitiminde elini kolunu sallayarak gezdiğini bilmesi adalet değil bana göre. Evet, çocuğun üstün yararı var benim için de ama mağdur mu, fail mi? Mağdurla, çok acı çeken, kaybolan bir yaşam hakkıyla ve ailesinin duygularıyla daha çok empati yapıyorum ama bu, suça sürükleyen risk faktörlerine müdahale etmeyelim demek değil, bunu demiyorum, başka bir şey diyorum; bu konuda daha çok empati yapıyorum. Mağdurun, mezara düşmüş çocuğun üstün yararını daha çok savunuyorum ve bununla ilgili ne dersiniz diye bakmıyorum. Ben çocuk haklarını savunan bir insanım ve bunu açıkça söyleyebiliyorum. Hemfikir de olabilirim ya da olmayabilirim, o kimsenin denetimine tabi değil.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Denetim görevini siz yapmaya çalışıyorsunuz. Biz özgürlüğe inanıyoruz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bir de şu Telegram meselesini sormak istiyorum; bu bir. Oltalama, Telegram'da çeteleşme meselesi korkunç bir şey.

İkincisi, "MOT" dediniz, yeterli sayıda personel, yeterli sayıda ekip var mı? Daha da olmalı yani gerçekten ben de kaygılarını paylaşıyorum sayın vekillerimizin yani daha çok olmalı hakikaten. Orada bir güvenli alan olmalı yani kesinlikle bir çocuk okulunda en güvenli yerde olmalı, okulun bahçesinde, okulun çevresinde. Bu MOT ekipleri ne kadar, sayıca yeterli mi? Personeli ne durumda, eğitimleri vesaire; belki onunla ilgili biraz bilgi...

Bir şey daha sormak istiyorum. Mesela, Ahmet Minguzzi'nin akabinde bu failerin bir sürü Kaleşnikoflu falan fotoğraflarını gördük, uyuşturuculu fotoğraflarını gördük. Ya, bunlar nasıl... Yani burada da bir açığımız var demek ki. Bunlar suç kategorisine girmiyor ki neticesinde bir tutuklama olmuyor yani burada da mesela diyorsunuz ya tehdit varsa, eyleme geçmediyse tutuklama olmuyor ama bakıyorsun, bazen kadına şiddette korkunç tehditler savuran bir eş olabiliyor ya da çocuklar oluyor; bu, suçu ve suçluyu övmek de olabiliyor. Demek ki burada da bir açığımız var, bunu da bence tartışmalıyız. Yasal olarak ne yapmalıyız ki neyi düzenlemeliyiz ki burada bir caydırıcılık unsuru tesis edebilelim.

Bir de ben tek bir şey daha sormak istiyorum. Son zamanlarda bıçakla işlenen cürümler çok arttı. Ya, bu bıçak taşıma meselesi de yani mesela Ahmet Minguzzi'nin suç aleti, suç aleti kapsamında değildi. Bu, teknik bir şey, ben onun hukuken nedenini biliyorum; ekmek bıçağı taşımak elbette ki suç aleti olmadığı için. Çünkü onun bir teknik tanımı var ama böyle elinde, cebinde, montunda hazır bir şekilde kafede, şurada, burada çocukların bıçak savurması da yani önlem almamız gereken bir yeri gösteriyor. Çocuklarda bıçak taşımak meselesine bir neşter vurmamız gerekiyor. Gerçekten o suçun tanımı, işte niteliği ya da cezası nedir, onu tartışmamız gerekiyor diye açıkçası düşünüyorum.

ELİF ESEN (İstanbul) - Bu noktaya bir eklemem olabilir mi Başkanım?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tabii ki.

ELİF ESEN (İstanbul) - Şunu ifade etmek istiyorum, uzun süredir düşündüğüm bir şey çünkü bu: Dediniz ya "Kahvaltı bıçağı taşımak suç mu? Suç kapsamına girmiyor." Eğer o bıçak bir çocuğun ölümüne sebep olmuşsa aslında suç mekanizması sayılmalı diye düşünüyorum. Belki onunla ilgili de...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Zaten sayılıyor. Teknik bir şey o.

ELİF ESEN (İstanbul) - Ama Minguzzi davasında öyle görüldüğü için daha ağır cezalandırmanın önüne geçti. Belki onunla ilgili de bizim yine düşünmemiz gereken...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Kesinlikle, katılıyorum.

ELİF ESEN (İstanbul) - Ya, ölüme sebep olmuş, "kahvaltı bıçağı" denilebilir mi?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Katılıyorum, kesinlikle katılıyorum. Burada, böyle yaşadıkça, bazen elimizi kolumuzu bağlayan bazı uygulama zorluklarıyla karşılaşabiliyoruz.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - 6136 sayılı Yasa'yı değiştireceksin o zaman.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ben bir de bundan sonra bütün gelen konuklarımıza soracağım şekilde size de sormak isterim: Üç yasa ya da politika öneriniz olsa ne olurdu? Yani cevap vermek arzu ederseniz, verin. Çünkü bunlar da tutanaklara geçsin ki her bir kurumdan bu en öncelikli üç yasa ya da politika önerisi nedir, buna da bir bakalım derim.

Çok teşekkür ediyorum.

Başka soru ve görüş talebi olan vekilimiz yok.

Sayın katılımcılarımıza mikrofonu verelim.

Lütfen buyurun.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Şimdi elimden geldiğince hızlıca not almaya çalıştım. Sizin de son sorunuz olduğu için, Sayın Vekilimiz Elif Esen Hanımefendi sormuştu "MOT nasıl bir planlamayla

çalışıyor?" dedi. Sayın Vekilim, siz de benzer bir soruyu sormuştunuz, oradan başlayabilirim. Mobil okul timleri bizim 2017-2018 eğitim öğretim döneminde Çocuk Şube Müdürlüğümüz tarafından hazırlanmış bir proje. Bu projede bir ekibimiz var, sivil bir ekiple çalışıyorlar, kendilerine özel hazırlanmış bir yelek giyiyorlar üzerlerine, ekibin içerisinde de çocuk polisi -zaten temel eğitim kursu almış oluyorlar- yanında, beraberinde bir trafik polisi ve asayiş polisinden tercihen oluşuyor ama çocuk polisleri mutlaka oluyor mobil okul timinin içerisinde. Her ilçemizde var, hizmet veriyorlar. Okullar açılır açılmaz, biz bu ekipleri topluyoruz, bir araya getiriyoruz ve hepsi kendi uzmanlık alanına göre çalışma yapıyor. Göreve başlamadan önce biz Çocuk Şube Müdürlüğü olarak arkadaşları topluyoruz -mutlaka öncesinde- bir bilgilendirme ve eğitim mutlaka yapıyoruz çünkü hani personel değişikliği olabiliyor; bir önceki seneye aynı personel mi, bu sene yeni personel mi çalışacak? Ekibimizin çalışma mantığını zaten anlatıyoruz. Okulların çevrelerinde umuma açık yer denetimlerini bireysel olarak yapabildikleri gibi bu ekipler, biz zaten okul çevresinde her gün düzenli kontroller yaptırıyoruz yani bir günde periyotlar hâlinde 3 de olabilir, 2 de olabilir ama her okulun çevresinden mutlaka geçiyoruz bu uygulamalarla yani defaaten geçiyoruz. İşte, resmî olarak polis sorumluluk bölgesinde ne kadar okul var ise... 2.789 yanlış hatırlamıyorsam okul sayımız.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bu uygulama ne zaman başladı acaba?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Bu 2017-2018 yılında yapılmış bir uygulama Sayın Vekilim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Öncesi ve sonrası bir şeyiniz var mı, bir veri var mı?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani ne kadar etkili olmuş?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Şöyle yapıyoruz: Yani bir önceki senenin verileriyle okul çevresinde meydana gelen olayları kıyasladığımızda düşüşler görüyoruz. Burada da zaten okul çevresine gelmiş, okulla hiçbir şekilde alakası olmayan kişiler üzerinde gerekli çalışmaları yürütüyoruz ki oradan uzaklaşsın diye. Hatta bazı bundan rahatsız olan, belki de yani evveliyatında suç işlemiş insanların bu ekipleri görünce de "Mobil okul timi diye bir şey yapmışlar." deyip oradan uzaklaştıklarını biz velilerden duyuyoruz.

ELİF ESEN (İstanbul) - Okullar için belli saat planları var mı, düzen yani her gün bir ziyaret düzeni?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Tabii, onu ilçeler düzenliyor. Şimdi İstanbul çok büyük bir yer takdir edersiniz. Biz merkezde koordine ediyoruz, bu arkadaşların yaptıkları çalışmaları koordine ediyoruz ama kendi planlamalarını kendileri yapıyorlar. Her ilçedeki okul sayımız farklı, her okulun öncelik durumu birbirinden farklı. Onlar ona göre bir planlama yapıyorlar ve yaptıkları çalışmaları zaten bize neticeleriyle birlikte atıyorlar.

Şimdi, bu ekibin şöyle de bir katkısı var... "Birbirleriyle irtibatları var mı, okulla iş birliğini nasıl kuruyorlar?" gibi bir sorunuz vardı. Bizim WhatsApp üzerinden ortak bir hattımız var. Orada okul müdürü çok rahatlıkla bu kanal üzerinden ekibe ulaşabiliyor yani burada da bir hız var. Ayrıca, bu grupları ben de takip ediyorum ikinci bir kişi olarak, ikinci bir göz olarak. Orada okul etrafında alakasız bir aracın parkından tutun da alakasız insanların dolaştığından tutun da ya da orada meydana gelen, işte, çocuklara belki de satılmaması gereken maddeleri satan iş yerlerine yönelik olarak bir duyumları, ihbarları, herhangi bir şeyleri varsa ona yönelik bizim birlikte çalışıp güvenlik stratejilerini görüşebileceğimiz bir sistemimiz zaten var yani kısa ziyaretler, belli periyotlarda ziyaretler yapılıyor. Bu biraz önce sunumumda bahsettiğim "okullarda güvenli ortam" dediğimiz o ilgili bakanlıkların katıldığı protokolden daha farklı bir uygulama İstanbul'da. Ona yakın ama ondan bağımsız çalışıyor. Öncelikle okullarımızı planlarken ya da uygulamalarımızı yaparken de öncelikle okullarımızı göz önüne alıyoruz. Bu Millî Eğitim Bakanlığıyla ortaklaşa yürüttüğümüz bir çalışma yani okul çevresinde meydana gelen suç türleri değerlendiriliyor, daha önce meydana gelmiş asayiş olayları, narkotik olayları, bunlar miktar olarak çıkartılıyor ve okulun bir resmi çekiliyor açıkçası. Trafik konusundaki sıkıntısı nedir? Mesela o resmedilmiş oluyor ve ona yönelik çalışmalar yapılıyor. Ekip içerisindeki çocuk polisi... Aynı zamanda okul tarafından bir çocukla ilgili yapılması gereken bir ihbar konusu varsa doğrudan bu sistem üzerinden polisi çağırıyor, bu ekip oraya gidiyor ve orada okul müdürü ve rehber öğretmenleriyle bu konu değerlendirilip gerekirse -mağdur çocuk için bahsediyorum bunu- mağdur çocuğun bir ihbarı varsa bu konuyu da hemen orada sıcak sıcak değerlendiriyorlar ve gerekirse çocuğumuzun hemen alınması ve hemen müdahale edilmesi gerekiyorsa orada hızlı bir reaksiyon gösteriyoruz ya da okul içinde, dışında, çevresinde meydana gelmiş olaylarla ilgili yine bilgilendirmeler yapılıyor. Burada da hemen devreye girip zaten 3 kişilik ekip ama gerekirse yeterli sayıda kişi de ekip de oraya çağrılarak gerekli önlemleri daha hızlı ve ivedi almaya çalışıyoruz bu anlamda.

Başka ne sorulmuştu onunla ilgili? Yeterli mi Sayın vekilim? Doyurucu oldu mu bilmiyorum.

ELİF ESEN (İstanbul) - Bir belki son bir şey sorabilirim.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) - Bir koordinatör var mı bununla ilgili, bir koordinatör biriminiz?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Biziz.

ELİF ESEN (İstanbul) - Siz ama hani ayrıca bir...

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Yok Sayın Vekilim, şöyle: Bizim merkezimiz söylediğim gibi Üsküdar'da ama ilçelerdeki tüm çocuk büro amirlikleriyle sürekli iletişim hâlindeyiz yani ben hemen hemen her gün yarım saat fazla ilçemizle iletişime geçirim bu konuyla ilgili. Zaten bize bir sistem üzerinden de bu çalışmalarını aktardıkları için oradan da sıcak sıcak olayları görüyoruz, koordine ediyoruz, yönlendiriyoruz. Mesela, aylık, dönem başı ya da işte, dönem ortası toplantılarımız oluyor, bir araya geliyoruz, başka neyi farklı yaparız; bunu düşünüyoruz. Mesela, "Alınması gereken önlemler nedir? Karşılaşmadığımız neler çıkıyor karşımıza? Var mı değişik bir şey?" Bunları en azından paylaşıyoruz.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Kaç okul var, kaç ekip var acaba?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Şimdi şöyle: Her okula bir ekip şeklinde değil Sayın Vekilim, ilçe bazlı bir yapılanma bu ama biraz önce saydığım bakanlıklar düzeyinde imzalanan protokol kapsamında biz zaten bir öncelik derecesi yapıyoruz okullara, işte, sıralama yapıyoruz. O minvalde öne çıkan okullara zaten sabit okul polisi veriliyor

Sayın Vekilim. Sabit polis vermediğimiz yerlere de güvenli eğitim koordinasyon görevlisi dediğimiz bir görevli atıyoruz bu mobil okul timleri haricinde. Onlar da okula gidip ayrıca görüşüyorlar ama biz hep birbirimizle iletişim hâlindeyiz.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Peki, yeterli polisimiz var mı ya da aracımız var mı?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Var, var.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bir şeye ihtiyacınız var mı?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Yani şu an İstanbul'da bizim böyle bir ihtiyacımız yok çünkü yeterince personelimiz var. Okul sayımız da Millî Eğitimle istişare edip ortaya koyduğumuz resmî bir rakam. İşte, 2.789 tane okulumuz var. Biraz önceki dediğim tetkikleri... Millî Eğitim de kendi açısından değerlendiriyor, sadece biz değil yani yüzde 75'lik kısmını asayiş ve güvenlik açısından biz değerlendiriyorsak Millî Eğitim de bunun yüzde 25'lik kısmını okul olarak, müdür olarak değerlendiriyor, yüzde 100 üzerinden bir değerlendirme yapıp bir güvenlik stratejisi çıkarmış oluyoruz ortaya. Bununla da ilgili Millî Eğitimle ortaklaşa...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bu pilot çalışma mı yoksa sadece İstanbul için...

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Yok, bu pilot değil, bu tüm Türkiye'de Sayın Vekilim ama mobil okul timi şu an sadece İstanbul'da yürüten... Çünkü biz ondan da memnunuz. Hem veli ayağından hem okul ayağından geri dönüşlerimiz çok güzel olduğu için devam eden bir proje.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Her ilçede bir tane tim oluyor değil mi? İlçedeki risk ağırlığına göre... Mesela, Esenyurt'ta kaç tane var? Daha fazla olması gerekiyorsa böyle...

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Ekip sayısı mı?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Tabii, ekip sayılarımız değişebiliyor ilçelerimize göre...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Artabiliyor değil mi?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Doğrudur. Küçükçekmece, Esenyurt... İşte, hem büyüklüğüne hem yoğunluğuna, suç yoğunluğuna, nüfus yoğunluğuna, çocuk sayısı yoğunluğuna göre ekip sayılarımız değişebiliyor. Bunu böylece arz etmiş olayım.

"Fark Et, Fark At!" projemizle ilgili olarak sayısal verilerimizden bahsetmiştiniz Sayın Vekilim. Bu projemiz henüz yeni bir proje, pilot olarak uyguluyoruz bunu yani ilerleyen zamanlarda da etkisini göreceğiz. Şu an bir tane de şarkı yaptık bununla ilgili çocuklarımız adına, rap müzikten çok hoşlanıyorlar, işte, oraya doğru bir evrilme olduğu için. Sözlerini hatta ben kendim yazdım, İl Millî Eğitim Müdürlüğünden de pedagojik anlamda "Olur." aldıktan sonra hayata geçirdik, çok da güzel geçiyor. Mayıs ayından itibaren çalıştığımız, altyapısını hazırladığımız bu sunumlara ve etkinliklere daha yeni başladık yani kasım gibi falan başladık. Elimizde sadece gittiğimiz okullar ve ulaştığımız öğrenci sayısı ile ilgili veriler vardır ama az ve öz kişiye ulaşmaya çalışıyoruz çünkü hani gittiğimiz yerde bir bilgilendirme yapınca bunun interaktif olmasına özen gösteriyorum özellikle ben. Eğitim fakültesi mezunu olan biri olarak da bunu önemsiyorum. Bire bir dokunmak istiyoruz ailelere. Sayı olarak... Evet, siz dediniz ya hani "Nasıl bir motivasyon sağlıyorsunuz velilere?" Şöyle bir motivasyonumuz var: Çocuklarla birlikte polis arkadaşlarımız, siviller, resmîler, etkinliklerimiz oluyor. Mesela, işte, öğrencilerimiz tekvando gösterisi yapıyor diyelim o okulda, işte, bizim polis arkadaşımız onun tekme atacağı şeyi tutuyor falan orada ya da işte basketbol var, o basketbola bizim arkadaşlarımız da dâhil oluyor. Sonra, bu hazırlanan şarkılar üzerinden bir dans koreografisi hazırlıyor okullar kendileri, resimler yapıyorlar, böyle resim sergisi gibi bir şey. Yani her gittiğimiz okul evveliyatında bu projeye hazırlanıyor, çok da uzun olmayan, sıkıcı da olmayan bir sunum yapıyoruz yani eğlenceli hâle getiriyoruz daha doğrusu. Ben kendim de sunum yapıyorum çocuklara, rehber öğretmenlerimiz de yapıyor ve araya da o etkinlikleri katıyoruz, işte, korodur, diğer etkinliklerdir falan. Ailelere de diyoruz ki çocuklarımız gösteri yapacaklar, biraz bunu motive ediyoruz ve ailelerimiz de dâhil ediyoruz ve sonrasında da onlara "Hadi, şimdi de biz gidelim, baş başa konuşalım." diyoruz. Böyle yürüttüğümüz bir projeye farkındalık yaratmaya çalışıyoruz.

Onun dışında, dilenen çocuklara yapılan çalışmaları sormuştunuz. Mobil Huzur Timlerimiz de aynı Mobil Okul Timi mantığında koordinesi bizim tarafımızdan yürütülen bir çalışma; eski bir çalışma, daha eski bir çalışma yani 2015 yılından itibaren neredeyse sürüyor. Burada da sokaktaki çocuğun risk altında olduğunu bildiğimiz için onu bu davranışından menetmek ve ilgililere gereken yardım, destek ya da cezalandırma neyse adli, idari, onu yapmak üzere kurulmuş ekipler. Aileleri, genelde hani sokakta işte çocuğunu kucağında tutmuş, el açıp dilenen birini gördüğümüz zaman bununla ilgili gerekli çalışmayı yapıyor sahada ekip; bunu savcımızla konuşuyoruz, eğer adli bir işlem yapılacaksa aile üzerinden bir işlem gerçekleştiriliyor. Yardım ve destek, rehabilite ya da eğitim konusunda bir tedbir alınması gerekiyorsa zaten bu konuyu Aile Sosyal Hizmetler takip ediyor; onlara biz bu konuyla ilgili düzenli bildirimler yapıyoruz.

Bu da yeterli oldu mu Sayın Vekilim, bilmiyorum. Not aldıklarım bu kadar.

ELİF ESEN (İstanbul) - Sağ olun.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Onun dışında, yine 15-18 yaş arası ceza indirimlerinden bahsedildi. Aslında burada konuştuğumuz konu -Sayın Pervin Vekilimiz de dile getirdi- hep hani bu cezasızlık algısı üzerinden aslında biz gidiyoruz. Şu konudan emin olamıyoruz Sayın Vekilim: Şimdi, kapalı cezaevinde, evet, kalsın-kalmasın, bunlar tartışılabilir, biz orada olsun demiyoruz ama aslında temelde istediğimiz şey, oradaki rehabilite ya da kazanım ya da bunlarla ilgili ölçümler, bizim de elimizde yok bunlar. Hani orada öyle bir şeyimiz var. Belki kapalı cezaevinde de ciddi rehabilitasyon hizmetleri yapıyordur. Hani orada bir tık daha kalması çocuğun yararınadır değildir, onu bilemiyorum ama burada ulaşılacak istenen amaç: Çocuk şunu yaşamamalı, ben bir suça karıştım -ciddi bir suçtan bahsediyorum, nitelikli bir suçtan bahsediyorum- ve bunun karşılığında da bana ne oldu ki dememeli. Bence hem mağdur tarafın hem şüpheli tarafın, her ikisinin de haklarını gözeterek öyle davranmamız gerektiğini düşünüyorum naçizane.

Onun haricinde -hemen bakıyorum, çok pardon- Sayın Mühip Kanko Vekilimiz "Siberde ya da çocuk şubede uzman var mı?" demiştiniz. Şimdi, şöyle: İşte, bizim çocuk suçları artık çok çeşitlendiği için önceden biz, ya kayıp olan çocuk müracaatı alırdık ya da ağıktan hırsızlık suçlarına karışmış çocuklarla uğraşırdık yani genel asayiş ama şimdi artık narkotik suçları da var işin içinde, diğer suçlarımız da var, çok çeşitlendi ve bu işlenen suçların her biri zaten ayrı bir uzmanlık alanı, bunlarla ilgili ayrı kurulmuş birimler var, ayrı çalışan birimler. Ama biz şöyle bir çalışma yürütüyoruz: Şimdi, 7/24 iletişim hâlindeyiz, her konuyla ilgili çalışıyoruz. Konu çocuksa, suça karışmışsa ve konu siberse ben Alper kardeşimle çalışıyorum, sürekli diyalog hâlindeyiz çünkü benim siber suçlarla ilgili bütün konunun detayını bilme gibi bir şansım yok. Uzmanlık gerektiren bir konu. Bazen belki o konuyla ilgili ne söylenir, ne söylenmez, bilgi alma ifadesi bile yapılacak olsa çocuğun -suça sürükleneninkini zaten alamıyoruz- o yüzden siberse Alper'le, değilse, organizeyse organize müdürüyle, asayişse asayiş müdürüyle, diğeriyse diğer müdürümüzle iletişimler kurarak ve en doğru şey neyse onu yakalamaya çalışıyoruz iletişim hâlinde kalarak.

Onun dışında istatistiki veriler istendi. Elimizde onunla ilgili hazır herhangi bir şey yok. Organize suç çeteleri, çocuklar dışarıda; işte, birçok suçun mağduru olduğu söylendi. Zaten, işte genel konu bu, konumuz bu yani bu toplumsal bir şey. Hani sadece çocuklar üzerinden konuşuyoruz ama organize ya da narkotik ya da bizim ilgili diğer uzman birimlerimiz bu anlamda zaten gerekli çalışmaları yapıyorlar. Sayısal veriler de kendi ellerindedir. Benim onlar adına burada bir şey söyleme şansım yok.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Şöyle, bir gerçeği ortaya çıkarmak. Ben hekimim, MHRS sistemine girdiğin anda bütün Türkiye'deki, her ne kadar güvenliğiyle ilgili sıkıntıların olduğu söylense de bütün Türkiye'de, her yerde kimin hangi hastayı gördüğünü, hangi hekimin hastayı gördüğünü, kaç tane hastası olduğunu görebiliyorsunuz; bu çok güzel bir şey.

Şimdi, sizin de İstanbul Emniyeti olarak size kaç tane siber suçla yönlendirilmiş çocuk var, bunu söyleyebilmeniz lazım.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Şu an yanımda -istatistikler açısından diyorum Sayın Vekilim- hazır istatistik yok.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Ama şimdi yani "İstatistiğimiz yok." deyince...

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Yanımızda hazır yok dedim yani...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Yani şöyle: "Elimizde istatistik var ama bizim elimizde şu anda yok." ya da istatistik tutmuyor muyuz?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Yok, yok; istatistikler var, şu an elimizde hazır istatistik yok.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Elinizde yok, tamam.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Yoksa, hani siber suçlara karışmış, asayiş suçlarına...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Bugün bu önemli ama keşke onu getirseydiniz yani. 3 tane şube müdürümüz var burada, bir istatistik alamıyoruz; bu kötü bir şey, değil mi?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yazılı olarak iletirler.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Çok önemli, teşhisi koymamız lazım. 100 bin mi, 50 bin mi, 20 bin mi, bin mi, yok mu...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yazılı alalım onu Sayın Vekilim.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Bir de Sayın Vekilim Elif Esen Hanımefendi, tekrar, atlamışım, hemen gördüm şimdi, "tutuklu ve hükümlü ayrımı" dediniz, yargılama aşamasında çocuklarımız tutuklu oluyor, hüküm de artık cezasının kesinleştiği ve ilgili yerlere, ceza infazının yapılacağı yere sevk edildiği zamandan itibaren hükümlü diye...

ELİF ESEN (İstanbul) - Eğitimleri noktasında sormuştum zaten ben.

Şimdi, tutukluluk aslında geçici bir tedbir olması gerektiğinden bugün hükümlü kıvamında bir anlam içeriyor. Şimdi, hükümlü çocuklar o eğitimevlerinden faydalanırken tutuklu çocuklar bundan muaf oluyorlar, bu denge neden böyle işliyor ya da nasıl böyle işliyoru sormak istedim.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Anladım.

ELİF ESEN (İstanbul) - Öyle değil mi? Orada bir dezavantaj oluyor o çocuklara.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani Adalet Bakanlığıyla yaptığımız görüşmelerde çocuk suçluların hükmünün hızlandırılmasına dair bir şey var. Yani bazen suçun mahiyeti çok ağır ya da böyle başka nedenlerden dolayı hüküm bazen hızlanamıyor ama bununla ilgili aslında yargı paketinde de bir şey vardı hızlandırılmasına yönelik, öyle.

ELİF ESEN (İstanbul) - Bu farkındalığı bizim desteklememiz, artırmamız iyi olacak.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bu konuda kesinlikle Adalet Bakanlığımızın bir inisiyatifi var. O kadar da uzun değil çocuk suçluların bu arada, hüküm giyene kadar...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Dedi ya, "iki üç yıl" dedi burada verilerde.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ya, bir ortalama vermiştir. Yani mesela, Ahmet Minguzzi'nin...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ama onlar özel artık.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Gerçi o da istinafta, henüz kesin hüküm giyilmedi ama...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Tabii tabii, o da var ama yani sonuçta o çok ön planda olan bir şey...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bir senede mesela...

ELİF ESEN (İstanbul) - Bir sene bile...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yok, bir seneden az.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Kartalkaya'da mesela erken bitti.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Onu hızlandırma...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ama onlar özel kamuoyunun ilgisini çekti, normalde öyle olmuyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çocuk tutukluluk süresinin azalması, hükmün özellikle çocuklar için hızlandırılması konusunda Adalet Bakanlığımızın çalışmaları var. Zaten Sayın Adalet Bakanımızı da burada ağırlayacağız. Aslında, biraz sorunun muhatabı o ekip olacak.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Son olarak -hani tuttuğum notlardan gidiyorum- "Binlerce çeteler var." deniyor, var mı?" gibi bir soru gelmişti bir Sayın Vekilimizden ama sanırım ayrıldı.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Çete sayısı yani.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - Çete sayısı yani bizde şöyle bir şey: Çocukların da içinde yer aldığı çeteler olabilir ama başlarında genellikle yetişkinler var, yetişkinlerin kullandığı çeteler maalesef.

Bu çocuklar örgün eğitimde mi? Genel anlamda söyleyecek olursam, baktığımızda -biz bunu da zaten dile getirmiştik- okulu terk konusu -sunumumda zaten söylemiştim- özellikle ön plana çıkabiliyor, devam etmiyor, ilkokul, ortaokul, lise... Mezun olan, devam edenler de var ama örgün eğitimde...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Okul terki çok önemli bir risk faktörü yani buna mutlaka bir çözüm bulmak zorundayız.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRÜ ÖZLEM TEMÜR - "Aileleriyle mi yaşıyorlar SSÇ'ler?" diye bir soru vardı. Yani evet, aileleriyle de yaşayanlar var. Biraz önce, sunumumda da söylemiştim, ailesi cezaevinde olup ya da vefat etmiş bir şekilde akrabalarının yanında kalan çocuklarımız da var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkürler.

Diğer sorular siber güvenlik ekibimize. Hızlıca cevapları alalım çünkü bayağı da bir üç saate falan yaklaştık galiba, dörde mi? Vallahi rekorlara koşuyoruz, bir türlü istediğimiz sürede tamamlayamıyoruz.

Neyse, buyurun lütfen.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Başkanım, Sayın Sibel Suiçmez Vekilim; sizin sorunuzu tam şey yapamadık da...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Hangisini?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Soru sordunuz da, tam sunumla alakalı...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sizin değil, diğer arkadaşın sunumunun sonunda bir öneriler bölümü vardı da onunla ilgili...

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Ben cevap vereceğim Sayın Vekilim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Tamam.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Mühip Vekilim "Erken uyarı sistemi var mı? Öyle bir sistem uygulanıyor mu?" Banka verisi örneğini de verdiniz Sayın Vekilim. Banka verisinde Fraud sistemi mevcut, kendi devlet kurumlarımızda da bununla alakalı sistem mevcut lakin internetin altyapısı gereği, internet yapısı gereği sunumda bahsettiğim "domain" "host" konularının verilerini veyahut da kontrolünü istiyoruz. Biz bunu yapmak istiyoruz lakin mevcut veriler üzerinde ve mevcut sistem üzerinde bunu yapmamız mümkün değil. Yani alarm sistemi için girdiği siteyi benim görmem lazım ama anonim olarak, anonimden ziyade internetin altyapısı olarak böyle bir şeyi görme imkânımız yok, sadece kendi kurduğumuz kapalı devre yani devlet sistemi olarak, e-devlet sistemi altyapısında olsun, işte, MHRS'den bahsettiniz, bizim kendi "connect" sistemimiz var, bankaların, özel bankaların kendi sistemleri, bunlar bunu sağlayabiliyor çünkü kendi sistemimizi oluşturuyoruz, diğerleri hakkında -sunumumda bahsettim- bununla alakalı yeni bir yapılanma, yeni bir veri teminini talep ediyoruz.

Dediğiniz örnek bu çevrim içi çocuk müstehcenliğinde mevcut. Çevrim içi çocuk müstehcenliğinde tüm dünyada, internette bu paylaşımlar olsun, resimleri olsun, vesaire olsun, sistem gereği, nerede olursa olsun, eski Sovyet Bloku hariç yani Rusya hariç çoğunda gözüküyor, onları da ülkeler birbirine raporluyor Sayın Vekilim.

Sayın Elif Esen Vekilim, kısıtlama konusunda Avustralya'daki...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Pardon, bir soru sorabilir miyim? Merak ettiğim için.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Estağfurullah.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Telegram yazışmalarına istediğiniz zaman ulaşabiliyor musunuz? WhatsApp yazışmalarına istediğiniz zaman ulaşabiliyor musunuz?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Vekilim, bizim istediğimiz zaman ulaşabildiğimiz yazışmalar mahkeme kararıyla telefon incelemelerinden çıkan yazışmalar. Hani, bir açık kaynak verisinde siz Telegram'a girebildiğiniz gruba nasıl girebiliyorsanız benim de polislik maharetiyle yani kolluk maharetiyle yapabildiğim bir şey ama kapalı bir devreye girmek benim elimde herhangi bir karar yoksa -ki internet verisi, buna karar olsa da girmek çok zor- görülemiyor.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Genel olarak soruyorum: Yani Telegram'da, telefon görüşmelerinde hani söylenir "Whatsapp görüşmeleri dinlenemez." ya da "Telegram görüşmeleri dinlenemez." Özellikle Telegram konusunda ciddi -Rusya kaynaklı olduğu için- dinlenemeyeceği yönünde bir şey var, bu doğru bir şey mi, yoksa... Siberci olduğunuz için soruyorum.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Vekilim, internet tabanlı görüşmelerin hiçbirini dinlenemez, internet tabanlı görüşmelerin hiçbirinin dinlenmesi mümkün değildir. Polis olarak da biz sadece 135 kararı aldığımız görüşmeleri dinleyebiliriz, internete bağlı olan görüşmeleri dinleyemeyiz.

Elif Esen, Sayın Vekilim, sizin sorduğunuz Avusturalya örneğinde kısıtlama konusunda oranın gençlerinin VPN'e döndüğünü söylediniz, bana bu konuda "Mesleki tecrübe babında ne yapılabilir?" tarzında, biz 16 yaş altına kısıtlama getirsek diye... Yani bunun biraz da hem ticari hem de kullanılması gereken, hani herkes kullanıyorsa bununla alakalı biraz daha... Nasıl derler, işte, Çin'in WeChat'i ve TikTok'u var. Keza, TikTok'un Türkiye versiyonu var. Bu, kendi döngümüzde bir sistem kurulabilirse onun üzerinden devam ettirilebilir eğer alternatifi yoksa. Yoksa TikTok aile, Facebook aile tarzında, Youtube Kids tarzında bir şey

planlanabilir. Tabii, bu güvenlikli bakış açısı yani emniyetçi bakış açısıyla değil, tamamen kurallar kaidesinde uyacak hem ticari hem de toplumun doğru yönlendirmesi demeyeyim de...

ELİF ESEN (İstanbul) - Ya da şirketlerin, devlet regülasyonlarıyla...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şirketlerin, evet; yaptırım olması lazım şirketlere, kesinlikle.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Şirketlerin, burada karşılıklı faydalı bir sistem olması lazım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Kesinlikle.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Bizim Emniyetten ziyade, güvenlikli bakış açısından ziyade, talep edilen 16 yaşa kadar insanların mümezzilik konusundan dolayı ve etkilenebileceğinden dolayı 16 yaş, 18 yaş veya 15 yaş, bununla alakalı olduğu için, bu fikri tam anlayana kadar kötü şeylerden etkilenmemesi için alınan tedbirler aslında bu işin sonundaki bizdeki... Yani onu sağlayabilecek bir sistem olması lazım.

ELİF ESEN (İstanbul) - O ortamların takip edilebilmesi ne oranda?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Vekilim, o ortamların takip edilmesinde yine çok iyi bir hacker'ın şifre kırmadan yaptığı şeyleri biz yapabiliriz. Onun haricinde, mahkeme kararı konusunda ya da adliye kararı konusunda, her konuda bize yardımcı olunuyor lakin sistemin sürekli yenilenmesi, döngünün sürekli yenilenmesi bizim burada elimizdeki imkânları durduruyor ve bu anonimlik ve verinin bizde olmaması bizi sürekli geride bırakıyor. Yani siber suçlarla mücadelede bu diğer firmalardan biz sürekli veri almazsak, bunlar verileri ne kadar geride tutarsa, biz ne kadar iyi olursak olalım, biz ne kadar teknolojik olursak olalım firmalardan veri almadıkça bu konuda tıkanırız.

ELİF ESEN (İstanbul) - Sürekli güncelliyor çünkü sistemleri tabii.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Yani, Türkiye pazarında bulunuyorsa -hangi ülkede olursa olsun- bu pazarda bulunuyorsa burada hukuki altyapısını kuracak, kanuni gerekçelerle biz istediğimiz zaman -biz nasıl Turkcell'den, bankalardan, efendime söyleyeyim, Vodafone'dan vesaire bilgi talep ediyorsak- onlardan bilgi talep ettiğimizde onların cevabını almamız lazım.

ELİF ESEN (İstanbul) - Peki, hem bir şey soracağım hem de bir öneri olarak kayıtlara da geçmesini istiyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Tabii, buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) - Şöyle bir tedbir olabilir mi: Yani şimdi şunu biliyoruz ki bir kişi üzerine çok farklı, 10'un üzerinde -belki daha da fazla- telefon numarası olmasına izin veren bir sistemimiz var şu anda. Onun kısıtlanması aslında takibi biraz daha rahatlatır ve koruyucu, önleyici tedbirleri güçlendirir mi? Bu da bir boşluk gibi geliyor bana çünkü.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Vekilim, sunumumuzda bu konuyu geçtik ama şu şekilde: Gerek GSM hatları sağlayan normal şirketlerimiz olsun, keza yine sosyal medya sağlayıcısı sosyal medya kurumları olsun, bunların Türkiye'deki satışlarında sayısal veri önemli değil, makul olması lazım sadece ama gerçek ve tüzel kişilere -tüzel kişilerin altını da çizmek istiyorum- belirli periyodik süreçte yüz tanıma gibi -yani "face ID" derler tabirde- ve bizim çipli normal kimliklerimizle nasıl bir bankadan, mobil bankacılıktan biz hesap açabiliyorsak bu şekilde bir sistem kurulması gerekiyor; bizim böyle bir önerimiz oldu, bunun olması faydalı olacak. Nihayetinde hattı kimin kullandığı ve kimin bu konuda...

ELİF ESEN (İstanbul) - Art niyetli kullanılabiliyor çünkü.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Şöyle Sayın Vekilim: Burada kim kullanıyorsa bunun müeyyidesini de o çekecek ve bunun satışının da bir müeyyidesi olacak yani idari konular bunlar -illaki her şey bir adli konuda olacak değil- ve ağır idari yaptırımların da ciddi manada bu konuda hizaya getireceğini düşünüyorum ama ağır idari yaptırımlar.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan az önce dedi ki: "Telegram'da işte bir suç için bir talepte bulunuluyor ve devamında da oraya bir müracaat edenler oluyor." Bu işleyişi nasıl yapıyorsunuz? Yani aslında şunu öğrenmek istiyorum: Siz ne zaman sistem üzerine katılıyorsunuz? Yani ona siz kendiniz mi karar veriyorsunuz yoksa yine mahkemeden mi karar veriliyor ya da işte sosyal medyada bir şey görüyorsunuz, suç işleniyor orada -bu, çocuklar arasındaki akran zorbalığı da olabilir, başka suç da olabilir, silahlarla görüntüler olabilir- sizin burada devreye girme durumunuz oluyor mu yoksa yine siz de mi bir ihbarda buluyorsunuz? Düzeniniz nasıl işliyor?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Vekilim, şu şekilde: Şimdi takibi şikâyeteye bağlı suçları tamamen kenara bırakıyorum, onları tamamen kenara bırakıyorum. Mesela bir suç örgütü silah teşhiri yaptı. Biz bunu, bu konuyu bütün kolluk olarak bir ilçe emniyet müdürlüğüne veya ilgili şubesine, organize şubesine veya asayiş şubesine raporlarız, onlar da o rapora binaen, açık kaynak verilerine... Hani bugün olan, yarın olmama ihtimali olan, silinebilen ama bugün olan, benim normal şahsi olarak bir vatandaş olarak da girebileceğim ve bir polis olarak da tespitini yapabileceğim verileri raporlarız, daha sonrasında usulünce savcılıklara intikal ettirilir, gerekli çalışmalar yaptırılır, daha sonrasını biliyorsunuz. Bizim bununla alakalı önleme büronun -en başta göstermişim- böyle bir görevi var. Haricen bununla alakalı birkaç tane daha soru vardı, sıralamada onlara da cevap vereceğim Sayın Vekilim.

Bir sayın vekilimiz vardı, ayrıldılar, "Acil eylem planı tarzında bir şey var mı bu suçlularla alakalı?" diye bir şey söylemişti. Zaten tavsiyelerimizde de bulunduk Sayın Başkanım, onu bir belirtmek isterim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Erken uyarı sistemini sordunuz ya Sayın Mühip Kanko Vekilim, biz de bu Komisyonunda böyle bir model çalışacağız zaten ve önereceğiz.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Yine bir sayın vekilimiz vardı, ayrıldılar şu anda "Siber denetim sosyal medyada neden tespit edemiyor?" tarzında bir sorusu vardı. Az önce anlattığım gibi, biz siber devriye olarak konusu suç teşkil eden konularla alakalı tespitimizi yapıyoruz, raporlaştırmamızı yapıyoruz. Sayısal veri olarak da istenirse Sayın Başkanım, bu konuda ne kadar rapor yaptığımızı bildirebiliriz.

"YouTube'da onlarca video var, neden engellenemiyor?" tarzında bir soru vardı. YouTube'da olsun, diğer sosyal medya platformlarında olsun, sürekli bu suç örgütleriyle alakalı videoların engellenmesini yapıyoruz. Bu konuyla alakalı da yine yazılı olarak da cevap verebiliriz, geçen sene yaklaşık 3.600 tane "URL" yani paylaşım adresini engelledik fakat burada da yine daha önce sunumda da bahsettiğimiz sosyal medya platformlarının sorumlulukları var; bir videoyu engelliyoruz, aynı videonun tıpatıp aynısı başka bir hesaptan yayınlanınca o video bir daha yayınlanmış oluyor, bu bizim ilk sunumda anlattığımız. Yani bizim bir haftada evrak üzerinden engellediğimiz videoyu bir dakika sonra aynı platform yapay zekâyla veya başka bir hesapla saniyesinde yayınlatabiliyor. Bu konuda...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sistemde bir açık var burada, bir şey yapmak gerekiyor.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Doğru Sayın Başkanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şöyle bir şey olabilir mi, tek bir şey sorabilir miyim çok kısa: Şimdi, sanal bahisle ilgili bir sürü yasal olmayan siteler var, bunlarla ilgili çalışma yapan bir arkadaşla konuştum da, yapay zekâda bir program geliştirip böyle "monitoring" yapacak sürekli, onları tespit edecek ve bloke edecek. Onlar ne kadar hızlı yenilerse o da o kadar hızlı bloke edecek, böyle bir sistem üzerinde çalışıyor. Böyle bir sistem çalışmamız gerekiyor mu? Mesela belki BTK, ASELSAN ya da başka kurumlarımızla -sonuçta bu cidden güvenliği tehdit eden bir mesele haline geldi- böyle bir şey çalışılabilir mi?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Başkanım, mümkün. Şu şekilde: Mahkeme kararı istenmeyen, bildirim yapıldığı zaman kapanabilecek sitelerin hepsi kapanabilir. Lakin bunda dediğim gibi YouTube'un hareket tarzı farklı, X'in hareket tarzı farklı, Google'ın hareket tarzı farklı yani hepsinin bambaşka. Hiçbir yazılı evrak istemeden, savcılık kararı istemeden kapatan var, adli istinabeyle isteyen var. Hani, işin ciddiyetini... Yani İngilizce tercüme isteyen var, en baştaki problemlerimizden bir tanesi bu. Hani biz derdimizi... Burada İngilizceye çevirip, e-mail atıp o şekilde dönüş bekleyen bir durumumuz var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bu yavaş bir sistem, bunu hızlandıracak...

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Yani dediğim gibi, bu konuda bunu hızlandıracak...

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Bu konuda şöyle bir cevap verebilirim Sayın Başkanım: Şimdi, yüzlerce sosyal medya platformu var. Tabii ki BTK birçok mahkeme kararı veya kendi yapay zekâ engelleme sistemleriyle sanal bahis siteleri olsun, diğer siteler olsun, hepsini engelliyorlar ancak karşı taraf da çok hızlı.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Saniyede değişiyor.

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Örneğin, "domain" adresi "bet365", "366"ya geçiyor, "377"ye geçiyor, sürekli saniyelik değişimler. Tabii, öncelikle bizim yapay zekâ yeni siteyi algılayacak, engelleme kararı çıkacak ve burada hukuksal birtakım mahkeme kararları vesaire, bizi hani kanun gereği bekleten hususlar var çünkü mahkeme kararı...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Komisyona ne önerirsiniz? Biz yasama olarak ne yapalım ki sizin eliniz rahatlasın?

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Benim şöyle bir önerim var Komisyona: Çok fazla sosyal medya platformu var, her platform için ayrı ayrı bir çerçeve çizilebilir. Mesela, sonuçta, nihayetinde bugün Instagram'a girdiğinizde ilk videoyu kendi hesabınızdan yüklüyorsunuz. Videoyu yüklediğiniz anda biz Türkiye Cumhuriyeti olarak eğer Instagram yetkililerine bu video yayınlanmadan önce bir kontrol mekanizmasından geçtikten sonra yayımlanması veya bizce uygun görülmeyen videolar filtrelenebilir, o filtreden geçip daha sonra yayınlanması... Mesela, ne gibi videolar? İşte, şiddet içerikli, çocukların karıştığı, bıçak olan, silah olan, bunlar filtrelenir ve yayınlanmadan Instagram'ın "Bu video -bazen oluyor işte- 18 yaş altı çocuklar için gösterilemez." diye hızlıca uyarı verip yayınlamaması gerekiyor. Bunu da bizim ilgili sosyal medya kuruluşlarına dikte etmemiz gerekiyor. Bu, benim verebileceğim bir öneri olabilir.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Soru soruyu açıyor. Mesela, bu Atlas çocuğumuzun katilinin Facebook ya da herhangi bir sosyal medya hesabının profili silah falan ve orada şiddet içeren paylaşımlar yapmış. Acaba sosyal medya profillerini de monitör edip böyle "Ben suç işleyeceğim, geliyorum." diye aslında ipucu veren şeylere yönelik de bir yaptırımlar olmalı mı ya da o çocuklara derhâl böyle koruyucu bir şey, önleme mekanizmalarının işlerliği olmalı mı diye de sormak icap ediyor. Çünkü bazı çocuklar suç işleyeceğine dair ipuçları veriyor sosyal medyalarından. Böyle bir sistem var mı?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Vekilim, böyle bir sistem...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bir şey ekleyebilir miyim? Hep hani "yasal olmayan kumar" diyoruz ama bir de "Yasal olan kumar sitelerinde bu pornografik siteler de düşüyor." diyorlar.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Reklam olarak mı Sayın Vekilim?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya, oraya tıkladın mı atıyormuş seni oraya.

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - O muhtemelen şey olabilir Sayın Vekilim, şimdi ona "pop-up" deniyor, bir internet sitesinde bastığınızda diğer sayfa tetikleniyor ve açıyor. Muhtemelen kişinin bilgisayarında virüs olabilir. Aksi durumda yasal bahis sitesinin "hack"lenmiş olması lazım bunun olabilmesi için.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Ya da yasal bahis sitesi yerine başka bir siteye girmiştir isim benzerliğinden. O "domain" konusundan bahsetmiştik Sayın Vekilim, "domain"ler farklı, hesap isimlerinin benzerini alıyorlar, benzerini koyuyorlar, o tarz ufak bir harf değişikliği vesaire, o şekilde girmiş olabilir Sayın Vekilim. Normalde kendi sitesinden girdiyse "hack"lenmiştir, öyle bir şey olsa gündemde olur yani.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Yani olmaması lazım.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Olmaması lazım, dediğiniz gibi olduysa da gündemde olur. Muhtemelen bir yanlış hesaba girmiştir Sayın Vekilim.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Geçen hafta Kocaeli'de yaşadığımız bir örnekten örnek vereyim. Bir milletvekilimiz Kocaeli'de bir yürüyüş yapacağını söyledi, hemen diğer bir partinin ilçe başkanı fotoğrafın üzerinde isminin yazılı olduğu silahı profil fotoğrafına koydu, "Yiğitsen yarın sokağa çık." dedi. Bakın, bu silahlanma çok önemli, belki bunun önüne geçmek lazım. Bir de bu profili herkes görüyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani bana göre bunun mahkeme kararını beklemeden hemen hızlıca yapılması gerekir.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Kişi belli.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çünkü mahkeme kararı, mahkeme de bir bariyer, kim mahkemeyele uğraşacak diye de düşünebiliyor.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Vekilim, bu bu konuda mahkeme karar verse de şahsın tespitiyle alakalı bize veri vermezler, uzar yani bir hafta, on gün uzar.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - "Mahkeme karar vermezse" diyorsunuz.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Mahkeme karar verirse Sayın Vekilim.

Anladığım kadarıyla "X" anonim şahıs galiba...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bence bu konuda biraz şey yapmak lazım, biraz daha böyle mekanizmayı...

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Hızlandırmak lazım.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ama sadece bizim ülkemize bağlı bir şey değil bu tabii yani dediğiniz gibi.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Proaktif olmak lazım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, proaktif olmak lazım kesinlikle.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Yani anonim şahıssa sadece bu mesaj hani bir hafta, on gün sonra, belki üç ay sonra cevap verirler.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Benim kendime gelen tehditler olabiliyor mesela. Yani mahkemeyele uğraşılmıyorsa engelliyorum. Mahkeme seçeneğine gerek olmamalı, bariz bir suç var; onu çalışmalıyız Komisyon olarak.

Başka soru var mıydı?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Son birkaç konu vardı.

Veri sızıntısı, USOM'la alakalı yani "Genel paneller nereden geliyor?" diye... Bu, dünyada çok büyük problem. Bütün dünyada ne kadar veri çoğaldıysa, ne kadar bulutlar çoğaldıysa, özel şirketler ne kadar veri elde ettiyse bu sızıntılar olabiliyor. Yine sayın vekilimiz de ayrıldı, panel konusunda başka soracağı bir şey yoktu galiba.

Telegram'ın yasak olması... Sayın Vekilim, Sayın Başkanım; sizin sorduğunuz bir konu vardı. Telegram konusunda da şöyle: Yani yine biz güvenlik açısından bakarsak "O da yasak olsun, o da yasak olsun." diye düşünüyoruz. Mantık olarak Telegram'ı da savunacak değilim, lakin onlardan veri isteyince geliyor, şu an mesela WhatsApp'tan veri isteyince, IP portu geliyor veya gelmiyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - WhatsApp'tan gelmiyor galiba. Geliyor mu? Bazen geliyor, bazen gelmiyor.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Sayın Başkanım, şöyle alakalı geliyor... Hani bu firmaların özelinde başka yerlere kayıyor. Bugün de dediğim gibi, mesela, Diskord tamamen yasaklandı, lakin Diskord aşırı derece VPN kullanılarak gençler tarafından çok yaygın. Hani bunun alternatifi olmadan yasaklamak mantığı gibi bir şey bu.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - VPN'e engel olunamıyor mu?

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Olumsuz Sayın Başkanım. VPN'i engelliyor olmamız için yine "domain"lere, "host"lara, tüm dünyadaki internete hâkim olmanız lazım; buna Çin de hâkim olamıyor, Amerika da hâkim olamıyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Kaçış yok yani.

İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRÜ ALPEREN SÜER - Başka bir devlet kuruluşu gibi, en büyük devletlerden daha güçlü bir imkân sağlıyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Herhâlde Abdulkadir Bey'e geçiyoruz.

Buyurun lütfen.

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Sayın Başkanım, sayın vekillerim; şimdi, öncelikle bu VPN konusunda güvenli internet konusunu ben şu şekilde önemiştir: Kara liste ve beyaz liste şeklinde bir güvenli internet sistemi VPN'i de engelleyebilir aslında. Ama şöyle: Beyaz listeye izin verdiğimizde sadece izin verilen IP'lere gidebileceği için, o VPN adresine gidemeyeceği için hâliyle engellenmiş olur. Aslında, burada şöyle teknik olarak mümkün bir durum var: O gittiği beyaz listedeki sitelerden birinin içerisinde bir VPN kurulmuş olması gerekir, o zaman yine VPN'i çalıştırıyor ve bu çok çok zor bir sistem. O yüzden benim özellikle bu ev internetinin veya kişilerin internetinin kısıtlanması konusunda suça karışan çocuklarla ilgili böyle bir önerim oldu çünkü ben de siber alanda birçok birimde çalıştım ve birçok suçla mücadelede nihayetinde erdiğimizde, işte izleri takip ettiğimizde, IP'lerden kime ait olduğunu bulduğumuzda bir eve ait veya anne-babaya ait bir cep telefonu. Sorduğumuzda anne-babaya cep telefonunu, oğlunun kullandığını, kendisinin haberinin olmadığını... Yine, evden işlenmiş bir suç, evde yaşayan 2 veya 3 çocuk var, anne-baba kolay kolay interneti kullanmıyor, kullansa da basit konular için kullanıyor, çocuklar yoğun bir şekilde

kullanıyor ve anne-baba o evdeki işlenen suçtan yine habersiz. Aslında, burada mesele, aileyi sorumlu hissettirmek. Yani eğer biz ev internetini kısıtlarsak veya beyaz listeye, siyah listeye belirli sitelere gitmelerine izin verirsek bunun aileyi biraz daha sorumlu hissettireceği kanaatindeyim. Aksi takdirde, aileler, çocuklarına interneti bırakıyorlar ve çocuklar oradan birtakım araçlarla suç işlemeye ve suça bulaşmaya maruz kalabiliyorlar. Yani şu an hem CMK'de, TCK'de adli kontrol hükümleri var, eğer bir çocuk suça karışmışsa... Tabii hukukçularımız bunu değerlendirebilir, detaylandırabilir, hukuki tarafları tabii ki tartışılabilir. Bunun bazı sorunları gidereceğine inanıyorum.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Tedbir hükmü de verebilir yani mahkeme, illa adli kontrole gerek yok.

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Evet, tedbir hükmü verebilir yani internetten uzak kalma, işte altı ay internet kullanmama gibi bir şey verebilir veya cep telefonu hattı açık olur, interneti kapalı olur cep telefonunun, sadece telefon görüşmelerine açık olabilir. Çünkü bizim suçla mücadelede...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Yani korsan yollar bulsa bile en azından küçük de olsa bir caydırıcılık.

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Evet, bizim suçla mücadelede, özellikle sanal dünyada en büyük yaşadığımız sıkıntılardan bir tanesi başkasının adına açılmış hatlar, başkasının adına açılmış olan hatlar üzerinden işlenen suçlar. Artı, son dönemde "sanal hat" diye tabir ettiğimiz yurt dışı hatlar üzerinden, tek kullanımlık biliyorsunuz İngiltere, İspanya veya Birleşik Krallık gibi birçok ülkenin hatları var internette kullanıma sundukları, buralardan WhatsApp açıyorlar ve oralardan tehdit mesajları atıyorlar. Bunu engellemek biraz daha zor ancak mümkün mertebe hatları kontrol ederek, interneti kontrol ederek, ailelerimizi bilinçlendirerek bu suçun biraz daha azalacağı kanaatindeyim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bir şey sorabilir miyim? İnternet kullanımının olmadığı ya da kısıtlı olduğu ülkelerle karşılaştırma yapılan bir çalışma olmuş mu? Yani bu internet kullanımını kısıtlayınca suça sürüklenen çocuk sayısında bir gerileme olmuş mu acaba?

İSTANBUL ATAŞEHİR İLÇE EMNİYET MÜDÜRÜ ABDULKADİR BİLEN - Şöyle, Çin ve Kore tamamen yasaklıyor ama çocuk üzerinden böyle bir araştırmayla karşılaşmadım. Tabii, şu tartışılabilir: Yasaklamak bir çözüm mü veya engellemek bir çözüm mü? Bunların hepsi tartışılabilir hususlar ama bu alanda bir kısıtlama ihtiyacı olduğu kanaatindeyim. Tabii, bazı ülkeler tamamen kısıtlıyor; işte WhatsApp kullanamıyorsunuz, işte Çin'de yurt dışı çıkışı tamamen takip ediliyor. Teknik olarak birçok tedbiri almak mümkün, sadece kanuni düzenlemelerle bu tedbirleri bizim de alabileceğimiz kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Biz de teşekkür ediyoruz.

Başka söz talebi olmadığına göre toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.02